

THKP-C/HDÖ

**POLİTİKLEŞMİŞ
ASKERİ SAVAŞ
STRATEJİSİ
VE
DEVRİMCİ
TAKTİĞİMİZ**

ERİŞ YAYINLARI

İKİNCİ BASKI

“Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ve Devrimci Taktiğimiz”, ilk kez 1987 yılında THKP-C/HDÖ tarafından yayınlanmıştır.
Eriş Yayınları-2002 (Birinci baskı, 1993)

İÇİNDEKİLER

9	Giriş
13	Birinci Bölüm – Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi
18	I. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ve Halk Savaşı
38	II. Suni Denge ve Milli Kriz
53	III. Öncü Savaşı
60	a) Temel Mücadele Biçimi: Silahlı Propaganda
82	b) Tali Mücadele Biçimleri
86	IV. Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi ve Örgütlenme Anlayışı/Çalışma Tarzı
99	İkinci Bölüm – 80 Sonrası Türkiye. Değişen Sınıf İlişkileri ve Devrimci Görevler
100	I. Egemen Sınıfların Durumu ve Oligarşik Yönetim
110	II. Halk Kitlelerinin Durumu, Sol Hareket ve Devrimci Görevler

POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ
VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ

GİRİŞ

12 Mart 1971'den 12 Eylül 1980'e kadar ülkemizdeki gelişmeler, değişmeler ve yaşanan olayların doğru bir tahlili, şüphesiz, günümüzdeki devrimci görevlerin saptanması açısından büyük öneme sahiptir. Oligarşinin 12 Eylül darbesiyle, genel olarak sol hareket, özel olarak Marksist-Leninist hareket önemli kayıplara uğramıştır. Ülkemizin özel koşullarının belirlediği bir dönem yaşanmıştır. Ama bu, evrim aşaması çalışmalarının yetersizliğinin ortaya çıkardığı bir "yenilgi dönemi" değildir. Yani evrim-devrim aşamalarının birbirinden kesin çizgilerle ayrıldığı, kapitalizmin iç dinamikle geliştiği bir ülkede görülebilecek olan, öznel ve nesnel koşullar yeterince olgunlaşmadığı bir anda başlatılmış silahlı ayaklanmanın sonucu ortaya çıkan bir yenilgi ile ülkemizdeki durum birbirinden farklıdır. Yine de ülkemiz solunda, evrimci anlayışın (revizyonizm ve pasifizmin) yaygınlığı, klâsik bir yenilgi ortamı yaratmaktan da geri kalmamıştır. Devrimin zaferine olan güvenin sarsılması, bireyciliğin yükselişi, yılgınlık ve tasfiyecilik anlayışlarının gelişmesi, böyle bir ortamı ifade eder. Diyebiliriz ki, ülkemizde, revizyonist ve oportünist anlayışlar gerçek bir yenilgi içindedirler. Ancak bu 12 Eylül sonrasında silahlı devrimci hareketin başarılı olduğu ve kayıplara uğramadığı demek değildir.

Evet, silahlı devrimci örgütler 12 Eylül sonrasında etkin ve yönlendirici bir güç olamamışlardır. Oligarşinin zor güçleri tarafından kadroların enterne edilmesiyle gerçekleşen bu durum, silahlı

devrimci örgütlerin, revizyonizmin ve oportünizmin denetimindeki kitle hareketinin yok edilişi karşısında etkisizleşmesi demektir. Böylece kendiliğinden gelişen süreç önemli bir pasifikasyon ortamı yaratmıştır. Ekonomik-demokratik kitle örgütlerinin (dolayısıyla aynı mücadelenin) revizyonist ve oportünist denetimi ile kitlelerin silahlı devrimci örgütlere duydukları sempati ve güven arasındaki farklılık belirginleşmemiş olduğundan, bu pasifikasyonun nedenleri, kolayca silahlı devrimci mücadelede aranabilmektedir. Bugün her çeşit revizyonizm ve oportünizm, kitlelerin içinde buldukları durumdan hiçbir biçimde sorumlu olmadıklarını ilan ederken dayanak noktaları işte bu belirsizliktir. Bir milyona yakın üyeye sahip bir işçi sendikaları konfederasyonunun (DİSK) uzun yıllar denetimini elinde tutmuş ve silahlı devrimci örgütlerin işçi sınıfı içindeki faaliyetini engellemeyi temel görev saymış modern revizyonizm (özellikle T“K”P), bunları yok sayarak, işçilerin 12 Eylül sonrasındaki hareketsizliğinin ve hatta olaylar karşısındaki duyarsızlığının nedeni olarak, Öncü Savaşını yürüten örgütlerin “hatalı kitle anlayışları”na (!) bağlamaları, gelinen noktayı açıkça göstermektedir. Başta öğrenci dernekleri olmak üzere, tüm demokratik “kitle örgütleri”nde egemen olan oportünizmin niteliği, konuyu daha da önemli hale getirmektedir. Lafta Öncü Savaşını savunuyor görünen oportünizmin, pratikte tam anlamıyla modern revizyonizmin çalışma tarzını yürüttüğünü bilenler bile, bugünkü pasifizmin ve revizyonizmin çarpıtmalarından kolayca etkilenabilmektedirler.

Hemen herkesin silahlandığı ve belli bir oluşum içinde yer aldığı 12 Eylül öncesi ile, “yenilgi”nin sorumluluğunun silahlı devrimci örgütlere mal edildiği 12 Eylül sonrası apayrı iki dünya gibidir. 12 Eylül öncesi olayları bugün tam tersi biçimde ele alınabilmektedir. (Bazı çevreler bunu 1968’lerden itibaren yapmaktadırlar) Oysa nereden bakılırsa bakılsın, 12 Eylül sonrasında yaşananlar tek bir gerçeği tanıtlamıştır. Bu da, silahlı devrimci örgütlerin ideolojik-politik çizgisinin, yani Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin doğruluğudur. Şüphesiz aynı şey, bu stratejiyi gerçekten benimsemiş örgütlerin **pratiği** için söylenemez. Kimi zaman deneyimsizlik, kimi zaman eksik kavrayış doğru devrimci çizginin pratiğinde yer yer hatalar yapılmasına yol açmıştır. Stratejinin gereklerinin yerine getirilememesi ve stratejik rotadan sapılması, silahlı devrimci örgütler için bir “yenilgi” yarattığı da açıktır. Ama doğru devrimci çiz-

ğinin hatalı ve kaba bir kavranışına dayalı bir pratiğin, “yenilgi” için ne derece ölçüt olacağı da açıktır. Bu nedenle diyebiliriz ki, silahlı devrimci hareket gerçek bir yenilgi yaşamamıştır.

Burada 12 Eylül öncesinin, genel ve özel bir değerlendirmesini yapmayacağız. Ama gerçekler unutulmuş ya da unutturularak doğru bir mevcut durum tahlili de yapılamayacağı açıktır. “*THKP-C/HDÖ ve 15 Yıl*” adlı broşürümüzde, 12 Eylül öncesini kendi pratiğimiz açısından ayrıntılı olarak ele aldık. Ve o broşürümüzde, 12 Eylül sonrasındaki gelişmelerin, devrimci unsurlarda ve kitlelerde tüm değerlere, inançlara, yargılara, saptamalara karşı bir güvensizlik yarattığını da ortaya koyduk. İşte bu güvensizlik ortamı, günümüzde temel bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Ve revizyonizm, bu ortama dayanarak ve bu ortamdan beslenerek, geçmişini unutturmak ya da çarpıtmak için olanca gücünü kullanmaktadır. Her zaman olduğu gibi temel hedef, zaman ve mekan kavramlarına dayanarak, kavram kargaşası yaratmak ve Marksizm-Leninizmi revize etmektir.

Dünya solunda yıllar önce ele alınmış, tartışılmış ve çözümlenmiş pek çok sorun, bugün oportünist tahrifatlarla ülkemiz solunun gündemine sokulmuştur. Ama en büyük saldırı Marksizm-Leninizmin evrensel tezlerine yöneltilmiştir. Geniş bir “anti-Stalinizm” kampanyası başlatılarak, mevcut güvensizlik ortamından beslenen her çeşit çürümüş değerler ve tezler öne sürülmektedir. Bunlar, “yiğittiler”, “cesurdular” vb. sözlerle, oportünizmin günahlarını ödeyen devrimcileri kutsayarak yapılmaktadır. Küçük-burjuva bazı sol grupların üyelerinin, bu kutsamayı, büyük bir şevkle kendilerine mal etme çabaları, bu saldırıları desteklemektedir. Oportünizmin bu “yeni” saldırı ve tahrifatları karşısında, genel olarak Marksizm-Leninizm’in, özel olarak Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin ayrıntılı bir ortaya konuşu zorunludur. Üstelik bu, revizyonizm tarafından körüklenen güvensizlik ortamında yapılmak zorundadır. Öte yandan da silahlı devrimci mücadele sürdürülecektir. Böylesine çok yönlü ve ağır görevlerin ayrıntılı bir ortaya konuşu, devrimci kadrolar için büyük bir öneme sahiptir. İşte bu, broşürümüzün temel konusunu oluşturmaktadır.

Yıkılmış değerlerin Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne mal edildiği ve “yenilgi”nin bu stratejiyi benimsemiş örgütlere bağlanmaya çalışıldığı bir ortamda, “Ne Yapmalı?” sorusunun açık ve

net bir yanıtının Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin doğru kavranışı ile mümkün olduğu açıktır. Deneyimlerin ışığında ve bu deneyimlerden çıkan derslerle, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nin ayrıntılı bir anlatımı, buna bağlı olarak ayrıntılı bir harekât planının yapılması ve pratiğe geçirilmesi, mevcut durumun öne çıkardığı acil görevlerdir. Somut harekât planları ve pratik, şüphesiz ülkemizdeki temel dinamikleri bulma ve bu dinamiklerin gelişim çizgisini saptama olarak durum tahlili, broşürümüzün ikinci konusunu oluşturmaktadır.

Burada konuları, soyuttan somuta doğru bir rota izleyerek ele alacağız. Bilindiği gibi Marksist-Leninist tahliller, genellikle soyuttan somuta değil, somuttan soyuta gider. Ama ülkemiz solunun durumu özel bir durum yaratmaktadır. Solda var olan teorik keşmekeş nedeniyle, oportünist tahrifat yıllar boyu varlığını sürdürmüştür. Bu yüzden, 1970'lerde olduğu gibi, soyuttan başlayarak, sorunu en başından ele alarak somuta gideceğiz. Bu aynı zamanda, pratikte, çürümüş değerleri egemen kılmaya çalışan oportünist tahrifatları da engelleyecektir. Şüphesiz oportünizmin tahrifatlarını tümüyle ortadan kaldırmaya olanak yoktur. Ama sorunları tam bir açıklıkla ortaya koymak mümkündür ve bu da oportünizmin tahrifatlarını genel olarak etkisizleştirecektir.

Burada, bazı konulara ya hiç değinilmemiş ya da kısaca değinilip geçilmiştir. Şüphesiz bu belli bir boşluk yaratacaktır. Ama yakından bakıldığında görülecektir ki, bu konular, ya yayınlanmış diğer broşürlerimizde ayrıntılı olarak ele alınmış konulardır, ya da Marksizm-Leninizmin ustaları tarafından yıllar önce geniş olarak işlenmiş konulardır. Bu nedenle, kendimizi, mevcut durumun öne çıkardığı ve devrimci pratiğimize ilişkin konularla sınırlandırdık. Yine de bu, hiçbir eksik yanın kalmadığı demek değildir. **Doğrudan pratiğe ilişkin** öyle konular vardır ki, genel bir broşürde yer alması **olanaksızdır**. Bazı şeyleri çok soyut ya da genel bıraktıysak bu nedenledir.

BİRİNCİ BÖLÜM POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ

Bir siyasal örgütün gerçek niteliğinin, onun **eyleminin muhtevasıyla** belirlendiğini herkes bilir. Ancak eylemin muhtevasının nasıl belirlendiği, hemen hemen hiç önemsenmeyen ya da daha sık yapıldığı gibi, unutulmuş bir konudur. Bu da kaçınılmaz olarak eylem **biçimlerinin** öne çıkmasına ve bunlara bakarak bir örgütün niteliğine ilişkin saptamalar yapılmasına yol açmaktadır.

Bir devrimci örgütün eylemine yön veren ve belirleyen, onun devrim teorisidir. Devrim teorisi ise, yaşanan somut tarihsel koşullarda, verili bir ülkede politik iktidarın nasıl fethedileceğinin ve kurulacak yeni iktidarın neler yapacağını teoridir. Bu boyutuyla devrim teorisi, ulusal ve uluslararası düzeyde somut tarihsel koşulların ayrıntılı bir tahliline dayalı **devrim stratejisi** ve **devrim programını** içerir.

Devrim stratejisi, mevcut politik iktidarın ele geçirilmesinin yolunu, yöntemini, sınıf güçlerinin mevzilenişini kapsar. Daha tam deyişle devrim stratejisi, bir bütün olarak devrimin temel darbesinin yöneltileceği hedefi (stratejik hedef), bu hedefe yönelik olarak devrimci sınıf güçlerinin mevzilenmesini (devrimde sınıfların mevzilenmesi), bu hedefe ulaşmada izlenecek rotayı (stratejik rota) ve kullanılacak yöntemleri (temel ve tali mücadele biçimlerini) içerir.

“Strateji savaş planını yapar ve öngörülen hedefe göre ona ulaşılmasını sağlayacak bir dizi eylem saptar; aynı aynı seferlerin (harekâtların) planlarını hazırlar ve her bi-

rinde verilecek muharebeleri örgütler. Bütün bu kararları, her zaman gerçekleşmeleri mümkün olmayan bir takım varsayımlara dayanarak almaktan başka çare olmadığına ve daha ayrıntılı bir takım tedbirleri önceden almaya imkan bulunmadığına göre, strateji orduya muharebe meydanında eşlik ederek ayrıntılara ilişkin gerekli tedbirleri yerinde almak ve genel planda durmadan değişiklikler yapmak gerekeceğinden, bunlara da yerinde karar verilmek zorundadır. Yani strateji bir an için bile işin yakasını bırakmaz.”¹

Diyebiliriz ki, devrim stratejisi bir kez belirlendi miydi, o, artık **tüm** süreci yönlendiren temel unsur haline gelir. Somut hareketlerin doğru ya da yanlışlığı, bir eylemin uygun olup olmadığı hep stratejiye bakılarak saptanır. Bir başka deyişle, doğru bir devrim stratejisi, tüm devrim sürecine damgasını vuran bir **kılavuz**, bir **hareket tarzıdır**, temel ölçüttür.

Devrimci bir örgütün devrim programı ise, mevcut politik iktidarın parçalanarak ele geçirilmesiyle kurulacak devrimci iktidarın programıdır. Bu da, tıpkı devrim stratejisi gibi, somut tarihsel koşulların ayrıntılı bir tahlilinden çıkar. Devrim programı, devrimci gücün mevcut iktidara **alternatif** bir politik güç olmasının olmazsa-olmaz koşuludur. Bu nedenle program (asgari ve azami program olarak) mevcut ekonomik, toplumsal ve siyasal düzene karşı ve bu düzenin yıkılmasının amacı olarak ortaya çıkar. Bu amaç (programın gerçekleştirilmesi), aynı zamanda kitlelerin bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi çalışmasının çerçevesini oluşturur.

Devrim teorisinin bu iki unsuru, yani strateji ve program, tüm mücadele sürecinde devrimci örgütün eyleminin muhtevasını belirler.

Marksist-Leninist bir örgüt olarak THKP-C/HDÖ, temelleri “*Kesintisiz Devrim II-III*”de ortaya konulmuş Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ni, ülkemizde bugünkü devrim aşamasının stratejisi olarak benimsemiştir. Bu strateji, herşeyden önce, ülkemizin tarihsel koşullarının tahlilinden yola çıkarak, demokratik halk devriminin, daha tam deyişle, anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrim stratejisidir.

¹ Clausewitz, *Savaş Üzerine*, s. 203-204

Ülkemiz emperyalizmin hegemonyası altında bulunan ve yeni-sömürgecilik yöntemleriyle geliştirilmiş çarpık bir kapitalist ekonomiye sahip, burjuva anlamda demokratik hak ve özgürlüklerin bulunmadığı geri-bıraktırlmış bir ülkedir. İç dinamik, çarpıtılarak dış dinamiğe (emperyalizm) tabi kılınmış ve bu dış dinamikle “yukardan aşağı kapitalizm” geliştirilmiştir. Bu gelişme ülke içinde merkezi otoritenin egemen olması sonucunu doğurmuştur. (Oligarşik yönetim)

“Yukardan aşağıya, demokratik devrim’ belli ölçülerde gerçekleştirilmiş; üst-yapıda feodal ilişkiler genellikle muhafaza edilirken (emeğin feodal sömürüsü sürdürülüp, feodal ideolojiler muhafaza edilirken) altyapıda kapitalizm egemen unsur haline gelmiştir. (Pazar için üretim)

Bu da, bu ülkelerde, hafif ve orta sanayinin kurulması ve de yerli tekelci burjuvazinin (emperyalizmin en gözde müttefiki olarak) oluşması ve gelişmesi demektir. Ancak gelişen yerli tekelci burjuvazi, iç dinamikle değil, emperyalizmle baştan bütünleşmiş olarak gelişmiştir. Böylece I. ve II. genel bunalım dönemlerinde bu ülkeler için dışsal bir olgu olan emperyalizm bu dönemde aynı zamanda içsel bir olgu haline gelmiştir. (**Gizli işgal esprisi**)”²

“Ülke içinde pazanın genişlemesine paralel olarak şehirleşme, haberleşme ve ulaşım çok gelişmiş ve ülkeyi ağ gibi sarmıştır. Eski dönemlerdeki halkın üzerindeki zayıf feodal denetim –emperyalizmin fiili durumu bütün ülke çapında değil ticari merkezlerde ve ana haberleşme yerlerindeydi– yerini, çok daha güçlü oligarşik devlet otoritesine bırakmıştır. Oligarşik devletin ordusu, polisi ve de her çeşit pasifikasyon ve propaganda araçları ülkenin her köşesinde egemenliğini kurmuştur.

Bütün bunlara, I. ve II. bunalım dönemlerindekiyle kıyaslanmayacak şekilde, bu ülkelerde emperyalizmin ve oligarşinin propaganda araçlarını korkunç seviyeye getirmesini, pasifikasyon yöntemlerini geliştirmesini ve

² Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

geçmiş dönemlerde milli kurtuluş savaşlarından edindiği tecrübeleri ilave etmek gerekir.

Ancak geri-bıraktınlmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini –buna ülkedeki kapitalizm iç dinamikle gelişmediği için, emperyalist üretim ilişkileri demek yanlış olmayacaktır– uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin, özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur. (Bu durum, pasifizmin, revizyonizmin bu ülkelerdeki maddi dayanağını teşkil etmektedir.)”³

Böyle bir ülkede proletarya partisinin ilk ve yakın hedefi sosyalist devrim olamaz. Herşeyden önce sosyalist ekonominin gerektirdiği gelişmelere ulaşılabilmesi için, kaldırılması gereken engeller vardır. Bu engellerin başında ülkenin iç dinamikle gelişmesini engelleyen emperyalizmin işgali gelir. Yine alt-yapıda büyük ölçüde tasfiye olmuş olsa da, varlığını sürdüren feodal ilişkiler diğer bir engel olarak ortaya çıkar. Ayrıca oligarşik yönetim, ülkede –burjuva anlamda da olsa– demokratik hak ve özgürlüklerin oluşmasına, gelişmesine ve kullanılmasına engel oluşturarak, toplumun gelişimini frenlemektedir. Bu nedenle bağımsız ve demokratik bir ülke yaratmak, bugünkü tarihsel evrede proletarya partisinin ilk ve yakın hedefi olmaktadır. Böyle bir ülke, geniş halk kitlelerinin gerçekleştireceği bir devrim olmaksızın yaratılamaz. Bu devrim, son tahlilde, burjuva demokratik muhtevada da olsa, çağımızda devrimciliğini yitirmiş olduğundan bizzat burjuvazi tarafından ve onun öncülüğünde yapılamaz. Bu görev, tüm çağların en devrimci sınıfı olan proletaryaya düşmektedir. Proletarya, kendi partisinin yönetimi altında, emperyalizme ve oligarşiye karşı, başta köylülük olmak üzere tüm halk kitlelerini harekete geçirmek ve demokratik halk devriminde onlara öncülük yapmak göreviyle karşı karşıyadır. Ama proletarya, hiçbir zaman bu devrimin kazanımlarıyla yetinemez. O insanlığın gerçek ve tam kurtuluşuna ulaşmak için devrimi kesintisiz kılar ve sosyalist devrimi gerçekleştirir.

Ülkemizde anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimin nesnel koşulları mevcuttur. Tam anlamıyla olgun olmasa da var olan

³ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

milli kriz bunu ifade eder. Devrimin olabilmesi için nesnel koşulların mevcudiyeti yeterli değildir; ayrıca devrimi yapacak bir güç olmalıdır. Bu güç ise, **bilinçlenmiş ve örgütlenmiş** halk kitlelerinden oluşur. Böyle bir güç, merkezi bir önderliğe sahip olmaksızın, güçlerini belli noktalarda yoğunlaştıramaz, güçler arasında eşgüdüm sağlayamaz. Bu merkezi önderlik de **politik** bir örgüt demektir.

Diyebiliriz ki, ülkemizdeki devrimci mücadelenin zafere ulaşabilmesi için **devrimci bir öncünün mevcudiyeti ve kitlelerin bilinçli ve örgütlü olması** şarttır. Kitleleri bilinçlendirmek, örgütlemek ve harekete geçirmek, doğrudan devrimci öncünün amaçlarını belirler. Devrimci öncü için ilk sorun, bu amaca nasıl ulaşılacağına belirleme sorunudur. Devrimci öncü, kitleleri nasıl bilinçlendireceğini, **nasıl** örgütleyeceğini ve **hangi biçimde** harekete geçireceğini saptamadan, doğru, tutarlı ve kararlı bir mücadele yürütemez.

I.
POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ
VE HALK SAVAŞI

Hangi durumda olursa olsun, ilk belirlenecek şey, verili bir güçle düşmanın nasıl yenileceği, zafere nasıl ulaşılacağıdır. Bu ise, doğrudan doğruya devrimci güçler ile düşman güçleri arasındaki ilişki tarafından belirlenir (güçler dengesi). Anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrim sürecinde, düşmanın zorla (devrimci şiddetle) yenilgiye uğratılması zorunludur. Bu zorunluluk devrimci bir savaşın yürütülmesi demektir. Maddi ve teknik olarak güçlü emperyalizm ve oligarşiyeye karşı kitlelerin savaşı bir **Halk Savaşı** olmak zorundadır. Kısa ya da uzun bir Halk Savaşı verilmeden, emperyalist işgalin sona erdirilmesi ve oligarşik yönetimin yıkılması söz konusu olmaz.

Ülkemizde bir dönem, tartışmasız kabul edilen bu zorunluluk, oportünizm tarafından her yönden tahrif edilmiş ve revizyonizmin ideolojik etkisiyle unutturulmuştur. Bu nedenle bu konuyu biraz açalım:

Bir ülkede mevcut toplumsal düzenin değiştirilmesi nasıl mümkün olabilir? Herşeyden önce bu soru yanıtlanmak zorundadır. Bir toplumsal düzen, eğer tarihsel olarak geri ise, yani üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çelişki antagonizma kazanmışsa değiştirilebilir. Bu nesnel koşulların olduğu bir çağda, bizim gibi “yoğun bir şehirleşmenin ve gerçek bir sanayileşme değilse bile, az çok gelişmiş bir hafif ve orta sanayinin bulunduğu ülkelerde ... **şehirlerin ideolojik etkisi, barışçıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu**” (Che) yaratır.(abç) (Bu durum ifadesini suni denge kavramında bulur) Ancak bu barışçıl mücadeleyle, egemen sınıfların ve emperyalizmin ülkede köklü bir değişikliği “kabul” etmesi ve bu değişikliği yapacak güçlere politik iktidarı yasal yollarla devretmesi olanaksızdır. Bu, dünyada tüm gerçek halk devrimlerinin öğrettiği bir gerçektir. Tersi bir düşünce, halk kitlelerinin sırtından geçinen ve bunun bilincinde olan sömürücülerin “insan olduklarının bilincine” ulaştırılmasından öte bir değer taşımaz. Çün-

kü bu sömürünün **nesnellüğünün** unutulması demektir. Her zaman üretim ilişkileri, tek tek bireylerin ve sınıfların iradelerinden bağımsızdır ve insanlar bu ilişkilerindeki konumlarına göre hareket ederler ve buna uygun bilince sahiptirler. *“İnsanların bilinci varlıklarını belirlemez, tam tersine toplumsal varlıklarını bilinçlerini belirler”*. (Marks) Küçük bir azınlığın büyük halk kitlelerinin üzerindeki egemenliğini ortadan kaldırmanın tek yolu şiddete dayalı bir devrimle mümkündür.

Toplumların tarihinin gösterdiği gibi, *“yeni bir topluma gebe olan her toplumun ebesi şiddettir”*. Egemen sınıfların varlıklarını korumak için kullandıkları zor karşısında, ezilen sınıfların yapabilecekleri ilk ve tek şey bu zoru alt etmektir. Sözün özü, gerçek bir halk hareketinin zaferi, onun bir devrim yapmasıyla mümkündür ve devrim bir zor eylemdir.

Bu gerçek, yani devrimin kaçınılmazlığı ve zorunluluğu, bir adım ötede bunun **nasıl** yapılacağı sorusunu gündeme getirir. Bugün ülkemizde bu soruya verilen yanıtları iki ana bölümde toplamak mümkündür:

Genellikle modern revizyonistlerin (T“K”P, TİP vb.) bu soruya yanıtını, yani devrim anlayışlarını **“sovyetik tip ayaklanma”** olarak formüle etmek mümkündür. Bu anlayış, **şehirleri** temel alan bir çizgi oluşturur. Bu çizgiye göre, ülkemizdeki politik güçler, kitle haberleşme araçları şehirlerde merkezileşmiştir; ülke nüfusunun büyük bir bölümü şehirlerde oturmaktadır; devrimin (isterse sosyalist devrimi ilk hedef olarak kabul eden revizyonistler olsun) temel gücü proletarya olacaktır ve proletarya şehirlerde bulunmaktadır.

Ülkemizde kapitalizmin egemen olduğunu kanıtlamaya yönelik tahliller, son tahlilde, şehirlerde bir ayaklanma başlatarak politik iktidarın fethedileceğini ve sonra devrimin kırlara taşınacağını ileri sürmeye yönelik olarak kullanılır. Bunların en büyük dayanağı Rusya’daki Ekim Devrimi’dir. Ülkede silahlı ayaklanmanın nesnel koşullarının mevcut olmadığını bildikleri için de, günlerini sendikal çalışmayla, burjuva muhalefetiyle ittifak yolları aramakla geçirirler. Bu kesimin şiddetle karşı çıktığı devrimci saptama ise, milli krizin –olgun olmasa da– sürekli mevcudiyetidir.

Ayaklanma stratejisi, ülkenin belli başlı kentlerinde –“sınır merkezleri”– nesnel ve öznel koşulların olgunlaştığı bir **anda**

başlatılacak bir kitle hareketiyle iktidarın fethini öngörür. Burada silahlı ayaklanmanın yanında, **ikincil** olarak başka savaş biçimlerinin gündeme gelmesi önemli değildir. Diğer silahlı aksiyon yöntemleri, silahlı ayaklanmayı geliştirmek ve geciktirmemek koşuluyla kullanılır, yani talidir. Bizim gibi emperyalist hegemonya altında bulunan (açık ya da gizli işgal) bir ülkede, büyük kentlerde başlatılacak bir silahlı ayaklanma, ilk anda kentlerin iç denetimini sağlasa bile, gerek emperyalist orduların müdahalesi, gerekse kırsal alanlardan gelen karşı-devrimci güçlerin saldırısı karşısında iktidardan uzun süre elde tutamaz. Ekim Devrimi'nden bugüne yaşanmış devrim deneyimleri bunu açıkça kanıtlamıştır. Örneğin, Komintern'in direktifiyle 1927'de Çin'de başlatılan ayaklanmalar (Kanton, Güz Hasatı vb.), şehir merkezli bir stratejinin, ayaklanma yönteminin yanlışlığını gösterir. Keza İspanya İç Savaşı (özellikle Madrid savunması), bir ya da birkaç şehirde iktidarın ele geçirilmiş olmasının yeterli olamayacağını göstermiştir. Daha tek bir şehrin denetimini bile ele geçirmeden yenilmiş sayısız ayaklanma girişimleri, dünyanın pek çok yerinde görülmüştür.

Bu gerçekleri çok iyi bilen revizyonistler düşmanı alt edebilecek ve şehirlerin fethini sağlayacak silahlı gücü, kitlelerin dışında bulmaya yönelirler ve ilk buldukları güç de ordu olur. Burjuva muhafetiyile ittifak, son tahlilde, mevcut ordunun iktidara el koymasını –ama “sol” adına– sağlama çabasından başka birşey değildir. Ülkemizde bunun pek çok örnekleri görülmüştür. Özellikle bugün, silahlı devrimci örgütleri dolaylı olarak karalamaya yönelik 12 Mart değerlendirmelerinde “unutturulan” bir örnek ise Zeki Baştımar'ın Genel Sekreterlik'i altında T“K”P'nin 9 Mart 1971'deki “sol cunta” ile olan ilişkisidir. Bu öylesine bir ilişkidir ki, T“K”P'nin Genel Sekreteri'nin, aynı gün Karadeniz kıyılarına gelerek, Ankara'daki iktidardan almaya hazırlanmasına yol açabilmiştir. Keza Arap ülkelerinde Baas rejimlerine verilen destekler de, aynı stratejinin gerçekleşme olanağının hiç olmamasının ürünüdür.

Düşmanın askeri gücü karşısında zaferi sağlayabilecek bir halk silahlı gücü, ancak ve ancak **kırlarda** oluşturulabilir. Kırların coğrafi yapısı, genişliği ve toplumsal yapısı böyle bir gücün oluşması ve gelişmesi için uygun **manevra olanakları** sağlar. Kırlar, emperyalizmin ve oligarşinin güçlerinin görece zayıf olduğu yerlerdir. (Zincirin zayıf halkası esprisi) Kırları temel alarak oluşturulacak bir

silahlı halk gücü ve onun mücadelesi ise, bu niteliğine bağlı bir rota izleyeceği açıktır ve bu rota kesinlikle ayaklanmayı temel almaz. İşte bu yol, Halk Savaşının zorunluluğu ile, devrimde zorunlu bir durak oluşuyla çakışmaktadır.

Halk Savaşı, genel bir deyim olarak halkın savaşıdır, ama tüm halk (kitle) savaşları Halk Savaşı olarak ifade edilemez. Halk Savaşının ayıncı özelliği, maddi ve teknik olarak güçlü düşmana karşı mutlak siyasi üstünlüğün sağlandığı koşullarda Halk Ordusu tarafından yürütülen bir savaşın stratejisini ifade etmesidir. Mao ve Giap'ın yapıtlarında ayrıntılı olarak ortaya konan bu strateji, literatürde **Uzun Halk Savaşı Çizgisi** ya da **Stratejisi** olarak ifade edilir. (Günlük kullanımda bu ifade Halk Savaşı olarak kısaltılmıştır.)

Halk Savaşı, devrimcilerin, emperyalizm ve işbirlikçileri karşısında sağladıkları siyasi üstünlük temelinde yürütülür. Bu herşeyden önce, savaşın **uzatılmış** (uzun) savaş olmasının kaçınılmaz önkoşuludur. Bir başka deyişle, halk kitleleri devrimci değişim isteğini ortaya koyacak durumda değilken uzatılmış bir savaş yürütülemez. Halk Savaşı düşmanın maddi ve teknik üstünlüğü karşısında **insan** unsurunun öne çıktığı ve belirleyici olduğu bir savaştır. Halk Ordusu sürekli olarak gelişmeden, yani halk kitleleri devrim saflarına artan oranda katılmadan, düşmanın silahlı gücünü yenmek olanaksızdır. Diyebiliriz ki, mutlak siyasi üstünlüğün sağlanması, halk kitlelerinin, emperyalistlerin ve yerli işbirlikçilerinin karar ve girişimlerini **desteklemediği**, ama öte yandan devrimcilerin (şüphesiz bu bir örgütlü güçtür) siyasal çözümlerini ve kararlarını **desteklediği** ve hepsinden önemlisi, bu doğrultuda **harekete geçtiği** durumdur. Bu da, genel olarak kitlelerin **bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi** görevi ile çakışır.

Halk Savaşı, kırları temel alan bir savaştır. Bu, şehirlerin önemi olmadığı ya da önemsenmediği demek değildir. Bu Marksist-Leninist bir formülasyondur.

“Bilindiği gibi, Marksist sınıf tahlillerinde varılan sonuçlar daima bu şekilde kısa formüllerle ifade edilir. Marks, Engels, Lenin, Stalin, Mao ... gibi bütün ustalar daima somutun tahlilinden elde ettikleri sonuçları, soyut olarak formüle etmişlerdir.

Bu formülasyonlar bilimsel soyutlamalar olduğu için kelime yorumuna tabi tutulamazlar. Çünkü bu formü-

lasyonlar nitelik belirleyicileridir. Bir başka deyişle Marksist formüller, belli bir tahlilin birkaç kelime ile soyutlanmalarıdır. Ve bu birkaç kelimelik soyutlama, bütün bir stratejik görüşü ifade eder.”⁴

Halk Savaşı çizgisi, kırları ve şehirleri diyalektik bir bütün olarak ele alan ve her iki alanda da savaşılan bir mücadelenin çizgisidir. Ancak **uzun dönemli olarak, yani devrim sürecinin bütünü açısından (stratejik) kırlar temeldir ve şehirler kırlara tabidir, talidir.** Kır ve şehrin bu konuş tarzı, çoğu zaman kelime yorumuna tabi tutularak mekanik biçimde yorumlanmaktadır. Temel-tali ilişkisi diyalektik bir ilişkidir ve bir bütün oluşturur. Devrim sürecinin bazı dönemlerinde şehirler ön plana geçebilir, yani bazı dönemler temel haline gelebilir. Ancak bu sürecin **bütünü açısından** temeldir anlamına gelmez. Bilinçli ve örgütlü bir mücadele geleneğinin olmadığı ülkemizde mevcut olan kavram kargaşası bu diyalektik ilişkinin karıştırılmasına yol açmaktadır. Öyle ki, kimileri “madem ilişki diyalektiktir, öyle ise somut durumlara göre temel-tali ilişkisi değişecektir” diyerek, planlı, programlı ve örgütlü bir mücadelenin yerine, kendiliğindenciliği koyabilmektedirler. Sözcüğün tam anlamıyla, iflah olmaz amatörlerin anlayışı olan bu değerlendirme, gerçek bir savaş bilincine ya da deneyimine sahip olunmamasıyla çakışır.

Bir savaş –devrimci olsun, olmasın– iki silahlı gücün karşılıklı hareketidir. Ve her silahlı güç, savaşın kurallarına bağlı olarak, düşman gücünü **nasıl** yenebileceğini **planlar** ve buna uygun hareketâtler düzenler, manevralar yapar, güçlerini mevzilendirir vb. Savaşın ciddi bir iş, bir sanat olduğunu kavrayamamış bireylerin her **akıl yürütmesi**, kaçınılmaz olarak savaş gerçeği ile çatışacaktır. Hiçbir ciddi ve gerçek siyasal örgüt, belli bir komuta merkezi olmadan var olamaz ve bu komuta merkezinin saptadığı plan ve program olmadan var olamaz ve amacına ulaşamaz. Eğer bir yerde plan ve programdan (genel olarak devrim teorisinden) söz ediliyorsa, orada, örgütsüz değil, örgütlü bir mücadele; kendiliğindencilik değil, bilinçli eylem söz konusudur. Burada da, sürecin bütünü açısından, temel-tali, birincil-ikincil durumlar, görevler, güçler, mücadeleler vb. olacaktır. Bu devrimci mücadelenin ABC’ sidir.

⁴ Mahir Çayan, *Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi*

Halk Savaşını yürütecek örgüt, bunun planlarını yapmadan savaşa giremez ve zafere ulaşamaz. Bu da uzun vadeli olarak görevleri, hedefleri saptamak, buna yönelik güçlerin düzenlenmesini gerçekleştirmek (mevzilenme) demektir. Bunlar, “her mücadele biçimi gerektiğinde kullanılır” ya da “hiçbir mücadele biçimi ilke olarak reddedilmez” türünden soyutlamalardan ve oportünist manevralardan farklıdır. Gerçek bir savaş örgütü, hiçbir devrimci mücadele biçimini ilke olarak da, somut olarak da reddetmez, ama ciddi bir savaş örgütü, **hangi** mücadele biçiminin **ne zaman, nerede ve nasıl** kullanılacağını saptayan ve buna göre savaşan örgüttür. Aynı biçimde Halk Savaşında kır ve şehrin birlikte ve birleşik olarak ele alındığını yinelemek yeterli değildir; sorun, kır ve şehrin diyalektik bütünlüğü içinde, temel güçlerimizi nerede toplayacağımızı, düşmanla temel olarak nerede savaşa girişeceğimizi ve onlara temel darbemizi nerede vuracağımızı saptamaktır. İşte bunlar “kırlar temeldir” formülasyonu ile, belli bir çözümlenmeye ulaşmıştır.

“Emperyalizmin işgalinin varlığı bizzat karşı tarafın zora başvurusu demektir. Karşı taraf zora başvurduğu için, devrimci temel politika, askeri mücadeleyi esas alır. Sınıfların eyleme sokuluşu ve mücadele alanlarının seçilişi bu politikanın ışığı altında olur.”⁵

“Halk Savaşı politikleşmiş bir askeri savaştır. Yani, sosyalistlerin Halk Savaşındaki temel mücadele metodları askeri savaş metodudur. Bu savaş klâsik savaş metoduyla değil, politikleşmiş askeri savaş metoduyla yürütülür. Bu savaşta, bütün demokratik ve ekonomik amaçlı hareketler, kitle gösterileri, vs. bu politikleşmiş askeri mücadeleye tabidir. Çalışma tarzında, devrimcileri revizyonist ve oportünistlerden ayıran temel kriter budur.”⁶

Bu devrimci tespitlerden çıkan sonuç, stratejik olarak, **kırların temel** olacaktır. Bu tespit, her çeşit revizyonizm ve oportünizmin şiddetle karşı çıktığı bir tespittir. Onlar, sorunun bu çözümüne, “herşeye namlunun ucundan bakıldığını” ileri sürerek karşı çıkarlar. Onlara göre, silahlı savaş, teknik ve taktik bir sorundur. Bunların bu değerlendirmeleri, teslimiyetçiliğe ideolojik kılıf geçir-

⁵ Mahir Çayan, *Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi*

⁶ Mahir Çayan, *Devrimde Sınıfların Mevzilenmesi*

mekten başka birşey değildir.

Savaşı ve silahlı güçlerin örgütlenmesini teknik ve taktik bir sorun olarak görmek, düşmanın zor güçlerinin niteliğini ve amacını hiç dikkate almamakla eşdeğerdir. Emperyalizm ve oligarşi, siyasal zoru kullanarak, halk kitlelerini baskı altında tutmakta ve kendi düzenlerine karşı hareketleri bu zor ile **yok etmektedir**. Bu siyasal zor, hiçbir biçimde, **konjonktürel değildir** ve bu nedenle de taktik nitelik taşımaz. Bu siyasal zor uygulaması, egemen sınıfların baskı aygıtının (devlet) niteliğinden kaynaklanır ve özsel, sürekli, devrimci niteliktedir.

Daha önce, devrimin zorunluluğunu ele alırken belirttiğimiz gibi, egemen sınıflar, egemenliklerini kendiliğinden ve barışçıl yollarla terk etmezler. Egemenliklerini “normal” yollardan (yasal biçimler altında ve yasalara dayalı olarak) sürdürme olanağını yitiren her sömürücü sınıf, varlığını korumak için artan oranda zora, şiddete başvurur. Bu, verili bir toplumda egemen sınıf için bir **var oluş sorunu** olduğundan, hiçbir biçimde geçici ya da taktik bir sorun değildir. Buna itiraz olarak tek söylenebilecek şey, ülkemizdeki egemen sınıfların ve emperyalizmin zora, şiddete (çoğu zaman yasal örgüsünden sıyrılmış olarak) başvurmadığı olabilir. Bu ise, uzun boylu değerlendirmeye gerek göstermeyecek kadar saçma bir iddirdir ve bu ülkede yaşayan herkes bunu açıkça bilmektedir. Kim ki, silahlı savaşı (bunun politik içeriğini şimdilik bir yana bırakıyoruz) taktik bir soruna indirgiyorsa, o, düşmana teslim olmaktan, oligarşinin zor güçleri karşısında halk kitlelerini silahsız bırakmaktan öte birşey yapmıyor demektir.

Halk Savaşında kırsalın **temel** olması, diğer alanların ihmal edilmesi demek değildir. Şehirler, özellikle büyük kentler ve kasabalar, düşmanın komuta organlarının, egemenlik ve baskı araçlarının **yoğunlaştığı** politik, askeri, ekonomik ve kültürel merkezlerdir. Buralarda düşman kırsal alanlara göre daha güçlü olmakla birlikte, politik olarak buralarda da zayıftır. Düşman, uzun dönemde, herşeyden önce kasabaları (ilçeleri) devrimci savaşa karşı yürüttüğü saldırgan savaşı için bir **art-bölge** olarak kullanmak durumundadır. Bu nedenlerle şehirlerdeki devrimci savaş önemlidir. (Birleşik devrimci savaş esprisini)

“Kırsal alanlarda sağlam mevziler kurmak, kırsal ve kentsel bölgelerin her ikisinde de Halk Savaşını yürüt-

mek, uygun biçimlerde ve üç stratejik alanın –dağlar, ovalar ve kasabaların– tümünde düşmana karşı saldırı hamlelerini geliştirmek ve birleştirmek.”⁷

Giap’ın bu sözleri, Lenin’in “*ciddi olarak savaş sürdürmek için, güçlü ve örgütlü bir arka cepheye ihtiyaç vardır*” değerlendirmesiyle aynılık taşır. İşte kırların temel alınması, bu güçlü arka cephenin yaratılmasına da olanak sağlar. Bu arka cephe, aynı zamanda, iktidarın parça parça alınması, adım adım zafere ulaşılması demektir. **Gerilla üs bölgeleri, kurtarılmış bölgeler** Halk Savaşının arka cepheleridir ve aynı zamanda halk iktidarının oluşturulmaya başlandığı ve oluşturulduğu yerlerdir.

Ülkemizde Halk Savaşına karşı çıkanların bir itiraz noktası da burasıdır. Onlara göre, ülkemizde, Çin ve Vietnam’da olduğu gibi bir Halk Savaşı verilemez. Çünkü, bu ülkelerde Halk Savaşı, kurtarılmış bölgelere dayanılarak yürütülen bir savaş olmuştur; kırsacası, kurtarılmış bölgeler yaratılmadan Halk Savaşı verilemez demektedirler. Onlara göre, ülkemizin somut tarihsel koşullarında kurtarılmış bölgelerin yaratılması olanaksızdır. Halk Savaşını reddedenler içinde az çok ciddiye alınabilecek bu anlayışa göre, “Mao’nun belirttiği gibi” “kızıl siyasi iktidarın” (kurtarılmış bölgeler) kurulabilmesi için, ilk şart “**beyaz rejimin savaş içinde olması**”dır. Bu ise, güçlü merkezi otoritenin bulunmadığı ve yerel devletçiklerin egemen olduğu I. ve II. bunalım dönemindeki sömürge ve yarı-sömürge ülkeleri için geçerlidir. Yine bu anlayışa göre, –“Giap’ın da belirttiği gibi”– kurtarılmış bölgeler yaratılması (ve kırların temel olması) için, kırsal alanlarda **kendine yeten bir ekonomi (otarşik yapı)** olması şarttır. Aksi halde, bu bölgeler kuşatma altında, açlıkla yok olmak durumunda kalır. Bu ise, yani otarşik bir ekonomi sadece feodalizmin egemen olduğu durumlarda görülür ve ülkemizde kapitalizm egemen olduğundan, tüm otarşik yapılar yıkılmıştır.

Bu iddia sahipleri ne kadar güvenilmez olursa olsun, yine de iddiaları özenle ele alınmalıdır. Yaşanılan olaylar, gerçek bir Halk Savaşının ülkemizde bilinmediğini göstermiştir. Düşmanı yenmeye cesaret etmek için, onu nasıl yenebileceğimizi bilmek gerekir. Bu bilgidен yoksun bir cesaret boştur, kınlmaya mahkumdur.

⁷ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 83

Evet, III. bunalım döneminde yeni-sömürgecilik yöntemlerinin uygulanmasıyla, eski dönemlerin halkın üzerindeki zayıf feodal denetimi, yerini çok güçlü oligarşik devlet otoritesine (merkezi otorite) bırakmıştır. Şehirleşme, haberleşme ve ulaşım çok gelişmiş ve ülkeyi bir ağ gibi sarmıştır. Bu yüzden, halk kitlelerinin tepkileri açık halde bulunduğu dönemde, I. ve II. bunalım döneminde olduğu gibi yerel feodal devletçikleri yıkarak, buralarda kurtarılmış bölgeler (Mao'nun deyiimiyle "kızıl siyasi iktidar") yaratılması olanaksızdır. Ve gene, kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesi için Mao'nun öngördüğü "beyaz rejimin", yani egemen sınıfların kendi içlerinde savaşmaları olgusu söz konusu değildir. (Mao, daha sonra bu değerlendirmesini terk ederek, kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesini "devrimci bunalımın sürekli derinleşmesi" koşuluna bağlamıştır.) Ama sorun, hiçbir biçimde Mao'nun çözümlerini **aynen** alarak, ülkemizde uygulama sorunu değildir. ("Mao Zedung düşüncesi" savunucularının dogmatizmi burada yatar.) Sorun, bir Halk Savaşının verilmesi zorunlu mudur ve Halk Savaşı –her savaş gibi– güçlü ve örgütlü bir arka cephe olmaksızın yürütülebilir mi? sorularının yanıtlanmasıdır.

Halk Savaşının yürütülebilmesi için "güçlü ve örgütlü bir arka cephe" oluşturulmak zorundadır. Bu arka cephe, düşman denetiminin kırıldığı yerlerde oluşturulabilir. "Kurtarılmış bölge" olarak bilinen bu arka cephenin yaratılması kadar, sürekliliğinin sağlanması (korunması) ve geliştirilmesi Halk Savaşının amaçları içine girer. Yani Halk Savaşı çizgisi (ya da stratejisi), Giap'ın deyişiyle, "**uzatılmış bir savaşın stratejisidir. Uzatılmış savaş, tüm yönleriyle, düşmana karşı sürekli bir saldırı sürecidir. Düşman, bu süreçte, parça parça imha edilir, adım adım geri sürülür, küçük küçük darbelerle yere serilir ve stratejik planları teker teker başarısızlığa uğratılır.**"⁸ (abç)

Görüldüğü gibi, Halk Savaşı, **bir bütün olarak, bir savunma savaşı değil, saldırı savaşıdır.** Politik iktidarın fethine yönelik bir devrimci hareketin niteliği başka türlü olamaz. **Savunma**, ancak ve ancak, ele geçirilmiş bir politik iktidar söz konusu olduğunda stratejinin temelini oluşturabilir. Bunun kurtarılmış bölgeler açısından anlamı ise, bu bölgelerin savunmasının, süreç olarak ve

⁸ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 92

ülke çapında düşmana saldırmakla ve geriletmekle mümkün olacağıydı. (Kimilerinin “aktif savunma” olarak ifade ettikleri de budur.) Demek ki, kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesinin ilk koşulu, onunla eşgüdümlü ülke çapında bir saldırı sürecinin var olmasıdır. Bir başka deyişle, kurtarılmış bölge, ülke çapındaki mücadeleyle savunulabilir. Bu ise, Giap’ın belirttiği gibi, bizatihi Halk Savaşının sürdürülmesi demektir. Sözün özü, Halk Savaşı stratejisi, kurtarılmış bölgelerin yaratılması, korunması ve geliştirilmesini kapsayan bir stratejidir. Böylece de Halk Savaşının planlanması, yönetilmesi sorunu ile yüzyüze gelinmektedir.

Tüm bunlardan çıkan sonuç ise, kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesinin koşulunun “*beyaz rejimin savaş içinde olması*” olmadığıdır. Kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesinin koşulu, onun bir **saldırı stratejisi düşüncesinden** yola çıkarak, ülke çapında savunulması olduğudur. Savaşı **sürekli geliştirmek** ise, mutlak siyasi üstünlüğün ele geçirilmiş olmasını gerektirir. Bu siyasi üstünlük var olduğu sürece, savaşın geliştirilmesi için gerekli **kitle katılımı** (insan gücü) var olacaktır. Bu en açık biçimde, **siyasi gerçekleri açıklama kampanyasıyla kitlelerin siyasal olarak kazanılması (bilinçlendirilmesi) ve bilinçlenmiş kitlelerin örgütlenmesi ve harekete geçirilmesi demektir.**

Gelelim kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesi için **otarşik** bir ekonominin var olması gerektiği savına.

Bilindiği gibi, “kendi kendine yeten ekonomi” anlamına gelen otarşik düzen, feodal ya da yarı-feodal ülke ekonomilerini tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. Buna göre, bu ülkelerde kapitalist pazar oluşmamış olduğundan, ticaret fazla gelişmemiş ve meta üretimi ve değişimi çok sınırlıdır. Her yöre, kendi yaşamını yeniden üretmek için gerekli olan ürünleri kendisi üretir. Kullanılan üretim araçları ilkindir ve bu nedenle ürünlerde önemli bir fazlalık ortaya çıkmaz. Üretilmeyen ya da özel beceri isteyen çok az ürün trampa yolu ile elde edilir. Böyle bir düzen (genel olarak feodalizm) genellikle Avrupa’da “barbar” kavimlerin saldırıları sonucu dağılan köleci toplumun ürünüdür. Kendine yeten bir ekonomi içinde bulunan topluluklar, bu saldırılara karşı pek az ekonomik sıkıntı çekerek varlıklarını sürdürebilmektedir (kapalı üretim). Bu topluluklar, geniş kırsal alanlarda tanıma dayalı bir üretimde bulunurken, karşılıklı ilişkileri de çok sınırlıdır. Malikaneler ya da de-

rebeyi şatoları bu oluşumun ifadesidir. Dağınık bu topluluklar, zamanla bir kentin etrafında toplanarak, yerel devletçikler oluşturmuşlardır. (Prenslikler) Yerel devletçikler arasındaki ekonomik ilişkiler ise, ticaret sermayesi tarafından kurulur. Ticaret sermayesinin gelişmesi, “her yerde, değişim değerleri üretimine doğru bir eğilim yaratmış, hacmini artırmış, çeşillendirmiş, kozmopolitleştirmiş ve parayı, dünya-parası haline getirmiştir.”⁹ Ticaretin bu niteliği, kapitalizmin gelişmesine hizmet etmiş ve meta-pazarı oluşturmuş, yeni meta eşdeğeri ortaya çıkarmıştır. Kısacası, ürünleri meta haline dönüştürmüştür (pazar için üretim). Artık kapalı ekonomiler yıkılmış, kapitalist pazarın belirlediği bir meta üretimi egemen olmuştur. Ulaşım ve haberleşmenin gelişmesi, en ücra köylere kadar meta ekonomisinin yayılmasına yol açmıştır.

Genel olarak feodalizme denk düşen otarşik ekonominin durumu ve dağılımı böyledir. Ancak otarşi, bir ekonomik düzendir ve bu da altyapısından üstyapısına kadar bir toplumsal oluşum yaratır. Yoksa, şu ya da bu nedenle dış dünyaya kapalı ya da dış ticareti sınırlı bir ülkenin kendi kendine yeter olması, başka ülkelerden yardım almaması durumunda da, otarşik ekonomiden söz etmek pekala mümkündür. Bu boyutuyla, günümüzde emperyalizmden bağımsız gelişme içinde bulunan her ülke ekonomisi, otarşik ekonomi olarak ifade edilebilir. Bu noktada, Halk Savaşına karşı çıkışın bu biçiminin ardındaki amaç açıkça ortaya çıkmaktadır. Oportünizm, devrim için savaşmaya cesareti olmadığından, otarşik sözcüğünün bu iki farklı kullanımını birbirine karıştırmakta ve böylece kurtarılmış bölgelerin yaşayamayacağını ilan etmektedir. Oysa sözcüğün gerçek ve ekonomist anlamı olarak “*kendi kendine yeterlilik*” ile üretim tarzına ilişkin olan ve feodalizme denk düşen kapalı ekonominin kendi kendine yeterliliği karıştırılmaz.

III. bunalım döneminde, geri-bıraktırlmış ülkelerde, feodal anlamda bir otarşik düzen ya da ekonomi mevcut değildir. Ama gene de, toprağın doğal niteliğinden kaynaklanan tarımsal üretimin özellikleri, her zaman kırsal toplulukların kendine yeterli olmasına olanak sağlar. Bugün tarımda makine kullanımı yaygınlaşmış ve tarım ürünleri, meta olarak pazarda bir başka meta ile (sanayi ürünü olanla) değiştirilmektedir. Ülkemizde yaygın olan

⁹ Marks, *Kapital*, Cilt: III, s. 347

köylü aile tipi **küçük-üreticiliğe** dayanır. Küçük-üreticilik ise, genellikle kendi ailesinin temel gereksinimlerini –ki bu ağırlıklı olarak beslenme, barınmayı içerir– kendi üretimi ile sağlar ve ürünün bir kısmını pazara götürür. Pazarda sattığı ürün, ya mevsim koşulları nedeniyle, ya da aile içi tüketimi kısararak elde ettiği fazladır. **Kimyasal girdiler, makine kullanımı yoluyla** küçük-üreticinin elde ettiği ürün fazlası, doğrudan şehirlere (pazara) götürüldüğü için kırsal alanların dışında bir alanı ilgilendirir. **Küçük-üretim**, sözcüğün gerçek anlamında **kendi kendine yeten bir üretimdir**. Ülkemizdeki kırsal alanlardaki tarımsal işletmelerin (köylü ailesi) 1963 yılında %86,88'i küçük-üreticiydi. Bu oran 1970'de %87,51 ve 1980'de %91,88'dir. Son tahlilde, yoksul köylülük ve küçük köylülük olarak devrimin temel güçlerini oluşturan bu kesimdir. Diyebiliriz ki, yaygın küçük-meta üretimi, bizim gibi ülkelerde, kırsal alanlarda yerel gereksinimleri doyuran bir ekonomi oluşturmaktadır ve bu da kurtarılmış bölgelerin yaşayabilmesi için yeterlidir. Giap'ın deyişiyle, **“yerel gereksinimleri doyuran ekonomi, maddi ve teknik olarak üstün bir düşmana karşı bir Halk Savaşını başlatmak ve sürdürmek için özellikle elverişlidir.”**¹⁰

Tüm bu gerçeklere rağmen, kurtarılmış bölgelerin sanayi ürünlerine gereksinmesi olacağı ve sanayinin de şehirlerde merkezleştiğini söyleyerek, bazı çekinceler ileri sürülebilir. Bu, doğrudan Halk Savaşının çözmekle yükümlü olduğu sorunlardan biri olarak ele alındığı sürece anlaşılabilir ve tartışılabilir bir sorundur. Tersine bir tutumla, yani Halk Savaşının reddi amacıyla, bu sorunun ortaya konulması, yukardaki gerçeklerden sonra hiçbir değer taşımaz. Olsa olsa devrimci mücadeleden kaçmanın, zorluklardan yılmanın kılıfı olabilir. (THKP-C/HDÖ saflarında ortaya çıkmış olan II. sağ-sapmanın durumu böyleydi. Bugün modern revizyonizmin saflarına katılmış olmaları, amacın ne olduğunu açıkça göstermektedir.)

Halk Savaşında yalnızca kurtarılmış bölgelerin, salt ekonomik nedenlerle sanayi ürünlerine gereksinme duyacağı ileri sürülemez. Daha önemli gereksinme, **yetkin silahlara ve donatıma** ilişkindir. Örneğin tarımsal makineler için **gerekli** mazot, benzin, yedek parça vb. gereksinmesinin şehirlere bağımlılık yarattığı ve bu

¹⁰ Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 64

nedenle de kurtarılmış bölgenin yaşayamayacağını söylemek, silah sanayine sahip olmayan bir ülkenin savaşamayacağını söylemekle özdeştir. Salt, mazot, benzin vb. gereksinmelerden yola çıktığımızda bile, halk ordusunun **savaş için** bunlara –ekonomik nedenlerin gerektireceğinden kat kat fazla olarak– gereksinmesi olacaktır, ama bu gereksinme savaşmamanın ya da Halk Savaşının reddedilmesinin gerekçesi olamaz. **Halk Savaşı stratejisinin özü, maddi ve teknik olarak güçlü düşmana karşı savaşmak ve zafere ulaşmaktır.** Traktörler için mazotun vb. kırsal alanlarda olmadığını ileri sürerek Halk Savaşından yan çizen zihniyet, mazot olmadan askeri araçların, tankların vb. çalışamayacağını ileri sürmeyecek kadar da bilinçli bir oportünist zihniyettir. Çünkü onlar, bu askeri araçların, savaşta, ne zaman ve nasıl kullanılacağını çok iyi bildikleri gibi, kırsal alanlardaki kurtarılmış bölgelere dayanarak zafere ulaşan Vietnam Halk Savaşını da iyi bilmektedirler. Ve gene bilirler ki, mazottan önce halk ordusunun bu askeri araçlara, tanklara sahip olması gerekir. Ama, değil kırsal alanların, ülkemizde oligarşinin bile bu askeri donanım için dışa bağımlı olduğunu, yani kendi kendine yeter olmadığını ve bunun da feodalizmle hiçbir alakası olmadığını onlar çok iyi bildiklerinden, bunlardan söz etmezler. Bu oportünistler, şehirlerde ayaklanmayla iktidar fethedilse bile, bu askeri araçların dışardan ya da düşmandan alınması gerektiğini ve mazot vb. gereksinmelerin karşılanmasının dışarıya bağımlı olduğunu da bildiklerinden, bunlardan söz etmek ve sorunu çözmek yerine, traktörlerden, traktörün mazotundan söz etmeyi ve sorunun çözümünden kaçmayı yeğlerler.

Görüldüğü gibi, bizim gibi III. bunalım dönemi geri-bıraktırılmış ülkelerde, kurtarılmış bölgelerin yaşayamayacağını ve bu nedenle Halk Savaşının yanlış ve geçersiz olduğunu iddia edenler, tümüyle devrimin olanaksızlığını ileri sürmekten başka birşey yapmamaktadırlar. Çünkü, Halk Savaşını reddetmek için ileri sürdükleri her şey, şehirleri temel alan ve silahlı ayaklanma stratejisini savunanların başarıya ulaşma olanağını ortadan kaldıracak niteliktedir de. Tek farkla ki, kuşatılmış ve “kurtarılmış” kentler açlık tehlikesiyle yüzyüze kalabilirken, kuşatılmış kırlar için bu tehlike yoktur. (Kurtarılmış bölgelerin, sanayi ürünlerine gereksinme duysa da yaşayabileceğinin en son örneği El Salvador’dur. 1981’den bu yana kırsal alanlardaki –ülkenin 1/3’ünde– kurtarılmış bölgeler FMLN

yönetiminde varlıklarını sürdürmektedir).

Buraya kadar, kurtarılmış bölgelerin **nasıl yaşayabileceğini**, bir bakıma Halk Savaşının nasıl sürdürüleceğini gördük. Şimdi, bu bölgelerin **nasıl yaratılacağı** sorusunu yanıtlayabiliriz. Bu aynı zamanda, **Halk Savaşının nasıl başlatılacağı** demektir.

Bu sorun, doğrudan doğruya somut **tarihsel** koşullara bağlıdır. Ve bu konuların doğru değerlendirilmesiyle çözümlenebilir.

“II. yeniden paylaşım savaşından önce, emperyalist istismar metodu sonucu, geri-bıraktırılmış ülkelerde, emperyalizmin müttefiki yerli egemen sınıf feodalizmdi. (Komprador-burjuvazi emperyalizmin uzantısından başka birşey değildir.) ... Emperyalist kontrol ve fiili durum, genellikle kıyı bölgelerinde, limanlarda, stratejik yerlerde ve ana haberleşme merkezlerindedi. **Merkezi otorite çok zayıftı.** Ülkenin ve nüfusun 3/4'ü, kendi aralarında da çelişkileri olan **zayıf feodal mahalli devletçiklerin** kontrolü altındaydı. Şehirleşme, ulaşım, haberleşme, kapitalizm egemen olmadığından zayıftı. Ülke için **emperyalizm dışsal bir olgu, toplumsal süreç de feodal bir süreçti.** Bu yüzden ülkedeki **baş çelişki**, ülkenin ve nüfusun 3/4'ünü kontrol altında tutan zayıf feodal birimler ile yarım-serf durumunda olan köylüler arasındaydı. (**Demokratik mücadele**) **Köylülerin spontane mücadele ve patlamalarını örgütleyip, onlara proleter devrimci bilinci götürerek, proletarya partisinin yönetiminde kurulan köylü ordusu ile zayıf mahalli feodal otoritelerin güçlerini kırarak üs bölgeleri kurmaya başlayıp, ülkeyi yavaş yavaş denetim altına almaya başladıkları** evrede, emperyalizm, kendi sömürsünü korumak için, ülkeyi bütün olarak işgal ediyordu. O zaman, ülkenin baş çelişkisi emperyalizm ve bir avuç hainin dışında bütün ulus arasında olmaktaydı. (**Milli mücadele**) İç savaş döneminde savaş, genellikle sınıfsal şiarlarla ve sınıfsal planda yürürken, devrimci milli savaş evresinde savaş, ulusal planda ve ulusal şiarlarla yürümektedir.”¹¹ (abc)

Bu değerlendirmeden de anlaşılacağı gibi, emperyalizmin I.

¹¹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

ve II. bunalım döneminde, emperyalist hegemonya altında olan ülkelerdeki en önemli olgular, **zayıf merkezi otorite, emperyalizmin açık işgali ve kitlelerin** –özellikle köylülerin– **spontane** (kendiliğinden-gelme) **mücadele ve patlamalarıdır**. Bu dönemde Halk Savaşının örgütlenmesi ve kurtarılmış bölgelerin yaratılmasında, kitlelerin kendiliğinden-gelme patlamaları ve isyanlarının örgütlenmesi esastır. Kitleler, proletarya partisinin önderliğinde ve ulusal kurtuluş cephesi içinde **büyük birimler** halinde örgütlenir. Mücadelenin **ilk evresinden** itibaren kitlelerin büyük birimler halinde örgütlenmesi, devrimci çalışmanın temelini oluşturur. Mevcut düzene karşı tepkileri **açık** halde bulunan, yani düzene karşı kendiliğinden-gelme isyanlara başvuran kitleler, örgütlü bir mücadeleye sokulduklarında, ilk değişen, ayaklanmaların, bilinçli, örgütlü ve planlı hale dönüşmesidir. Kırsal alanlarda başlatılan yerel ayaklanmalarla, buralardaki mevcut devlet aygıtı parçalanmakta ve düşmanın otoritesi yok edilmektedir. (Kurtarılmış bölgeler) Diyebiliriz ki, I. ve II. bunalım döneminde, kurtarılmış bölgeler, düzene karşı tepkileri açık halde bulunan kitlelerin kırsal ayaklanmaları yoluyla yaratılmaktadır. Ancak bu ayaklanmalar, proletarya partisinin önderliğinde örgütlenmiş ve az çok düzenli hale getirilmiş **bir silahlı gücün hareketine paralel olarak** yürütülmektedir. İlk evrede, bu silahlı güç **gerilla savaşını** temel alarak, silahlı ayaklanmaları örgütlemekte ve desteklemektedir.

Bu sürecin Vietnam'daki gelişimi çok daha öğreticidir.

Vietnam'da, mevcut düzene karşı tepkileri açık halde bulunan kitlelerin içine giren proleter devrimciler, bu kitle içinde gizli siyasi üsler oluşturmuştur. Yani düzene karşı kendiliğinden (bilinçsiz) başkaldıran ve başkaldırma durumunda olan halk kitlelerinin **siyasal olarak kazanılmasıyla** işe başlanılmıştır. Kitle içinde, devrimcilerin siyasal çalışması belli bir düzeye geldiğinde ise, **doğrudan** iktidarın ele geçirilmesi mücadelesine girilmiştir. (Mutlak siyasi üstünlüğün sağlandığı koşullar) Siyasal olarak kazanılmış kitlelerin (gizli siyasi üsler) silahlı mücadeleye sokulmaları için hazırlıklar ikinci evreyi oluşturur. Giap'ın, "**gizli silahlı üslerin oluşturulması**" olarak tanımladığı bu evrede, siyasal olarak kazanılmış kitleler, silahlı mücadeleye **uygun** biçimde **örgütlenir ve eğitilir**. İşte bu noktada, partinin örgütlediği ilk gerilla birliği harekete geçirilir. (Açık savaşa giriş) Gerilla birliğinin temel görevi, kitleleri artan oran-

da devrim saflarına kazanmak (siyasal) ve gelecekteki silahlı mücadeleye uygun olarak onları örgütlemektir. Ho Chi Minh'in bu ilk gerilla birliğine verdiği “*askeri faaliyetten çok politik eyleme önem verilmesi*” ve “*silahlı propagandanın yürütülmesi*” talimatları bunu ifade eder. “*Gizli silahlı üsler*” **yakın zamanda** başlatılacak olan silahlı ayaklanmanın merkezleri ve kurtarılmış bölgelerin temelidir. Gerilla savaşını yürüten örgütlü silahlı güçlerin desteğinde başlatılan ve gizli silahlı üslerdeki kitlelere dayanan **kısmi** ayaklanmalar sonucunda, kurtarılmış bölgeler oluşturulmuştur. Bu üçüncü evredir. Bu evrede silahlı ayaklanma ile gerilla savaşı birlikte kullanılır. (Giap, bu gerilla savaşına, örgütlü ve planlı bir savaş olduğu için “*devrimci savaş*” demektedir.) Vietnam Halk Savaşında silahlı ayaklanma geçici bir yöntem değil, devrimci savaş **destekleyen** ve onunla birlikte kullanılan bir yöntemdir (tali).

“Ayaklanma, devrimci savaşın eylem alanını genişletir, onu güçlendirir ve giderek yayılmasına yol açar; diğer taraftan savaş, ayaklanma için koşulları olgunlaştırır ve yaygınlaşması için olanak sağlar.”¹²

Vietnam'daki Halk Savaşı, daha **hazırlık evresinden itibaren, ülke somutuna ilişkin ayrıntılı bir planın hazırlanmış olması gerektiğini açıkça tanıtlamaktadır**. Bu plan doğrultusunda, çizilen rotaya uygun olarak savaş başlatılmış ve sürdürülmüştür. Uzatılmış bir savaşın stratejisi olarak bu plan, kendi içinde mücadelenin nasıl sürdürüleceği, geliştirileceği ve zafere ulaşacağını belirlerken, somut koşullar ve güçler dengesi sürekli irdelenerek pratiğe geçirilmiştir. Özne koşullar uygun olduğu **anda** harekete geçirilen gerilla birliği, silahlı ayaklanmaların son hazırlıklarını tamamlamıştır. Bunların hazır olduğu saptandığında ise, belirlenen yerlerde –gizli silahlı üslerin olduğu yerler– silahlı ayaklanmalar başlatılmıştır. Ülkenin kuzey bölgesini temel alan bu ayaklanmalar, gerilla birliklerinin desteğinde kırsal alanlarda **kurtarılmış bölgelerin** oluşmasını sağlarken, diğer yörelerdeki –bunlar somut olarak belirlenmiştir– **gerilla üs bölgeleri** oluşturulmuştur. Kuzeydeki kurtarılmış bölge, Halk Savaşının arka cephesi olarak görev yapmıştır. Vietnam'da, diğer bölgelerin ele geçirilmesinde de aynı yol izlenmiştir, yani koşullar olgunlaştığında silahlı ayaklanmalarla **birlikte**,

¹² Giap, *National Liberation War in Vietnam*, s. 63

Halk Ordusunun saldırısı başlatılmış ve yeni kurtarılmış bölgeler yaratılmıştır. Bu son tahlilde, **şehirlerin kırlardan kuşatılması ve fethidir.**

Vietnam Halk Savaşı'nın kendi somut planlaması ve somut gelişiminden yola çıkarak, onun genel gelişim çizgisini şöyle özetleyebiliriz:

Ülkede halk kitlelerinin mevcut düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkileri **açık** haldedir. Bu **nesnel koşullar altında**, parti bu tepkileri örgütlemeye girişir. Kitlelerin siyasal olarak kazanılması, onlara belli bir devrimci programın ve mücadele yolunun konulması ile bütünleşir. Düşman (emperyalizm ve yerli işbirlikçileri) **nesnel** olarak, kitlelerden siyasal olarak tecrit olmuştur. Sorun düşmanın yitirdiği siyasal üstünlüğün devrimciler tarafından kazanılmasıdır. Böylece kitleler arasında **gizli siyasi üsler** oluşturulur. Klâsik ve illegal siyasal çalışma sonucu **bireylerin** örgütlenmesi değildir bu. Bu arada esas olan, kitlelerin **büyük birimler halinde** örgütlenmesidir. (Üsler oluşturma esprisi) Ve yine bu kitle örgütlenmesi legal ekonomik ve demokratik örgütlenme de değildir. Tersine mevcut iktidarı devirmek ve halk iktidarını kurmaya yönelik “şiddete dayalı devrim” için yapılmış **illegal politik örgütlenmedir**. Bu örgütlenmenin önündeki yol “silahlı ayaklanma ve devrimci savaş”tır. Yani politik örgütlenme, **ilk andan itibaren** silahlı mücadeleyi hedef almaktadır. Ve kitlelerin örgütlenmesi henüz **sovyetler** biçiminde değildir, ama buna yöneliktir.

Gizli siyasi üsler, gerilla birliğinin operasyonlarına paralel olarak **gizli silahlı üsler** haline dönüştürülür (**Gerilla üs bölgeleri**). Bu dönüşümün yeterli olduğu saptandığında Halk Ordusunun – gerilla savaşı temel savaş biçimidir– askeri harekâtıyla birlikte başlatılan kısmi silahlı ayaklanmalarla, bu üsler kurtarılmış bölge haline dönüştürülür.

Görüldüğü gibi Halk Ordusu, daha ilk gerilla birliği evresinden itibaren, süreçte **etkin ve temel güç** olarak ortaya çıkmaktadır. **İlk** kurtarılmış bölgenin yaratılmasıyla, daha tam deyişle, **açık ve kesin savaşa girişilmesiyle** birlikte Halk Ordusu oluşur. Bu Halk Ordusu, stratejiye uygun olarak, yani stratejinin öngördüğü görevleri yerine getirecek biçimde örgütlenir. Bu da üç ana bölüm şeklindedir: a) düzenli birlikler; b) bölgesel birlikler; c) yerel birlikler (gerilla ve milis). Bu şekilde örgütlenmiş bir silahlı güç ol-

maksızın Halk Savaşı verilemez. (Bkz. Giap: *Halk Savaşının Askeri Sanatı*)

İşte Halk Savaşı öz olarak budur.

Şimdi ülkemiz somutuna girebiliriz. Ülkemizde bir Halk Savaşı verilmesi zorunlu mudur? Bir başka şekilde sorarsak, ülkemiz devrim sürecinde **Halk Savaşı zorunlu bir durak mıdır?** Bu soruya THKP-C/HDÖ olarak yanıtımız olumludur. Yukarda ele aldığımız gibi, ülkemizde Halk Savaşının geçersizliğine yol açacak herhangi özel bir durum mevcut değildir. Ancak böyle bir savaşın verilebilmesi için, gerekli öznel koşullar mevcut mudur? Bir başka deyişle, ülkemizde Halk Savaşını başlatmaya ve sürdürmeye olanak sağlayacak koşullar mevcut mudur? Eğer değilse bu nasıl yaratılacaktır? İşte devrimci öncününün yanıtlaması gereken soru budur.

Halk Savaşının başlatılabilmesinin nesnel koşulu, ülkede **sürekli bir milli krizin** mevcudiyetidir. Ancak **sürekli** milli kriz koşullarında Halk Savaşı verilebilir. Bu ise, **yönetenlerin eskisi gibi yönetemediği ve yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemediği** koşulların mevcudiyeti demektir. Bunun diğer bir ifadesi, **kitlelerin mevcut düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin mevcut olmasıdır.** Ancak milli krizin varlığı salt bunla sınırlı değildir. Ayrıca *“bir banş zamanında sömürülmelerine sessizce katlanan, fakat ortalık karıştığında, hem buhranın bütün hal ve şartları yüzünden, hem de bizzat üsttekiler tarafından kendiliğinden tarihi eyleme itilen kitlelerin faaliyetlerinin önemli ölçüde artması”* gerekir. Diğer bir deyişle, halk kitlelerinin tepkileri **açık halde olması** gerekir.

Halk Savaşının başlatılabilmesi için gerekli **öznel koşullar** ise, devrimcilerin mutlak siyasi üstünlüğü sağlamış olması ve Halk Savaşına uygun bir silahlı gücün mevcudiyetidir. Bir başka deyişle, halk kitlelerinin **siyasi olarak kazanılması** (bilinçlendirme), silahlı savaşa uygun olarak **örgütlenmesi ve harekete geçirilmesi** gereklidir. (**Kitlelerin tepkilerinin kanalize edilmesi esprisi**).

III. bunalım döneminde geri-bıraktırılmış ülkelerdeki değişimler ve gelişmeler sonucunda oluşturulan **sunî denge**, halk kitlelerinin düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin **açık hale** gelmesinin engellenmesi demektir. Yani III. bunalım döneminde, bu ülkelerde kitlelerin **kendiliğinden-gelme isyanları ve patlamaları** söz konusu değildir; halkın tepkileri ile oligarşi arasında su-

ni bir denge kurulmuştur. Bu nedenle Halk Savaşı, I. ve II. bunalım döneminde olduğu **gibi** başlatılamaz. Oligarşinin siyasal zoru ile sürdürülen suni dengenin **bozulması** şarttır. Bu ise, gerekli nesnel koşulların olgunlaştırılması demektir.

Genel olarak III. bunalım döneminde geri-bıraktınlmış ülkelerde meydana gelen gelişmeleri daha önce görmüştük. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz:

1) Bu dönemde, geri-bıraktınlmış ülkelerde kapitalizm egemen unsur haline gelmiştir, ama bu kapitalizm kendi iç dinamiği ile gelişmediğinden **çarpıktır**, dış dinamikle (emperyalizm) “yukardan aşağı” geliştirilmiştir ve bu dinamiğin taleplerine göre biçimlenmiştir.

2) Çarpık kapitalizm ülke içinde **şehirleşmenin, haberleşmenin ve ulaşımın** gelişmesine paralel olarak gelişmiş ve bunları daha da yaygınlaştırmıştır.

3) Bu ülkelerde **güçlü merkezi otorite** oluşturulmuştur.

4) Emperyalist işgal **gizlenmiştir**.

Bu olgular, geri-bıraktınlmış ülkelerdeki mevcut çelişkileri derinleştirdiği gibi, yeni çelişkilerin gelişmesine de yol açmıştır. Ülke alt-yapısından üst-yapısına kadar tam bir bunalım içindedir. Ancak bu bunalım tam anlamıyla **olgun değildir**. Yani III. bunalım döneminde de, bu ülkelerde milli kriz, tam anlamıyla olgun olmasa da, **sürekli mevcuttur**. Bu ise, yönetenlerin eskisi gibi yönetemedikleri ve yönetilenlerin eskisi gibi yönetilmek istemedikleri demektir. Bir başka deyişle, geniş halk kitlelerinin mevcut düzene karşı **tepkileri mevcuttur ve bu tepkilerini ortaya koymak koşulları içinde bulunmaktadır**. Ülkedeki ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım, her zaman halk kitlelerinde düzenin değişmesi talebini yaratmakta ve onları bu talep doğrultusunda mücadeleye (genellikle bilinçsiz) yöneltmektedir. Diyebiliriz ki, ülkede “kitlelerin faaliyetlerinin önemli ölçüde artmasının” nesnel koşulları mevcuttur, ama bu, siyasal zor ile **engellenmektedir**. (Kitlelerin **tepkilerinin** pasifize edilmesi ve suni dengenin kurulması). Bu engel ortadan kaldırılmadan –ki yapay bir engeldir– Halk Savaşı başlatılamaz.

İşte III. bunalım döneminde geri-bıraktınlmış ülkelerde Halk Savaşının verilebilmesi için **gerekli koşulları** yaratmak amacıyla

yürütülen mücadeleye **Öncü Savaşı** adı verilir. Kısacası Öncü Savaşının amacı, Halk Savaşının verilebilmesi için gerekli koşulları yaratmaktır. Bu ise, suni dengeyi bozarak milli krizi derinleştirmek ve halk kitlelerini bilinçlendirip örgütlemek demektir. Bundan sonra sorun, bu amaca ulaşmak için kullanılacak araçlar ve verilmesi zorunlu mücadeleleri saptamaktır. Ama herşeyden önce **amaç** açık ve net biçimde tanımlanmalıdır.

Şimdi Öncü Savaşının ilk amacını belirleyen, suni dengenin ne olup ne olmadığını ele alalım.

II. SUNİ DENGE VE MİLLİ KRİZ

Sunî denge, **dengesiz** bir toplumda, belli bir süre için denge durumunun **oluşturulmasıdır**, yani **dengesizliğin düzenlenmiş** halidir. Konunun kavranılması için en önemli husus budur. Her denge durumu gibi, sunî denge de **geçici ve görelidir**. Eğer bir toplumda genel bir denge mevcut ise, orada sunî dengeden söz edilemez. Böyle bir toplumda oluşan genel denge, içsel gelişmeler sonucu oluşmuştur ve bu denge yapay (sunî) değil, toplumsal gelişmenin ürünüdür. Kapitalizmin iç dinamiklerle geliştiği ülkelerdeki toplumsal dengeler bu niteliktedir. III. bunalım döneminde geribıraktırılmış ülkelerdeki toplumsal yapı (ekonomik, toplumsal ve politik planda) **dengesizdir**. Bu dengesizlik, sürekli millî krizin mevcudiyetiyle ifadesini bulur. Bu nedenle millî kriz ile sunî denge birbirine bağlı iki olgudur, birincisi olmadan ikincisi olamaz. Bu yüzden öncelikle ülkede millî krizin var olup olmadığına bakmak gerekir. Acaba ülkemizde, iddia ettiğimiz gibi, sürekli bir millî kriz –tam anlamıyla olgun olmasa da– mevcut mudur?

Bilindiği gibi millî kriz, Marksist-Leninist literatürde devrim durumunun saptanmasında ve gelişmesinde kullanılan bir kavram, bir ölçüttür. Lenin'in formüle ettiği bu kriz **silahlı ayaklanma koşullarının ve anının** (momentin) saptanmasında temel ölçüttür. Eğer bir ülkede millî bir kriz varsa, bu ülkede halk kitlelerinin politik iktidarı ele geçirmeleri için silahlı bir harekete girişmenin **nesnel** koşulları mevcuttur. Aksi halde silahlı eylem (aksiyon) girişmek –ki bu ayaklanma biçiminde olabilir– aptallıktan öte, cinayettir. (Marksist-Leninistlerin insan yaşamına verdikleri değer, bu saptamayla iyice açığa çıkar.) Cinayettir, çünkü silahlı bir mücadelede, savaşta zafer ve yenilgi kesindir. Ve yenilen taraf pek çok elemanını yitireceğinden, uzun süre mücadeleyi sürdüreceği gücü bulamaz. Bu nedenle silahlı bir harekete girişecek sınıf, bunun tüm sonuçlarına katlanabilecek durumda olması gerekir. Düşmanına durmaksızın saldırmak, onu silahtan arındırmak için, sürekli taarruz etmek, böyle bir eylemin temel yasasıdır. Engels, “Günü-

*müzde ayaklanma, savaş türünden bir sanattır ve kendine aldır-
mayan partinin yıkılmasına yol açan belirli davranış kurallarına
bağlıdır... Oynadığınız oyunun sonuçlarını göğüslemeye tamamen
hazır olmadan, asla ayaklanmaya kalkışmayınız. Ayaklanma,
değeri her gün değişen son derece belirsiz niceliklerle yapılan bir
çeşit **hesaptır**; karşınızdaki kuvvetler her türlü **örgütlenme, disiplin ve otorite alışkanlığı** avantajına sahip olacaklardır; onlara karşı güçlü vuruşlar yapmadığınız sürece, yenilecek ve yok edileceksinizdir. İkinci olarak, bir kez ayaklanma **yolunu tuttun mu**, son derece kararlı davranacaksınız ve saldıran taraf olacaksınız. Savunma her türlü silahlı ayaklanmanın ölümü demektir; böyle, daha düşmanla boy ölçüşmeden savaşı kaybetmek demektir” derken, silahlı aksiyonun niteliğini açıkça belirtmektedir.*

Bir devrim olabilmesi için, bir **devrim durumu** olması şarttır. Ve sorun, bu devrim durumunun varlığını ve boyutunu saptamaktır. Öyleyse bir devrim durumunun belirtileri nelerdir?

“1° Egemen sınıfların egemenliklerini eskisi gibi sürdürmelerinin olanaksızlığı; ‘üsttekiler’in şu ya da bu buhranın içine düşmesi, yani egemen sınıf politikasında bir aylık meydana gelmesi, ki bu ezilen sınıfların **memnuniyetsizliklerini dışa vurmalarına fırsat veren ve isyan etmelerine yol açan** bir buhrandır. ‘Alttekiler’in artık eskisi gibi yönetilmek istememeleri genellikle bir devrim için yeterli değildir, ayrıca ‘üsttekiler’in de artık eskisi gibi yönetemez durumda olmaları gerekir;

2° Ezilen sınıfların sıkıntı ve yoksulluklarının en üst boyuta ulaşması;

3° Bir banş zamanında sömürülmesine sessizce katılan, fakat ortalık karıştığında, hem **buhranın** bütün hal ve şartları yüzünden, hem de bizzat ‘üsttekiler’ tarafından kendiliğinden tarihi eyleme itilen kitlelerin faaliyetlerinin de önemli ölçüde artması.”¹³ (abç)

Ama yine de, devrim durumunun mevcudiyeti bir devrime yol açmaz.

“Yukarda sözü edilen nesnel koşullara, öznel koşullar da katılırsa, yani devrimci sınıfın, bir buhran döneminde

¹³ Lenin, *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*, s. 25

bile kesinkes yıkılmayan bir iktidarı devirecek kadar güçlü bir devrimci kitle eylemleri meydana getirme yeteneği de eklenirse, işte o zaman devrim olur.”¹⁴

Lenin, “*Sol Komünizm: Bir Çocukluk Hastalığı*” adlı yapıtında devrim durumunu şöyle tanımlar

“Devrim durumunda olunması için, hem egemen sınıfların buhranı, hem de tamamıyla **milli** nitelikte bir buhranın var olması şarttır. Sömürülen ve ezilen kitlelerin eskisi gibi yaşamaya devam etmelerinin olanaksızlığını anlamaları ve değişiklik istemeleri devrim için yeterli değildir; devrim için, sömürenlerin artık eskisi gibi yaşamalarının ve yönetmelerinin olanaksız olması da gerekir. Bu gerçek başka bir deyişle şöyle ifade edilebilir: Ezenler gibi, ezilenleri de etkileyen tamamen milli bir kriz olmaksızın devrim olanaksızdır.”

Tüm bu tanımlamaları Mahir Çayan yoldaş şöyle özetlemektedir:

“Bir ülkede devrimin objektif koşullarının olabilmesi için, kapitalizmin dünya çapındaki genel bunalımından başka, o ülkenin kendi milli bunalımını yaşamaya gerekmektedir. Leninist ayrımına göre devrim aşamasında olunabilmesi için: a) İşçi sınıfının bilinç ve örgütlenme seviyesinin yeterli olması gerekir (devrimin subjektif şartlarının olgun olması gerekir); b) Ezeni de, ezileni de etkileyen **milli bunalımın** olması şarttır. Bu milli bunalım, kapitalizmin genel bunalımının çelişkilerinin o ülkeye keskin biçimde yansımalarından başka birşey değildir.”¹⁵

İşte devrim durumunun temelini oluşturan bu milli krizin, bir ülkede var olup olmadığının, eğer varsa düzeyinin ne olduğunun belirlenmesi devrimci öncünün eylemi için büyük öneme sahiptir. Çünkü milli kriz, “***ezilen sınıfların memnuniyetsizliklerini dışa vurmalarına fırsat veren ve isyan etmelerine yol açan***” bir durum yaratır.

Milli kriz, bir ülkede, ezeni de ezileni de etkileyen **ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların** derinleşerek **tek bir bu-**

¹⁴ Lenin, *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*, s. 25

¹⁵ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim-I*

nalım halini almasıdır. Bu nedenle tek başına bir ekonomik bunalımın (aşırı-üretim bunalımı gibi) varlığı milli kriz için yeterli değildir. Aynı biçimde, tek başına bir toplumsal ya da siyasal bunalım milli kriz olarak değerlendirilemez. Örneğin, 19. yüzyıl sonlarında, Fransa'da Dreyfus davasıyla başlayan bunalım ya da 1968'de başta Fransa olmak üzere Batı-Avrupa'daki öğrenci hareketlerinin yarattığı bunalım, bir toplumsal bunalım olmakla birlikte milli kriz değildir. Yine, meydana gelen hükümet bunalımları siyasal bunalım olarak, tek başına milli kriz yaratmazlar. Eğer bu üç bunalım **aynı anda** görülürse, işte o zaman ülkede milli bir kriz var demektir ve devrim aşamasına girilmiştir.

Bizim gibi ülkelerde kapitalizm iç dinamiklerle gelişmediği için çarpıktır. Bu, ülke ekonomisinin **sürekli ve yapısal** bir bunalım içinde olmasına yol açar. Ancak bizim gibi ülkelerdeki ekonomik bunalım, kapitalizmin irsi hastalığı olan ve belli aralıklarla yinelenen aşırı-üretim buhranından farklıdır. Yeni-sömürgeciliğin oluşturduğu ekonomik yapı, çarpık bir sanayileşme (dışa bağımlı bir sanayi) ve geri bir tarımsal üretim olarak kendini açığa vurur. Sanayi, baştan emperyalizm tarafından, kendi taleplerine uygun olarak geliştirilmiştir ve bu nedenle tekelci nitelikte bir yapılanmaya sahiptir. Tekelcilik ise, bilindiği gibi arzın sınırlandırılması olarak kendini dışa vurur ve **eksik kapasite kullanımı** ile artan oranda **işsizlik** demektir. Öte yandan, bu çarpık sanayi, yeneden üretimi gerçekleştirebilmek için, ithal edilmesi gereken ve sürekli miktar artan ara mallarına gereksinmesi vardır. Bu ara malları olmaksızın üretimin sürdürülmesi olanaksızdır (yeni-sömürgecilik yöntemlerinin ürünü olan sanayinin temel açmazı). Tümüyle ülke içi tüketime yönelik olan bu sanayi (hafif ve orta sanayi), artan ithalat için artan oranda **döviz** gereksinmesi vardır. Bu döviz ise, ucuz hammadde ve tarım ürünleri dış satımıyla, yurtdışına gönderilmiş emek-gücüsüyle ve artan dış borçlanmayla temin edilir. Bunlar uzun dönemde döviz talebini karşılayamaz. Ülke **sürekli bir dış ödemeler dengesi açığı** içindedir. Sık sık bu açığı kapatmak için, devlet ekonomiye müdahale etmek durumundadır. Bu da büyük devalüasyonlara neden olur. Örneğin 1950 yılında 2,82 TL olan 1 dolar, 1957'de 3,96'ya çıkmıştır. 1958'de %320'lik bir devalüasyonla 9 TL olmuştur. 1970 yılında 1 dolar 15,15 TL iken, 1976'da 16,83; 1977'de 19,63; 1978'de 25,50; 1979'da 47,80; 1980'de 71,40; 1981'de

125,25; 1982'de 184,90; 1983'te 219,35 TL olmuştur. 1986'da 1 dolar 690,75 TL'ye çıkmıştır.*

Görüldüğü gibi, 1950 yılından 1987'ye kadar bir devalüasyonlar zinciri yaşanmıştır. Bazı yıllarda, 1950-57, 1959-70, 1970-76 arasında önemli devalüasyonlar olmamış olması, durumun sürekli olmadığını göstermez. Bu yıllarda, devletin sübvansiyonlarıyla döviz fiyatları sabit tutulmaya çalışılmıştır. Oysa aynı dönemde, "serbest döviz piyasası" denilen Tahtakale'de oluşan döviz fiyatları sürekli artış göstermiştir. Bu artış belli bir düzeye geldiğinde, devlet **zorunlu olarak** TL'yi devalüe etmektedir. Örneğin, 1950-57 arasında, devletin ihracata uyguladığı döviz fiyatları, 1953'de 4,20; 1954'de 5,60; 1955'de 4,90; 1956'da 5,18 TL, 1 dolar şeklindedir. Oysa, 1958 devalüasyonundan önce resmi döviz kuru, 1 dolar 5,96 TL'dir.

Ülkemizde ekonomik bunalımın sürekliliğini gösteren diğer bir olgu da **enflasyondur**. 1970'e kadar enflasyon oranı, genellikle %10 civarında sürmüştü ve 1970 sonrasında devletin ekonomiye müdahalesine rağmen sürekli yükselerek 1980'de %107 gibi büyük bir orana varmıştır. Bu oran 1986 sonu itibarıyla %37 civarındadır ve 1970 öncesine göre 3-4 misli fazladır.

Ekonominin içinde bulunduğu bunalım ve dengesizliğin en çarpıcı göstergelerinden biri de **dış ticaret dengesidir**. Dengenin sürekli ülke aleyhine olduğunu herkes bilmektedir. Ve yine dış borçların sürekli artışı ekonomik bunalımın diğer bir görüngüsüdür. Yıllar itibarıyla ile ülkenin dış ticaret açığı, dış borç toplamı ve dış borçların Gayri Safi Milli Hasıla'ya oranı şöyledir:

	İhracat (Milyon \$)	Dış Borçlar (Milyon \$)	GSMH (Milyon \$)	Dış Borç/GSMH
1963	319	830	7.300	%11,3
1972	635	2.519	16.839	%14,9
1975	1.401	3.800	35.019	%10,8
1977	1.753	4.800	44.330	%10,8
1980	2.910	15.734	69.776	%22,5
1982	5.890	17.858	65.913	%27,0
1985	7.959	25.660	68.113	%37,6

*İkinci baskıya not: 1990 sonrasında dolar kuru şöyle olmuştur: (TL) 1990: 2.927; 1991: 5.033; 1992: 8.555; 1993: 14.458; 1994: 38.418; 1995: 61.054; 1996: 106.662; 1997: 202.710; 1998: 312.720; 1999: 540.098; 2000: 671.765; 2001: 1.439.567.

Görüldüğü gibi, dış ticaret açığı sürekli büyümüştür.* 1980 sonrasında meydana gelen azalma ise, tümüyle ülkede “ihracat seferberliği” adı altında, satılabilir her malın ihracatıyla meydana gelmiştir. Ama aynı dönemde dış borçlar olağanüstü artış göstermiş ve gayri safi milli hasılanın %37,6’sına ulaşmıştır. Bu aynı yılki devlet bütçesinden %71 daha fazladır. Bunun anlamı ise, ülke nüfusunun %40’ının, bir yıl boyunca ürettikleri tüm mal ve hizmetleri, **hiçbir biçimde** tüketmeyerek yaşayabildikleri takdirde ancak dış borçların ödenebileceği demektir. Bir insanın, açlık karşısında ortalama yaşam süresinin 50-60 gün olduğu düşünülecek olursa, dış borcun anlamı ortaya çıkar.

Sarıyoruz tüm bunlardan sonra ülkemizde sürekli ve yapısal bir ekonomik bunalımın mevcudiyeti için daha fazla söz söylemeye gerek yoktur. Diğer bunalımlara geçmeden şunu da belirtelim: Ülkemizdeki ekonomik bunalım sürekli mevcut olmasına rağmen, her dönemde aynı şiddette değildir. Kimi zaman **derinleşmekte**, kimi zaman **görelî** bir düzelmeye olmaktadır. Ancak hiçbir zaman ortadan kalkmamaktadır.

Millî krizi oluşturan toplumsal ve siyasal bunalımlara gelince. Herşeyden önce bu bunalımların temelinde ekonomik bunalımın yattığını belirtelim. Ancak bu, bire bir ilişki değildir. Yine de ülkemizde sürekli ekonomik bunalım mevcut olduğundan, göre-

* İkinci baskıya not: Bu durum 1990 sonrasında daha da ağırlaşmıştır:

(Milyon \$)	İhracat	Dış Borçlar	GSMH	Dış Borç/GSMH
1996	23.225	79.642	183.577	%43,38
1997	26.261	84.876	192.376	%44,12
1998	26.973	96.890	206.559	%46,91
1999	26.587	103.344	185.249	%55,79
2000	27.774	119.602	198.627	%60,21
2001	28.520	118.488	146.465	%80,89

1994 sonrasında alınan yeni dış borçlar iç borçlara çevrilmiştir. Bu nedenle toplam dış borç miktardan gerçekte daha yüksektir.

	İç borçlar (Milyar TL)	İç Borç/GSMH
1980	721	%1,7
1990	57.180	%14,4
1996	3.148.985	%21
1997	6.283.425	%21,4
1998	11.612.885	%21,7
1999	22.920.145	%29,3
2000	36.420.620	%28,9
2001	122.157.260	%58

ce özerk toplumsal ve siyasal bunalımlar, sadece milli krizin derinleşmesi bağlamında ele alınabilir. Ülkedeki **toplumsal bunalımın** temel unsuru, ekonomik bunalımın ürünü olan **işsizliktir**. Ülke nüfusu açısından, yaklaşık %20'ye yakın bir nüfus işsizliğin doğrudan sonuçlarıyla yüzyüzedir. Böyle bir ortamda dengeli bir toplumsal yapıdan söz etmek mümkün değildir. Toplumsal bunalımın görüngülerini, günlük hayatın içinde her an bulmak mümkündür. Toplumun kadın-erkek ilişkisinde, aile ve mahalle yaşantısında, bunalımın ürünleri hergün üretilmektedir. Kırdan kente göçlerle dağılan aileler, gecekonduvardaki sefaletin yarattığı lümpenlik, suç oranları ve nitelikleri, açık ya da gizli kadın ticareti, boşanmalar, ekonomik nedenlerle yapılan akraba evlilikleri ve sakat doğan çocukların sorunları, yetersiz sağlık hizmetlerinin getirdiği hastalıklar, yaşlılık nedeniyle ortaya çıkan ebeveyn-çocuk ilişkilerindeki bozulmalar vb. İşte ülkedeki toplumsal bunalımın ifadeleri bunlardır.*

Siyasal bunalım ise, ülkemiz solundaki kavram keşmekeşi içinde ve pasifizm nedeniyle doğru dürüst değerlendirilememiş bir olgudur. Kimi zaman bir hükümet kuruluşunda, kimi zaman bir gensoruyla başlayan tartışmalar, çekişmeler ve pazarlıklarda, ege-men sınıfların kendi bunalımlarını görmek mümkündür. Oligarşinin iç çelişkilerinin ürünü olan hükümet bunalımlarının sıklığı, siyasal bunalımın sürekliliğini gösteren bir olgudur, ama tek olgu değildir. Bunun dışında oligarşik devlet aygıtının işleyişinde ve kitlelerle ilişkisinde siyasal bunalımın ifadelerini bulmak mümkündür. Ege-men sınıfların **yönetemezliklerinin** dışı vurumu olan bu olgular siyasal bunalımın asıl içeriğini oluşturur. Oligarşinin yönetemezliğinin birer ifadesi olan 27 Mayıs, 12 Mart ve 12 Eylül askeri darbeleri bunalımın şiddetini göstermektedir. Bu darbeler siyasal bunalımın varlığı kadar, bozulan ya da bozulmaya yönelen suni denge- nin pekiştirilmesi girişimleridir de. Yine sık sık duyulan anayasa şikayetleri, değişiklik talepleri, siyasal bunalımın sürekliliğinin gös-

* Şüphesiz ülkemizde, hemen herkes, günlük yaşantısında karşılaştığı olaylar ve yaşadığı sorunlarla, toplumsal bunalımın varlığını ve boyutunu bilmektedir. Ama genellikle günlük yaşantının kanıksanması, günlük maişet derdi ve bunların yarattığı alışkanlıkla, bu olgular pek az önemsenir. Bu alanda yapılan incelemeler, akademik düzeyde sosyolojik araş-tırmalar olarak kalmaktadır. Devrimci propaganda açısından büyük önem taşımamasına rağmen, toplumsal bunalımın görüngüleri ülkemiz solunda, ya hiç önemsenmemiş ya da salt soyut ajitasyon için kullanılmıştır. Silahlı propagandayı temel alan örgüt, bu olguları geniş biçimde ele alıp, işlemelidir.

tergeleridir. Devrimci mücadeleye karşı geliştirilen yöntemler, demokratik kitle örgütlerine ve sendikalara yapılan baskılar, engellemeler siyasal bunalımın ürünleridir. Diyebiliriz ki, siyasal bunalım, siyasal ilişkilerde, partilerde, parlamentoda, anayasa değişikliklerinde, politik uygulamalarda, askeri darbelerde vb. toplumun en çok gördüğü ve izlediği bir bunalım olarak mevcuttur.

İşte bu nedenlerle diyoruz ki, ülkemizde, ekonomik, toplumsal ve siyasal alanlarda sürekli bir bunalım mevcuttur. Milli kriz olarak, bu bunalım tam anlamıyla olgun değildir. Olgunlaşması için yapay (suni) engeller kaldırılmalıdır ve bu da devrimcilerin görevidir.

“Emperyalist hegemonya toplumun kendi iç dinamiği ile gelişmesine engel olduğu için ülke altyapı ilişkilerinin üstyapısına kadar, **milli bir kriz** içindedir.

Bu milli kriz, tam anlamı ile olgun değildir. Ancak şu veya bu ölçüde vardır. Var olan bu krizin derinleştirilip olgunlaştırılması, tamamen o ülke devrimcilerine bağlıdır.

Özetle söylersek, emperyalist hegemonya altında ki bütün geri-bıraktırılmış ülkelerde milli kriz, tam anlamıyla olgunlaşmış olmasa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli olarak var olması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe girmesi, bir başka deyişle, silahlı eylemin objektif şartlarının mevcudiyeti demektir.”¹⁶ (abç)

Milli krizin mevcudiyeti, halk kitlelerinin düzene karşı memnuniyetsizliklerini **dışa vurmaları** için uygun koşullar yaratır, onların tepkilerini açık olarak, isyanlar şeklinde göstermelerine neden olur. Ancak III. bunalım döneminde emperyalizm bu durumu engellemek için değişik yöntemler kullanmaktadır. **İşgalini gizleyen** emperyalizm, bu yolla halk kitlelerinin anti-emperyalist ve millici tepkilerini pasifize etme yoluna gitmiştir. Diğer taraftan güçlü merkezi otoriteler oluşturarak, halk kitlelerinin tepkilerini pasifize etmeye yönelmiştir. Milli krizin mevcudiyeti, emperyalizm ve oligarşinin karşı hareketinin maddi temelini oluşturur ve içeriğini belirler. Bu karşı hareketin amacı, milli krizin olgunlaşmasını engelle-

¹⁶ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

mek ve kitlelerin tepkilerinin dışı vurumunu önlemektir. **Bu da devletin biçimini ve uygulamasını belirler.**

“Bizim gibi ülkelerdeki oligarşik yönetim, rahatlıkla işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerinin olmadığı tam bir dikta yönetimi ile ülkeyi yönetebilmektedirler. Buna **sömürge tipi faşizm** de diyebiliriz. Bu yönetim, ya klâsik burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilişkisi olmayan ‘temsili demokrasi’ ile icra edilir (**Gizli faşizm**) ya da sandıksal demokrasiye itibar edilmeden açıkça icra edilir. Ancak açık icrası sürekli değildir. Genellikle, ipin ucunu kaçırdığı zaman başvurduğu bir yöntemdir.”¹⁷

Oligarşik yönetimin tek amacının **doğrudan** devrimci mücadeleyi ezmek ve yok etmek olduğu sanılmamalıdır. Oligarşik yönetim, **fiili ve aktif** devrimci güçleri ve onun mücadelesini etkisizleştirmeye, yok etmeye yöneldiği kadar, devrimin **potansiyel** güçlerinin gelişmesini ve aktifleşmesini engellemeye yönelik uygulamalara girer. Devlet aygıtının temel faaliyeti bu iki güce yöneliktir. Birinci amaç, devrimci örgütleri yok etmeyi kapsarken, ikincisi suni dengenin korunması olarak belirginleşir, yani kitlelerin düzene karşı tepkilerinin açık hale gelmesinin engellenmesi amaçlanır. **Birinci amacın gerçekleşmesi ikinci amaca ulaşmayı kolaylaştırır ve güvenceye alır; ikinci amaca ulaşılması birinci amacın gerçekleşmesini çabuklaştırır.** Ancak her iki amaç için kullanılan **temel araç** aynıdır: **Siyasal zor.**

Sürekli milli krizin mevcudiyeti, halk kitlelerinin düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin açığa çıkmasına olanak tanır ve isyanlarına neden olur. İşte bu koşullarda, kitlelerin memnuniyetsizlik ve genellikle bilinçsiz tepkileri, siyasal zor ile pasifize edilerek, bu tepkilerle oligarşi arasında **sunî bir denge** kurulmuştur. Halk kitlelerinin düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin eyleme dönüşmesi (nesnel koşulları milli kriz nedeniyle vardır) sunî denge nedeniyle olamamaktadır. Bu da doğrudan **siyasal zor** aracıyla sağlanır.

Oligarşinin (ve içsel olgu olduğu için aynı zamanda emperyalizmin) siyasal zoru, kendi siyasal iktidarını ve düzenini korumak

¹⁷ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

amacıyla uyguladığı zordur. Bu zor, doğrudan devlet aygıtının nite-
liği ile bütünleşir. Bilindiği gibi devlet, egemen sınıfların baskı (zor)
aygıtıdır. Siyasal bir kurum olarak devletin uyguladığı zor, Engels'in
deyişiyle, "**ordu ve donanma demektir**".

Bizim gibi ülkelerde siyasal zor, burjuva demokratik yasallık
çerçevesiyle sınırlanmış değildir. Genel olarak anayasalarda ifa-
desini bulan yasal çerçeve, burjuva demokrasisi olarak ortaya çı-
kar. Ama bu çerçeveyi ilk kıran, kendi yasallığını ayaklar altına
alan, her zaman burjuvazi olmuştur. Demokratik yönetim, burjuva
iktidarının temellerini sarsmaya hizmet eder hale geldiği her yer-
de, burjuvazi tarafından yıkılmıştır. Faşist iktidarlar bunun en açık
örneğidir. Marks 1848 Fransız Anayasası'nı irdelerken, demokratik
yönetimin halk kitleleri yönünden anlamını şöyle belirtir:

"Bu anayasanın kapsamı en geniş çelişkisi şudur: Ana-
yasa, tutsaklığını sürekli kıldığı sınıflar olan proletarya,
köylüler ve küçük-burjuvaziye, genel oy aracılığıyla siya-
sal güce sahip kılıyor. Ve eski toplumsal gücünü onayla-
dığı burjuvaziden ise bu gücün siyasal garantilerini geri
alıyor. Yönetime **demokratik kurallar** getirerek, düşman
saflarını **her an zafer elde etmeleri** ve burjuva toplu-
mun temellerini **tehlikeye sokmalarına** yardım ediyor."¹⁸
(abç)

Bu durum karşısında, başta proletarya olmak üzere emekçi
kitlelerin siyasal gücü arttığı oranda, burjuvazi kendi kurduğu de-
mokratik yönetim ve onun anayasasını ortadan kaldırmaya yöne-
lidir. **Emperyalist dönemde**, kapitalizm tarihsel olarak çöküş
aşamasına girmesiyle, burjuvazi, her yerde demokratik yönetim
ilkelerini, az ya da çok hızla terk etmiş, yerine oligarşik yönetim
ilkelerini geçirmiştir. Bu yeni ilkelerin temelinde yasama ile yürüt-
me gücü arasındaki dengenin **yürütme lehine** değiştirilmesi yatar.
Bir başka deyişle, burjuvazi, geçmiş dönemlerde proletarya ve
emekçi kitlelerin uzun süren kanlı mücadeleleriyle kazandıkları
demokratik hak ve özgürlükleri **tümüyle** ortadan kaldıracak du-
rumda değildir. Bu nedenle de parlamenter demokrasinin (genel
oya dayalı) yeni bir düzenlenmesine, **siyasal gericiliğe** dayalı bir
biçimine zorlanmıştır. Bu düzenleme, yürütme gücünün, halkın

¹⁸ Marks, *Fransa'da Sınıf Mücadeleleri*, s. 67

genel oyu ile seçilmiş parlamentoda cisimleşen yasama gücü karşısında daha çok **güçlendirilmesi** ve bağımsız hareket alanını genişletmesi şeklinde olmuştur. Ancak bu düzenlemeler kapitalist ülkelerde eşzamanlı olmamıştır. (Eşitsiz gelişim yasasının ürünü) ABD’de yürütme gücünün yasama karşısında güçlenmesi 1920’lerde tamamlanmışken,Fransa’da De Gaulle’ün 5. Cumhuriyet’inde (1958 sonrası) gerçekleşmiştir. İngiltere’de ise yazılı bir anayasa olmaması ve Lordlar Kamarasının yasama gücünün bir bölümünü oluşturması (halka –avama– karşı bir denge unsurudur), Fransa’daki gibi bir anayasal düzenlemeye gidilmeden, yürütmeye özel bir güç sağlanmıştır.

Bizim gibi kapitalizmin iç dinamikle gelişmediği ülkelerde ise, yönetim, hiçbir zaman burjuva demokrasisi olmamış ve bunun güvencesi anayasa yapılmamıştır. Bu nedenle oligarşik yönetimin kurulmasında fazlaca zorlukla karşılaşılmamıştır. Ülkemiz tarihsel özellikleri nedeniyle, her zaman güçlü bir merkezi bir otoriteye sahne olmuş ve bu da güçler ayrımı ilkesinin uygulanmamışlığıyla birlikte mutlak bir yürütme gücü oluşturmuştur. 1946’dan sonra başlayan “çok partili dönem”de, yürütmenin yasama karşısındaki bu üstünlüğü sürmüştür. 27 Mayıs askeri darbesi ile hazırlanan 61 Anayasası, kitlesel bir dayanağı olmamakla birlikte, burjuva anlamda bazı demokratik hak ve özgürlükleri güvenceye alırken, **yürütme gücünü sınırlandırmıştır**. Dünyadaki gelişmelere ters görünen bu durum, gene de yasama gücünün güçlendirilmesi biçiminde olmamıştır. 61 Anayasası, yürütme gücünü, anayasal bazı **özerk** (üniversite, TRT vb.) ve **bağımsız** (yüksek yargı organları vb.) kurumlar aracılığıyla ve bunlar lehine sınırlandırmıştır. Böylece ülkemizde yeni bir dönem başlamıştır.

61 Anayasası’yla, devrimci-milliyetçilerle oligarşi arasında nispi bir denge kurulmuştur. Bu yeni dönem, halk kitlelerinin siyasal planda ağırlıklarını ortaya koydukları bir dönemdir. Ancak oligarşi bu durumun yarattığı “tehlike” karşısında, anayasayı “lüks” ilan ederek,12 Mart askeri müdahalesini tezgahladı. Bu,devrimci-milliyetçilerin ordu içinden tasfiyesi ile, nispi dengenin bozulması ve 27 Mayıs’la başlamış olan dönemin sona ermesiydi. 12 Mart döneminde yapılan anayasa değişikliği ile, doğrudan yasama karşısında yürütme güçlendirilmemiş de olsa, yürütme gücünün denetimi dışında olan özerk kurumlar etkisizleştirilmiştir. Bu dönemde oligarşi

devlet aygıtına tamamen egemen olmuştur. Bir başka deyişle yürütme gücü, militarizm ve bürokrasi ile, tam anlamıyla oligarşinin **denetimine** 12 Mart'ta geçmiştir. Böylece, “*kökenini Osmanlı devletinden ve yirmibeş yıllık Cumhuriyet dönemi küçük-burjuva yönetiminden alan Türk ordusunun küçük-burjuva devrimci geleneği artık son bulmuş, ordu doğrudan emperyalizmin ve oligarşinin sömürgeci politikasının aleti olmuştur.*”¹⁹ Ancak oligarşinin egemenliği, bürokrasi içinde tamamlanmamış ve yürütmenin yasama üzerinde kesin üstünlüğü ile pekiştirilememiştir. THKP-C'nin (ve de THKO'nun) silahlı eylemleri ile **açık faşizmin erken doğum yapması**, bu gelişmeyi engelleyen temel faktör olmuştur. Ama oligarşi işin peşini bırakmamış ve 12 Eylül darbesi ile **yarım kalan** işleri halletmeye girişmiştir. 12 Eylül döneminde hazırlanan yeni anayasa ile yürütmenin üstünlüğü pekiştirilmeye çalışılmış, yasama gücü etkisizleştirilmiş ve özerk ya da bağımsız kurumlar tümüyle tasfiye edilmiştir. (Yine de oligarşi istediği sonucu alamamıştır.)

Yürütme gücünün üstünlüğünün mevcudiyeti ve pekiştirilmesinin ülkemizdeki anlamı, oligarşik yönetimin önündeki tüm yasal engelleri “yasal” biçimde aşmasıdır. 1960-80 yılları arasında siyasal zorun kullanımında karşılaşılan “yasal” engellerin bu aşılması, suni dengenin sürdürülüş biçimi açısından önemlidir. Ancak bu bölüm açısından ele alacağımız yan, ülkemizdeki siyasal zorun “yasal görünümü” ve bunun burjuva demokrasisi ile uzaktan yakından ilişkisi olmamasıdır. Meydana gelen gelişmeler, tümüyle, sömürge tipi faşizmin kendine uygun yasal bir kılıf bulmasına yöneliktir.

İşte her türlü burjuva demokratik hak ve özgürlüklerini – anayasal olarak var görünse bile– ve insan haklarını açıkça çiğneyerek ya da yok kabul ederek uygulanan siyasal zor, ülkemizdeki dengesizliğin düzenlenmesinde, yani suni dengenin yeniden kurulması ve sürdürülmesinde **temel araçtır**, ama tek araç değildir.

Ülkemizde suni dengenin kurulması ve sürdürülmesinde, siyasal zorun dışında, kapitalizmin gelişmesinin ürünü olan nispi refah da bir araç olarak kullanılır. Ancak gelişen kapitalizm iç dinamiklerle gelişmediğinden, bu araç uzun dönemli olarak kullanılabilir değildir. Sık sık uygulanan “istikrar tedbirleri”, bu aracın ne

¹⁹ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

kadar az kullanılabilir olduğunu göstermektedir.

Yine halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkilerinin pasifize edilmesinde kullanılan bir başka araç da “sandıksal demokrasi”dir. Düzenin siyasal partileriyle, parlamentosuyla, genel seçimlerle ortaya çıkan araç, halk kitlelerinde düzenin, “düzen içi” olarak değişebileceği “umudu” yaratmaktadır. Ülkede gerçek bir burjuva demokrasisi mevcut olmadığından ve işbirlikçi-tekelci burjuvazi tek başına oligarşiyi oluşturamadığından, düzen içi partiler, şu ya da bu oranda yahut biçimde oligarşinin siyasal taleplerini ifade ederler. Bu da, oligarşinin –bir bütün olarak da sömürücü sınıfların– **siyasal üstünlüğü** elinde tutmasına neden olmaktadır. Nesnel olarak siyasal tecrit koşulları içinde bulunan oligarşi, düzen partileri yoluyla ya da bunların içinde oluşturduğu gruplarla, bu koşulların gerçekliğini (siyasal üstünlüğü yitirmek) engellemeye çalışır. **Yıpranmış yönetimlerin değiştirilmesi** de aynı amaçla gerçekleştirilir. (Ancak gene de sorun, oligarşinin çeşitli manevralarla siyasal üstünlüğü elinde tutmasında değil, bu üstünlüğün **devrimci öncü tarafından** ele geçirilmemiş olmasında olduğu unutulmalıdır.)

İlk dönemde suni dengenin kurulmasında nispi refah etkin olmuşsa da, tüm süreç açısından **siyasal zor temeldir**. Oligarşinin siyasal zoru, daha önce belirttiğimiz gibi, “*ordu ve donanma demektir*”, yani siyasal zor oligarşinin silahlı güçlerince yürütülür. Böylece devlet aygıtının kullanımına ilişkin bir olgu söz konusudur ve bu yüzden **sunî dengenin bozulması devlet aygıtına karşı bir mücadeledir**. Diyebiliriz ki, oligarşi suni dengenin var oluşunu, somut olarak söylersek, sivil ve askeri mahkemeleriyle, ordusu, jandarması, polisi ve sivil silahlı güçleri ile, cezaevleriyle sağlar. Bu kurumlar ve güçlerle, halk kitlelerine devletin “güçlü” olduğu, “yenilmez” ve “karşı konulmaz” olduğu fikri empoze edilir. Bu fikir, “devlet gücü” olarak, zor güçlerini her fırsatta kitlelere göstererek ve zaman zaman **fiilen** kitlelerin gözü önünde **kullanarak** yaratılır. Yeni-sömürgecinin ideali, kuvvetini kullanmamak için göstermektir. Bu da zor güçlerinin devrimciler (kadrolar) üzerinde ve kitle hareketlerine karşı kullanılması demektir. Mahir Çayan yoldaş bu gücün, “*yaygara, gözdağı ve demagojiye*” dayandığını söylerken, oligarşinin özgücünün zayıf olduğunu gözönünde tutuyordu. Gerçeklikte oligarşinin zor güçleri sanıldığı gibi ya da kendi kendine

gösterdiği gibi güçlü değildir. Elindeki silahlı güçler, herşeyden önce **zorunlu askerlik sistemiyle** oluşturulmuştur. Oligarşinin ordusunun %80'i, bu sistemle silah altına alınmış halk kitesinden oluşur. Geriye kalanlar ise, oligarşinin paralı askerleri, yani profesyonel silahlı güçleridir (subay, astsubay, polis). İşte bu güçler oligarşinin özgücü sayılır. Bu gerçek, **zorunlu askerlik sisteminin işlemez hale gelmesiyle** açıkça görülür.

Suni dengenin korunması yönünden siyasi zorun **kadro pasifikasyonu** amacıyla kullanımı en sık görülen durumdur. Bu konuda fazlaca söz söylemeye gerek duymuyoruz. Şu açıktır ki, oligarşinin bu amaca ulaşmada başarılı olması, doğrudan devrimcilerin ilkel ve amatör çalışma tarzlarına bağlıdır. Profesyonel devrimcilerden oluşan bir örgüt, bu pasifikasyonu kolayca etkisiz hale getirebilir.

Kitlelerin düzen sınırları içindeki, ama devrimcilerin etkisi ve hatta yönetimi altındaki hareketleri karşısında kullanılan zor ise, suni denge açısından önemli sonuçlar doğurur. Silahlı bir saldırıya karşı savunmasız (silahsız) bir kitle hareketinin oligarşinin zor güçlerince **dağıtılması** oldukça kolaydır. Zaman zaman **açık zor** kullanımına (silah kullanılmasıyla ifadesini bulur) sahne olan bu kitle hareketleri, sözcüğün gerçek anlamıyla bir “gözdağı” sahnesine dönüştürülür (**kitle pasifikasyonu**).

Oligarşinin siyasi zorunun bu fiili, ama kısmi uygulamaları yanında, “**kuvvet gösterisine**” dayalı uygulamaları da suni dengenin sürdürülmesinde etkindir. Bu gösterme (fiili kullanım dışında), resmi bayramlardaki ya da yerel “kurtuluş günleri” vb. zamanlardaki silahlı güçlerin geçit törenleriyle yapıldığı gibi, **doğrudan silahlı güçlerin ülke çapındaki mevzilenmesiyle (konuşlandırma)** de yapılır. (Aynı zamanda açığa çıkmış tepkilerin pasifize edilmesi açısından da, bu konuşlandırma önemlidir.)

Söylediklerimizi özetlersek, ülkemizde halk kitlelerinin düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkileri **sürekli** olarak mevcuttur ve bunları dışa vurmaları, isyan etmeleri için nesnel koşullar vardır (**sürekli** milli kriz esprisi). Ancak bu memnuniyetsizlik ve genellikle bilinçsiz tepkiler, siyasi zor, nispi refah ve düzen içi kurumlar ve uygulamalarla **pasifize** edilmiştir. Böylece tepkiler açık hale gelememektedir ve bu tepkiler ile oligarşi arasında suni bir denge oluşmuştur. Bu suni denge bozulduğu oranda halk kitlelerinin tep-

kileri açık hale gelecektir. Bu açığa çıkmış tepkilerin, belli bir stratejiye bağılı olarak örgütlenmesiyle Halk Savaşı başlatılabılinecektir. (Tepkilerin kanalize edilmesi) Bu amaca yönelik mücadelenin silahlı aksiyon yöntemlerini temel alması kaçınılmazdır ve bunun nesnel koşulları mevcuttur. Bu mücadele, halkın en ileri ve bilinçli unsurlarının yürüttüğü bir mücadele olacaktır.

İşte Öncü Savaşının içeriğı, kısaca budur.

III. ÖNCÜ SAVAŞI

Öncü Savaşı, en kısa tanımıyla, III. bunalım döneminde geri-bıraktırılmış ülkelerde, bu dönemin ve ülkenin özelliklerine uygun olarak Halk Savaşını başlatmak amacıyla, silahlı propagandayı temel, diğer ekonomik, demokratik ve politik mücadele biçimlerini tali olarak ele alan halkın devrimci öncülerinin (Parti ve Cephe kadrolarının) yürüttüğü mücadeledir. Bu nedenle Öncü Savaşı, anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrim sürecinde, Halk Savaşı gibi, stratejik nitelikte bir aşamadır ve başaransı stratejik sonuçlar doğurur.

Halk Savaşını başlatmak amacına yönelik tüm faaliyetlerin Öncü Savaşının kapsamını belirlemesi, çok yönlü bir mücadele yürütülmesi demektir. Bu öylesine bir mücadeledir ki, temelini Halk Savaşının **kitlesel ve örgütsel** koşullarını yaratmak oluşturur ve diğer amaçlar buna tabidir. Öncü Savaşını **niteleyen** ikinci özellik, bu amaçlara ulaşmada kullanılan temel araca ilişkindir. Bu da **silahlı propagandadır**. Böylece temel açısından, amaç-araç uyumu ortaya çıkar. Silahlı propagandanın hedefleri, bu durumda, Halk Savaşının başlatılmasının koşullarını yaratmak olarak belirginleşir. Ama bu hedef, aynı zamanda tali mücadele biçimlerinin de hedefini oluşturur.

Öncü Savaşının amacı, suni dengeyi bozmak ve halk kitlelerini bilinçlendirmek, örgütlemek ve harekete geçirmek olarak da ifade edilebilir. Burada örgütlenmenin ve harekete geçirmenin biçimini belirleyen Halk Savaşıdır. Yani Öncü Savaşındaki örgütlenme, Halk Savaşının yürütülmesine uygun örgütlenmeye **temel oluşturacak** ve bu örgütlenmeye **kitlesel düzeyde geçişi sağlayacak** biçimde olmak zorundadır. Halk kitlelerinin siyasal olarak kazanıldığı koşullarda (tepkileri açıktır) yürütülecek Halk Savaşı için silahlı devrimci güçlerin **üç ana bölümde** örgütlenmesinin gerekli olduğunu daha önce gördük. Öncü Savaşı, bu üç ana bölüm içinde bir silahlı gücün oluşturulmasına yönelmek zorundadır. Bir başka deyişle, Öncü Savaşındaki örgütlenme bu üç birliğin **çekir-**

deği (nüvesi) olmak durumundadır. Gene aynı biçimde Öncü Savaşının **yoğunlaştırılacağı** alanlar (ki bunu gerilla savaşının **operasyon alanı** olarak tanımlıyoruz), gelecekteki (Halk Savaşındaki) kurtarılmış bölgelerin ve gerilla üs bölgelerinin oluşturulacağı alanlar olmak zorundadır.

Öncü Savaşının amaçlarının belirlenşi, başlangıçtan itibaren örgütün mevzilenmesinin (stratejik) nerede ve nasıl yapılacağını belirler. Öncü Savaşında doğru bir mevzilenme yapılabilmesi, demek ki, ülke somutuna ilişkin ayrıntılı bir tahlili gerekli kılmaktadır. Bir başka deyişle, Öncü Savaşında “nerede olanak varsa orada örgütlenilir” ya da “nerede somut hedef varsa orada eylem yapılır” demek tam bir kendiliğindenciliktir. **Bilinçli ve örgütlü bir mücadele süreci olarak Öncü Savaşı, başlangıçtan itibaren belirli hedeflere yönelik olarak planlanır, örgütlenir ve yürütülür.**

Öncü Savaşı, bir yandan suni dengeyi bozma yönünde, yani bozma temelinde yürütülürken, diğer yandan kitleleri bilinçlendirme ve örgütlenme çalışması olarak yürütülür. Bu iki amaç birbirine bağlıdır, ama yine de kendilerine özgü yanlar taşırlar. Suni dengeyi bozma amacı, suni dengenin kurulmasını, korunmasını ve pekiştirilmesini sağlayan koşulların ortadan kaldırılması ve bunun için kullanılan güçlerin işlemez hale getirilmesi olarak belirginleşir. Suni dengenin oligarşinin siyasal zoruna dayanması nedeniyle, Öncü Savaşı, oligarşinin siyasal zorunu işlemez hale getirmeyi amaçlar, ama şu ya da bu biçimde değil, **sun dengeyi korumak, sürdürmek ve pekiştirmek amacıyla kullanılan siyasal zorun etkisizleştirilmesi, işlemez hale getirilmesi**, söz konusudur. Yoksa oligarşinin siyasal zorunu (somut ifadesi olarak tüm zor güçlerini) **bütün olarak** ortadan kaldırmak ya da etkisizleştirmek Öncü Savaşının amacı olamaz; bu amaç doğrudan Halk Savaşının kapsamına girer.

Demek ki, Öncü Savaşı aşamasında oligarşinin siyasal zorunu ortadan kaldırmak söz konusu değildir. **Bu evrede bu zorun belli bir amaçla (sun denge) sınırlı kullanımını etkisizleştirmek amaçlanır.**

Suni denge, siyasal zorla, yani oligarşinin silahlı güçleriyle toplumsal dengesizliğin düzenlenmesi olduğu gerçeği, ilk görevin bu güçlerin bu amaçla kullanımını engellemek olduğunu tanıtlar. Bu yüzden Öncü Savaşında oligarşinin zor güçlerinin (resmi ve

sivil) faaliyetine özel önem verilir. Oligarşi kuvvetini kullanmamak için gösterirken, bir bakıma “*kuvvet gösterisi*” yaparak “*yenilmez ve karşı konulmaz*” bir güç olduğunu halk kitlelerinin kafalarına, sabit bir fikir olarak yerleştirmeyi amaçlar. Bu durumda Öncü Savaşını yürüten örgüt, **kuvvetini göstermek için kullanmak** zorundadır. Bu, devrimci örgütün “**kitlelere hakim sınıfların baskı örgütünün yüzyıllardır kafalarında şekillendiği gibi olmadığını, aslında çürük ve kof olduğunu, onun bütün gücünün yaygara, gözdağı ve demagojiden ibaret olduğunu askeri eylemleriyle**” göstermesi demektir. (**Kuvvet gösterisi**) Bu da herşeyden önce silahlı devrimci örgütün önemli bir güç olduğunun, yenilmez ve yok edilemez olduğunun gösterilmesi demektir. Bir başka deyişle, devrimci öncünün, mücadelesini (politikleşmiş askeri savaşı) **sürekli** hale getirmesi ve **sürdürmesi** gereklidir. Bunun yolu ise, **öncünün bir dizi askeri zaferidir.**

“Evet, kitlelere, oligarşiye karşı savaşan silahlı devrim cephesinin güçlü olduğunu göstermemiz, bir bakıma **kuvvet gösterisi** yaparak düşmanı yıpratmamız, moralman çökertmemiz gerekmektedir. Bunun tek yolu öncünün bir dizi askeri zaferleridir. Sağlanan potansiyelin kaybolmamasının, giderek genişlemesinin tek yolu budur... Kitle önce silahlı devrim cephesine **sempati** duyacaktır. Ama gözünde büyüttüğü merkezi devlet otoritesinden dolayı, silahlı devrim cephesinin ezileceği düşüncesi ile eylemleri tereddüt ve büyük merakla izleyecektir. Gerilla savaşının başarı ile yürütülmesi üzerine görecekler ki, silahlı devrim cephesi önemli bir güçtür; yıkılmaz ve yok olmaz. O zaman **sempatisi güvene** dönecektir. Bu **ikinci evredir**. Güvene dönmesi çoğunluğun desteğinin kazanılması demek değildir. Ancak gerilla savaşı **devamlı ve istikrarlı kılındıktan sonra**, güven **yavaş yavaş desteğe dönecektir.**”²⁰ (abç)

Görüldüğü gibi, oligarşinin siyasal zorunun kadro pasifikasyonu yönünde kullanımının engellenmesi gerilla savaşının “devamlı ve istikrarlı” hale getirilmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Bu nedenle de suni dengenin bozulmasında birincil dereceden önem taşır. Geril-

²⁰ Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

la savaşının devamlı ve istikrarlı kılınması, kitleler açısından siyasal ve askeri bir gücün varlığı demektir. Böylece sürekli ve istikrarlı kılınan gerilla savaşı, halk kitlelerine “*şikayetlerini iletcekleri*” ve iletmelerine degecek bir güç, bir “*kürsü*” sağlayacaktır. Lenin’in halk kitleleri arasında siyasal gerçekleri açıklama (teşhir) tutkusunun yaratılması için **öngördüğü** “*kürsü*” işte böyle sağlanır.

Bilindiği gibi Lenin, “*Ne Yapmalı?*” da kitlelerin **bilinçlendirilmesi için** geniş bir siyasal gerçekleri açıklama kampanyasının yürütülmesi gerektiğini belirtir. Yani, kitlelere mevcut düzenin – Lenin’in deyişle otokrasinin– siyasal niteliğini göstermek zorunludur. Kitleler, ancak bu yolla siyasal olarak kazanılabilir. Ama siyasal gerçekleri açıklama (teşhir), yalnızca devrimci öncünün yürüteceği bir faaliyet değildir, siyasal teşhir **halk kitlelerinin katılımıyla bir kampanya** haline dönüştürülerek yürütülür. Bu ise, kitlelerin **tüm şikayet ve taleplerini** bize, yani devrimci öncüye **iletmeleri** demektir. Lenin, bunun gerçekleşebilmesi için, herşeyden önce devrimcilerin **siyasal bir güç** olmaları ve halk kitlelerine bir **kürsü** sağlaması gerektiğini belirtir. Kitlelerin tüm şikayet ve taleplerini devrimci örgüte iletmeleri, ancak ve ancak bunun bir işe yaradığını görmeleriyle mümkün olacaktır. Kitlelerin seslerini duyuracakları bir siyasal kürsü olmadıkça, bunun bir işe yaramayaacağı açıktır. (Ayrıntılı bilgi için Bkz. Lenin: *Ne Yapmalı?*)

Gerilla savaşı, ülkemizde halk kitlelerine şikayet ve taleplerini seslendirecekleri (dışa vuracakları) kürsüyü sağlar. Gerilla gücü politik bir güç olarak ve gerilla savaşı bir “*kürsü*” olarak ortaya çıkar. Böyle bir güç ve “*kürsünün*” **sürekliliğini** sağlamak zorunludur. Halk kitleleri, günlük yaşamlarında karşılaştıkları her türlü haksızlığı, suiistimali, baskıyı, rüşveti, işkenceyi, zorbalığı vb. bize **iletmelidirler**. Ve bu gerçekleştiği oranda onları örgütlemek ve mücadeleye sokmak mümkündür. Bu da gerilla savaşının sürekliliğinin sağlanması ve gerilla eylemlerinin zaferi demektir.

Sözün özü, gerilla savaşı siyasal gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı, ama temel aracı olarak kullanılması zorunludur. Bu da iki boyutlu bir mücadele ortaya çıkarır. Birincisi, doğrudan **stratejik hedefin** ortaya konulması yönünde, örgütlü ve planlı siyasal gerçekleri açıklama kampanyasının yürütülmesidir. Yani emperyalizmin ve oligarşinin siyasal teşhir ve tecridine yönelik genel propaganda ve örgütlendirme faaliyeti yürütülür. İkinci olarak, so-

mut koşullarda ortaya çıkan ve halk kitlelerinin bize ilettiği şikayet ve talepleri doğrultusunda mücadele yürütülür. Bu, kitlelerin doğru-
dan **kendilerinden gelen** siyasi teşhir konularını kapsar ve **taktik**
eylemleri belirler. Bu ikinci yön birinciye bağlıdır, ama burada ya-
pılacak bir yanlışlık **kitle kuyrukçuluğuna** yol açarak, mücadeleyi
kendiliğinden-gelmeciliğe dönüştürür.

*“Kitlelerin ekonomik, demokratik ve siyasal talepleri doğrul-
tusunda eylem koymak”* olarak bilinen bu ikinci yön, birinci yön-
den (stratejik) **bağımsız olarak ele alınması halinde**, kitlelerin
taleplerinin devrimci içeriğini saptamak ve stratejik mücadelenin
parçası olarak yürütmek **olanaksızlaşır**. Söz konusu olan, kitleler-
de uyanan siyasal teşhir tutkusu sonucu bize ilettikleri her konuda
(şikayet ve talep olarak) devrimci öncünün eylem yapması değil-
dir. Böyle bir tutum mücadeleyi **yerelleştirir** ve kitleleri **pasifize**
eder. Öncü Savaşını yürüten örgüt başlangıçta her yere koşmaz,
gücünü aşan hareketlerin içine girmez, güçlerini bölmez. Bu ne-
denle, **başlangıçta, genel siyasi hedefler somut durumun öne**
çıkardığı taktik hedefler olarak belirlediği ve geliştiği biçimiyle
ele alınır. Yani burada önemli olan, **herhangi** bir siyasi gerçeği
teşhir etmek değil, genel siyasi hedefle bağlantısı **açık ve görünür**
olan bir siyasi gerçeği teşhir etmektir. Öncü Savaşının gelişimine
bağlı olarak, bu teşhir kampanyası geliştirilir ve yaygınlaştırılır. Öncü
Savaşının başlangıcında bu kampanyanın merkezi ve ülke çapında
yürütülmesi esastır. **Yerel nitelikteki siyasi gerçekleri teşhir**
edecek bir güç ve yapıya ulaşıldığında ve ulaşıldığı oranda, genel
ve merkezi hareket ile koordineli olarak yerel siyasi gerç-
eklere yönelik gerilla eylemleri gündeme gelir. (Ülkemizde, ge-
nellikle, silahlı mücadeleyi benimsemiş oluşumlar yerel düzeyde
örgütlenerek genele geçtikleri için, bu alanda önemli sapmalar or-
taya çıkmıştır. Bu açıdan bu son nokta özellikle önemlidir.)

Burada şöyle bir soru akla gelebilir: Acaba kitle içinde, ülke
çapında belirtilen biçimde bir kampanyanın yürütülmesi için ge-
rekli **zemin** var mıdır? Yoksa bu zemin belirli yerlerle sınırlı olarak
mı mevcuttur? Bir başka deyişle “somut hedefler” nerelerde orta-
ya çıkar?

Siyasi gerçekleri teşhir için **ülkenin her yerinde ve her ke-**
siminde uygun zemin ve koşullar mevcuttur. Bu, devrimin nes-
nel koşullarının mevcut olması, toplumun bir devrime gebe olması-

nın gerçeğinin ifadesidir. Lenin'in deyişiyile, kim ki ülke çapında ve kitleler arasında böyle bir teşhir kampanyası için gerekli zeminin olmadığını düşünür, o kişi hiçbir biçimde kitleleri anlamamıştır. Ülke çapında uygun zeminin var olması, devrimci pratik için **yetimli değildir**. Devrimci öncü, bilinçli ve örgütlü bir güç olarak, böyle bir zeminde, ama ülke çapında bir mücadeleyi **yürütmek, yönetmek** ve belli hedeflere **yönelmek** görevi ile yüzyüzedir. Bu ise planlı ve programlı bir mücadele demektir. Devrimci örgütün görevi mevcut düzenin **planlı ve örgütlü olarak yıkılmasına** yönelik mücadeleyi yürütmektir. Her ne kadar **tarihsel olarak**, kitlelerin kendiliğinden-gelme isyanları ve mücadelesiyle mevcut düzenin yıkılması büyük bir olasılıksa da, devrimci öncü ne kadar planlı, programlı ve örgütlü mücadele ederse, böyle bir tarihsel gelişme karşısında hazırlıksız yakalanmaktan kurtulur ve kendiliğinden-gelme kitle hareketlerini yönlendirebilir ve yönetebilir. (Bkz. Lenin: *Nereden Başlamalı?*) Bu saptama Öncü Savaşının Halk Savaşına **dönüşmesi** açısından da önemlidir. Suni dengenin bozulması kitlelerin tepkilerinin açığa çıkmasına yol açacaktır. Bu da kitle hareketlerinin **kendiliğinden** yükselmesi olasılığını tarihsel olarak fazlalattırır. Kitlelerin öncünün eylemleri sonucu, tepkilerini silahlı ayaklanmalar ve eylemler olarak dışa vurmaları söz konusu olacaktır. Devrimci öncü, bunları başlangıçtan itibaren denetimli ve örgütlü olarak yaratması olanaksızdır. Devrim kitlelerin eseridir ve onların mücadelesiyle gerçekleşir. Devrimci örgütün görevi, böyle bir gelişmeyi, **en kısa sürede**, bilinçli ve örgütlü hale getirmek, ona öncülük yapmaktır (açığa çıkmış tepkilerin kanalize edilmesi). Öncü Savaşı aşamasında kitleler büyük birimler halinde örgütlenmeyeceği için ve de toplumsal ve siyasal gelişmelerin **önceden** pozitif bilimlerin kesinliği ile ölçülüp, saptanamayacağı için, **sunidengenin bozulduğu koşullarda** kitlelerin kendiliğinden hareketleri yükselecek ve yaygınlaşacaktır. Devrimci öncü, ne kadar bu süreci bilinçli ve örgütlü olarak yaratmaya yönelirse, bu gelişme karşısında, kitle hareketini düzenlemesi ve Halk Savaşı stratejisine uygun örgütlemesi o kadar mümkün olacaktır. Bu da devrimci örgütün, Halk Savaşına ilişkin bir **planı** ve savaşın yürütülmesine **uygun bir yapılış** olduğu oranda başarılabılır. **Çekirdek halindeki** bu yapı etrafında kitleler büyük birimler halinde örgütlenir ve Halk Savaşı yürütülür. **Bu yüzden devrimci öncü, her zaman ve**

her yerde planlı, programlı ve örgütlü olarak mücadeleyi geliştirmeyi ve yürütmeyi amaçlamalıdır.

Görüldüğü gibi, siyasi gerçekleri açıklama kampanyası ile suni dengeyi koruma ve sürdürme amacıyla kullanılan oligarşinin siyasal zoruna karşı alınacak tavır birbirleriyle doğrudan bağlantılıdır. Oligarşinin bu amaçlı siyasal zor uygulamasına (doğal olarak zor güçlerine) yönelik gerilla savaşı genel (stratejik) bir siyasi gerçeğin teşhiri de demektir ve diğer siyasi gerçeklerin teşhiriyle birlikte ele alınır. Buna paralel olarak kitleler bilinçlendirilir ve örgütlenir. Ancak bu ana kadar, gene de temel mücadele biçiminin dışına çıkmış değiliz. Oysa Öncü Savaşı kır ve şehir, silahlı propaganda ve diğer (ekonomik, demokratik, politik) mücadele biçimlerinin diyalektik bir bütün halinde ele alınmasını gerektirir. Bu durumda tali mücadele biçimlerinin yeri ve temel mücadele biçimiyle ilişkisi ortaya konulmalıdır. Bunun için de, öncelikle temel mücadele biçiminin açık ve net bir belirlenmesi zorunludur.

a) Temel Mücadele Biçimi: Silahlı Propaganda

Öncü Savaşında kullanılacak araçlar amaçlara bağlıdır. Amaç suni dengeyi bozarak Halk Savaşını başlatmak olduğundan ve bu amaca ulaşmak için oligarşinin siyasal zoruna karşı mücadele yürütmek gerektiğinden, **araç devrimci zor** olarak ortaya çıkar. Devrimci zor **temel araçtır** (ama tek araç değildir). İşte, bir zor uygulaması ya da bir savaş biçimi olarak gerilla savaşının, devrimci politik amaçlarla, siyasal gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak ele alınmasına, yani politik kitle mücadele biçimi olarak yürütülmesine **silahlı propaganda** denir. Silahlı propaganda **bir politik mücadele biçimidir** ve her mücadele biçimi gibi **kendine özgü** bir mekanizmayı gerektirir. Verili bir evrede temel mücadele biçiminin kendi mekanizması devrimci örgütün karakterini belirler.

“**Her mücadele biçimi kendine uygun bir tekniği ve uygun mekanizmayı gerektirir.** Nesnel koşullara göre, parlamenter mücadele başlı başına mücadele biçimi haline geldiği zaman, partide kaçınılmaz olarak parlamenter mücadele mekanizmasının karakteristik çizgileri daha güçlü biçimde ortaya çıkar. Buna karşılık nesnel koşullar kitlelerin mücadelesini siyasal grevler ve ayaklanmalar şeklinde ortaya çıkardığında, proletaryanın partisi, bu mücadele biçimlerine hizmet edecek bir mekanizmaya sahip olmalıdır. Söylemeye gerek yok ki bu, parlamenter mekanizmadan **farklı olarak biçimlendirilmiş** özel bir mekanizma oluşacaktır.

Öte yandan, sadece proletarya değil, her sınıfın politik bakımdan **yönetici öncülerinin bileşimi**, hem bu **sınıfların durumuna** bağlı, hem de mücadelenin **temel biçimine** bağlıdır.”²¹ (abç)

Lenin’in belirttiği gibi temel mücadele biçimi, doğrudan ör-

²¹ Lenin, The Crisis of Menshevism, Proletary, No. 9, 7 Aralık 1906, *Collected Works*, cilt: 11, s. 354

gütün yapısını ve bileşimini belirleyecek kadar önemli sonuçlar doğurur. Bu yüzden silahlı propagandayı temel alan bir örgüt, bu mücadele biçimine büyük dikkat ve özen göstermek zorundadır. Onun gerektirdiği mekanizma, örgüt içinde ağır basacaktır.

“Silahlı propaganda, kır ve şehir gerilla savaşı ile psikolojik ve yıpratma savaşını içerir.” Bu onun **askeri** yönünü tanımlar ve politik amaca göre belirlenir. Unutulmaması gereken en önemli nokta, silahlı propagandanın politik mücadele biçimi olması ve her politik mücadele biçiminde görülen genel özellikleri de taşımasıdır. Bugüne kadar tüm politik mücadelelerde görülen ortak özelliklerden fazlaca söz edilmemiştir. Çünkü bu özellikler **genel** nitelikte olduğundan, bilindiği varsayılmıştır. Ve sorun silahlı propagandanın diğer politik mücadele biçimlerinden **farkını**, (ayırıcı özelliklerini) ortaya koyarken, bu genel özelliklerin ikinci planda kalması kaçınılmazdır. Ama ülkemizdeki pratik ve özellikle pragmatizm, genel özelliklerin vurgulanmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Politik mücadele biçimi olarak silahlı propagandanın kendine özgü tekniğini ve mekanizmasını doğru kavramak için tüm politik mücadele biçimleri için geçerli olan **genel özellikleri** bilmek gerekir.

Bilindiği gibi politik mücadele biçimleri, Marksist-Leninist literatürde çok çeşitlidir. Bu çeşitliliği iki ana başlık altında toplamak mümkündür: a) silahlı aksiyon ve b) banşçıl (uzlaşıcı değil) biçimler. Ama her politik mücadele biçimi, verili bir evredeki devrimci görevlerin yerine getirilmesinin araçlarıdır. Bu devrimci görevlerin başında gelen ve her zaman geçerli olan görev kitleleri **bilinçlendirmek** ve **örgütlemektir**. Politik mücadele biçimlerini, **genel olarak**, verili bir evrede ve bu evrenin koşullarına bağlı olarak, kitleleri bilinçlendirme ve örgütlendirme mücadelesinin sürdürülüşü olarak tanımlayabiliriz. Bu nedenle sorun, kitlelerin **nasıl** bilinçlendirileceği ve örgütleneceğidir.

Kitlelerin bilinçlendirilmesi, onlara devrimci siyasi bilincin iletilmesi demektir. Bu bilinç mevcut düzenin niteliğinin sergilenmesi, değişmesinin gerekliliğinin anlatılması ve değişimin nasıl olacağını ortaya konulması ile oluşan bir bilinçtir. Daha tam deyişle, mevcut düzenin ekonomik, toplumsal, politik, kültürel vb. her alanda teşhiri, değişimin neden zorunlu olduğunun sergilenmesi ve

nasıl deęiőeceęinin ortaya konulması devrimci örgütün faaliyetinin temel ve genel içeriğidir. Bu faaliyet, **propaganda** ve **ajitasyon** çalışması olarak da ifade edilebilir. Genellikle bu çalışma, **ajitatorler** ve **propagandistler** ile yürütölür (sözlü). Bunun yanında **yayın yolu** ile de yürütölübilinir. Ve tüm bu faaliyetler sonucunda bilinçlenen kitleler **örgütlenir**. Lenin bu durumu, **siyasi gazete temelinde** şöyle ifade etmektedir: “*Bir gazete yalnızca kolektif bir propagandacı ve kolektif bir ajitator değil, aynı zamanda kolektif bir örgütleyicidir.*”²²

Lenin’in bu sözleriyle, propaganda ve ajitasyonun doğrudan örgütlenmeye yönelik olduğu ve örgütlenmeyi sağladığı iyice açığa çıkmaktadır. Lenin, siyasi gazeteyi temel araç olarak ele alır. (Biz bu mücadele biçimini **klâsik politik kitle mücadele biçimi** olarak tanımlıyoruz.) Burada her mücadele biçiminde görülen genel özellikler belirginleşmektedir: **Ajitasyon, propaganda, siyasi eğitim ve örgütlenme**. İşte silahlı propaganda da, bir politik mücadele biçimi olarak, herşeyden önce **ajitasyon, propaganda, siyasi eğitim ve örgütlenme** faaliyetlerini içerir. Ancak klâsik politik kitle mücadelesinden farklı olarak, **araç**, bir siyasi gazete değil, **gerilla savaşıdır**. Bu, silahlı propagandayı diğer mücadele biçimlerinden **ayırان özelliğidir** (karakteristiği). Bu nedenle diyoruz ki, **gerilla**, kolektif bir ajitator ve kolektif bir propagandacı olduğu kadar, **kolektif bir örgütleyicidir** de. İşte ülkemizde revizyonistler ve oportünistler bu gerçeği tahrif ederek, bu genel özellikleri salt siyasi gazeteye öz-güymüşçesine ele almışlar ve buna bağlı olarak da silahlı propaganda bir askeri mücadele biçimi gibi sunulmuştur. Bu durum somutta, silahlı eylem ile gerilla eyleminin, gerilla eylemi ile silahlı propagandanın karıştırılması şeklindeki yanılgılara yol açmıştır. Son tahlilde, tüm sağ sapmaların çıkış noktası olan bu karışıklık sonucunda, silahlı propaganda politik değil askeri, kitlevi değil ferdi bir mücadele olarak tanıtılmaktadır. Ve çoğu zaman devrimci unsurların da, konuyu bu şekilde kavramalarına neden olmaktadır.

Öncü Savaşını yürüten örgüt için sorun, politik mücadele biçimi olarak silahlı propagandanın, **genel ve özel nitelikleriyle ve bütünsel olarak** ortaya konulmasıdır. Revizyonistlerin ve oportünistlerin tahrifatları ancak bu yolla önlenebilir.

²² Lenin, *Nereden Başlamalı*

Silahlı propaganda, gerilla savaşını araç olarak ele alan bir politik mücadele biçimidir. Bu araç, yani gerilla savaşı, yürütüldüğü alana ve koşullara göre iki ana bölüme ayrılır: **Kır gerilla savaşı** ve **şehir gerilla savaşı**. Kır gerilla savaşı, niteliği gereği **açık savaştır** ve bu savaş **hareketli gerilla birliği** ya da birliklerince yürütülür. Kır gerilla savaşının bu özelliği, onu şehir gerilla savaşından ayıran yanıdır.

Kır gerilla savaşı, amiyane bilgiyle bir “vur-kaç” savaşı olarak tanımlanır. Ama “vur-kaç” taktiği sanıldığı gibi aksine, ne kır gerilla savaşına özgüdür, ne de genel olarak gerilla savaşına. Örneğin, bir hareketli savaş da “vur-kaç” taktiğini uygular. Biz, bu tür amiyane bilgiye dayalı günlük dilin sözcükleriyle gerilla savaşının tanımlanamayacağını söylüyoruz. Gerilla savaşı, kır ve şehir gerillası olarak, **basit ve yalın** bir “vur-kaç” taktiği değildir. Gerilla savaşı, bir bütün olarak bir **savaş biçimidir**. Bu savaş biçimi hem yıpratma işlevini, hem imha görevini yerine getirebilecek özelliklere sahiptir. Gerilla savaşı bu çok yönlülüğü ve esnekliğiyle, diğer savaş biçimleriyle birlikte ele alınabilir. Düzenli orduya yardımcı bir güç olarak gerilla, düşman mevzilerinin **gerisinde** yıpratma ve imha eylemlerini gerçekleştirir. (Halk Savaşında, çoğu zaman, gerilla bu şekilde tali bir yere sahiptir.) **Bizim Öncü Savaşı bağlamında ele aldığımız gerilla savaşı, düzenli halk ordusunun bulunmadığı ve halk kitlelerinin savaşa fiilen girmediği koşullarda, emperyalizme ve oligarşiye karşı ve onların denetiminde bulunan bir arazide (kır ya da şehir) yürütülen bir savaş biçimidir.** Bu savaş, Öncü Savaşında gerçek ve sabit bir **gerilla üs bölgesi olmaksızın** yürütülür ve bu nedenle gerilla gücü sürekli hareket halindedir ve yine düşmanın kırsal alanlardaki güçlerine karşı durabilecek bir güçtür (**birlik**) (kırsal alanlarda, bu savaş gücünü **hareketli gerilla birliği** olarak tanımlıyoruz).

Kır gerilla savaşı alanında Latin-Amerika’da ortaya çıkmış yanlış anlayışları ele alarak konuyu biraz açalım. Bu yanlış anlayışların başında “**sabit üsler teorisi**” gelir. Bu teori, Öncü Savaşı ile Halk Savaşını birbirine karıştırdığından, kır gerilla savaşının başlangıçtan itibaren bir **gerilla üssüne**, daha tam deyişle söylersek **gerilla üs bölgesine** dayanarak yürütülmesi gerektiğini ileri sürer. Onlara göre, bu gerilla üssü savaşın arka cephesi olarak ele alınır ve buna göre örgütlenir. Böylece başlangıçtan itibaren kitleler büyük

birimler halinde (bölge olarak) örgütlenir. Sonuçta gerilla savaşı, düşman saldırılarının başlamasıyla birlikte bu kitle örgütlerini, üs bölgelerini korumaya yönelir. Ve doğal olarak işin başında yok edilir. Che, devrimcileri bu konuda, “*gerillanın arka cephesi, onun sırt çantasıdır*” diyerek uyarmıştır. Kır gerilla savaşının hareketliliğinin bu öne çıkışı, bir başka hatalı anlayışın gelişmesine de yol açmıştır. R. Debray’ın formüle ettiği **fokoculuk**, Che’nin uyarısını yanlış değerlendirerek, kır gerilla savaşının hiçbir ön hazırlık olmaksızın ve ülke çapında örgütlü bir yapıya dayanmaksızın verilebileceği düşüncesine dayanır. Bu anlayışa göre, gerilla, bazı **teknik hazırlıktan** (malzeme, silah temini, askeri eğitim, malzeme depoları ve kısmi arazi bilgisi gibi) sonra kırsal alanlarda harekete geçmelidir. Ülkede milli krizin **olgun olduğu** düşünüldüğünden (ya da hiç önemsenmediğinden), gerillaya **kısa sürede** büyük güçlerin (kitlelerin) katılacağı ve Öncü Savaşının **hızla** Halk Savaşına dönüşeceği beklenilir. Kaçınılmaz olarak bu anlayışla harekete geçen gerilla, düşmanın stratejik ve taktik kuşatması ile hareketliliğini yitirir ve sonra da yok edilir. (Burada gerillanın **açık sımra** sahip olması belli bir avantaj olarak görünse de, uzun dönemli bir avantaj oluşturmadığı için önemsizdir.)

Diğer bir hatalı anlayış da “gizli silahlı propaganda” adı verilen yöntemde görülür. Bu anlayışa göre, 3-5-7 kişilik küçük silahlı güçler (gerilla da denilebilir) kırsal alanlara dağılır ve köylüler arasında propagandaya girerler. Bu faaliyetin ilk döneminde silahlar gizlenmiştir. Köylüler arasına giren bu unsurlar, bir yandan hasat dönemine kadar köylülerle birlikte çalışır ve üretime katılırken, diğer yandan araziye yakından tanır. Zamanı geldiğinde silahlarını alarak, bu faaliyetle örgütlenen köylüleri de yanlarına alarak gerilla savaşına başlarlar. Bunlar, merkezi bir örgüte bağlı olarak gerilla savaşını yürütse de, eldeki silahlı güç, düşmanın en küçük silahlı gücünden zayıftır ve bu da **mekanda güçlerin yoğunlaştırılması** yoluyla bile giderilemez. Son tahlilde Öncü Savaşı ile Halk Savaşının bir ve tek olarak ele alınmasının ve milli krizin olgun halde bulunduğu varsayımına dayanan bu anlayış, Çin ve Vietnam Halk Savaşı’nın dogmatik ele alınışından başka birşey değildir. Ülkemizde İ. Kaypakkaya tarafından savunulan bu anlayış pratikte tam bir çıkmaza girmiş ve gerilla savaşı birkaç muhtarın öldürülmesinden öteye geçememiştir. Genellikle amiyane ve eksik bir

stratejik bakışa dayanan bu anlayış, 12 Eylül sonrasındaki genel dağınıklık ve kargaşa döneminde yeniden canlanma olanağı bulmuştur. (Pratikte bu çizgiyi yürütenlerin bunun bilincinde olup olmamaları hiç önemli değildir.) Çokluk 3-5-7 ve bazen 10-15 kişilik silahlı gruplara dayanan bu yol, Öncü Savaşının amaçları yönünde önemli bir etkinlik göstermeden başarısızlığa uğrar. Çok seyrek olarak ve büyük çabalarla bu **silahlı gruplar bir araya getirilerek** 30-40 kişilik bir güç olarak gerçekleştirilmiş birkaç eylem ise, etkileri ne olursa olsun, bu etkiyi örgütleyemez ve zaman içinde de yarattığı etkinin altında ezilir. Etkinin altında ezilirler, çünkü bu etkiyi yaratan harekât, kitlelerde daha üst eylemlerin yapılması ve sürdürülmesi beklentisi yaratır. Silahlı güç **savaşı tırmandırmak zorunda kalır**, ama etkiyi örgütleyemediği için buna uygun güce sahip değildir. Diyebiliriz ki bu çizgiyi izleyenler, ya tekrar küçük gruplara bölünerek savaşı gerileteceklerdir, ya da gerçek bir gerilla birliğine dönüşeceklerdir. Ancak bu ikinci yola girdiklerinde ise, sorunların ilk oluşumdan ve o ana kadar tasarladıklarından çok farklı olduğunu, var olan tüm bu planlardan vazgeçilmesi gerektiğini göreceklerdir. Bu şekilde topyekün bir değişiklik ise eylemleri **durdurmadan gerçekleştirilemez.**

Kır gerilla savaşının hareketli gerilla birliği temelinde yürütülmesi, sözcüğün gerçek ve tam anlamıyla silahlı propagandanın yürütülmesine olanak tanır. Hareketli gerilla birliği, gelecekteki Halk Ordusunun –düzenli ordu– **çekirdeği** olarak, kendi operasyon alanında propaganda, ajitasyon, siyasi eğitim ve örgütleme faaliyetlerini yürütür. Doğrudan gerillalarca yürütülen bu çalışmalar sonucunda gerillaya yeni yeni unsurlar katılır. Böylece gerilla birliği genişler, büyür ve buna paralel olarak operasyon alanı genişletilir, yeni gerilla cepheleri açılır. Bu süreçte temel yönetim ilkesi **stratejik merkezi yönetimdir.**

“Stratejide merkezileşme ile taktikde merkezden uzaklaşma... Başka bir deyişle, iradede birlik, uygulamada ise çeşitli yöntemlerin kullanılması, **parçaların**, kendilerine vücut veren **bütüne** bağımlı olma hali, ve sonuç olarak, bütünü oluşturan çeşitli bileşenlerin hareketlerinde özerk olması durumu. **‘En küçükten en büyüğe doğru gelişen** ve sanki kendiliğinden oluşuyormuş **hissini veren** bu süreç ... Böyle bir uygulama, tartışma götür-

mez bir **merkezi yönetim sistemini** içerdiği için ve subaylarla birliklere eylem özgürlüğü sağladığı için yararlıdır. Merkezi yönetim **güçlü olduğu oranda**, bu yönetimin **başlangıçta saptadığı strateji** kesinlik ve sağlamlık kazanacak, dolayısıyla çeşitli cephelerin ve birliklerin **taktik esnekliği** de o ölçüde artacaktır. Eldeki olanakların ve adamların tek bir üsde yoğunlaştırılması, tek bir askeri doktrinin yaygınlaşmasını sağlar ve böylece bütün militanlar savaşın ateşinde yoğunlur ... Yine bu yoldan, subaylar belli bir moral, politik ve askeri eğitimden geçmiş olur, zamanı gelince de, gerilla yönetimi, bu subaylara, hareketlerini denetlemeye gerek duymaksızın, bir bölgenin ya da bir cephenin stratejik yönetimini rahatça devredebilirler. Çünkü bütün bu elemanlar **aynı** eğitimden geçmiş olduklarından, ortak bir ruh halini, ortak bir taktik ve ortak bir askeri tırmanma politikasını benimsemişlerdir.”²³ (abç)

Silahlı propagandanın politik mücadele biçimi olarak kırsal alanlarda bu sürdürülüşü, görüldüğü gibi bir yandan politik amaçları göz önünde tutarken, öte yandan gerilla savaşının gelişimini hesaba katar. Bu da savaşın **politikleşmiş askeri savaş** olmasından kaynaklanır. Kır gerilla savaşı, halk kitlelerinin tüm şikayet ve taleplerini **doğrudan** iletecekleri bir güç oluşturur ve onlara gerçek bir “kürsü” sağlar. Böylece kır gerilla savaşı, düzene karşı tepkilerini açığa vuran ya da vurmak durumunda bulunan kitlelerin politik mücadele biçimi haline gelir. İşte bunlar Öncü Savaşının temelini oluşturur.

Ancak silahlı propaganda sadece kırlara özgü bir mücadele biçimi değildir. Şehir gerilla savaşı temelinde **şehirlerde** de silahlı propaganda yürütülebilir ve yürütülmesi zorunludur. Bu zorunluluk, askeri nedenlerle olduğu kadar –ve hatta bundan daha çok– politik amaçlar açısından da mevcuttur. Ama şehirlerin kendine özgü koşulları nedeni ile, buralardaki silahlı propagandanın **mekanizması**, kırsal alanlardakinden **farklıdır**. Bu farklılık, en açık biçimde kır gerilla savaşı ile şehir gerilla savaşı arasındaki **farkda** görülebilir.

²³ R. Debray, *Che'nin Gerillası*, s. 95-96

Şehir gerillası, kır gerillasının aksine, **kitlelerle doğrudan**, yani silahlı bir güç olarak **araçsız temas halinde değildir**. Bu nedenle kitlelerle temas kurmak ve sürdürmek için yardımcı araçlara gereksinime duyar. (Bildiri, broşür, bülten, duvar yazısı, pul, afiş, pankart, ses aygıtları, kitle iletişim araçları gibi.) **Bu araçların her birinin kullanımı bir gerilla eylemi olarak düşünülür ve bu anlayışla yürütülür**. Şehir gerillasının **gizliliği** ile kır gerillasının **açıklığı** arasındaki fark net biçimde kavranılmak zorundadır. Şehirlerde yürütülen silahlı propaganda, yukarıdaki nedenlerden dolayı, **etkiyi yaratan güç ile etkiyi örgütleyen gücün görece bir ayrışmasına yol açar**. Bir başka deyişle etkinin yaratılmasıyla etkinin örgütlenmesi arasında bir **eş zamanlılık söz konusu değildir**.

İkinci olarak, koşullar **olgunlaştığında** şehir gerillasına **kitlesel katılım** söz konusu olamaz; buna katılım **bireyseldir, kadrosaldır**. Bunun anlamı ise, şehir gerillasının zaman içinde bir halk ordusuna dönüşemeyeceğidir. Koşulların olgunlaştığı bir evrede meydana gelen kitlesel katılım, şehir gerilla savaşları yerine **şehir ayaklanmalarının** geçmesine yol açar. Bu yüzden, şehir gerilla savaşı, kendi iç evrimiyle ve koşulların şehirlerde olgunlaşmasıyla **kitlesel bir hareketi** (silahlı ayaklanma vb.) **tek başına** başlatıp, yürütemez. Bu, ülke çapındaki gelişmeye **bağlı** ve kır gerillasına **tabi** olarak merkezi devrimci örgüt tarafından gerçekleştirilebilir. Bu nedenle de, **şehir gerilla savaşı kır gerillasına tabidir ve ona göre biçimlenir**. Bunun nasıl olacağı ise, doğrudan **stratejik rota ve stratejik hedef** tarafından belirlenir.

Şehir gerilla savaşının sınırlılığına göre biçimlenen şehir silahlı propagandası, sık sık klâsik kitle mücadele biçiminin yürütüldüğü kanısını uyandırarak sağ-pasifist anlayışların ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Bu yanılsama, tali mücadele biçimlerinin etkiyi örgütlediği, yani bu biçimlerin örgütleyici olduğu, silahlı propagandanın böyle bir işlevi olmadığı, bu nedenle de silahlı eylemle özdeşleştiği şeklinde bir sağ-sapma oluşturur. THKP-C'nin tarihinde ilk kez 1971-72'de ortaya çıkan bu sağ-sapma, ülkedeki revizyonizmin ve pasifizmin örgüt içindeki bir uzantısından başka birşey değildi. Yıllar boyu görülen çeşitli sağ-sapmaların, az da olsa, bazı devrimci unsurları etkilemelerinin temelinde bu yanılsama yatar. Bu yanılsama, şehirlerde yürütülen silahlı propagandanın, herşeyden önce kendine özgü eylem biçimleri oluşturmak zorunda olduğu ve ül-

kemizde bugüne kadar görünen biçimlerin geçicilik alanını oluşturduğunun anlaşılması demektir. Oluşturulması gereken biçimlerin ülkemizde bilinmiyor ya da uygulanmamış olması bu gerçekliği değiştirmez. Mücadelenin gelişimine paralel olarak, **bugün için bilinmeyen** pek çok yeni eylem türlerinin ortaya çıkması, tarihsel olarak kaçınılmazdır. Bugün için şehir gerilla savaşının dar boyutlu pratiğinin, şehirlerdeki silahlı propagandanın diğer (tali) politik mücadele biçimleriyle karıştırılmasına yol açtığı söylenebilir. Şehir gerilla savaşının, Öncü Savaşının başlangıcında yeni biçimler yaratacağı beklenemeyeceği gibi, savaşın en üst ve en sert düzeyden başlatılması da söz konusu değildir. Öncü Savaşına çeşitli nedenlerle şehir gerillasıyla başlanılmış olması **çeşitliliğin** engelidir de. Kır gerilla savaşının başlatılmasına **paralel olarak** geliştirilecek olan şehir gerilla savaşı, o zaman eylem alanının genişlemesi, eylem hedeflerinin çoğalması ve eylem biçimlerinin çeşitlendirilmesi ile yüzyüze gelir. Ama tüm evrelerde geçerliliğini koruyan şehir gerilla savaşının kendi **sınırlılığıdır**.

Şehir gerillasının bu sınırlılığını Brezilyalı bir yazar şöyle özetlemektedir:

“Şehir gerillası **gizliliği** yüzünden kitlelerden mahrumdur. Kırardaki hareketli stratejik birlik **zaman** içinde gelişmek için, **mekanda** geri çekilebilir, çünkü kır gerilla savaşı, gerillalara hareketlilikle savaş için uygun alan seçme olanağı sağlayan bir yıpratma savaşıdır. Diğer taraftan şehir gerilla savaşı ise, sadece aynı operasyonları sürekli yineleyebilir. Gizli bir destek üssünden (apartman vb.) yola çıkarak, tekrar çıktığı noktaya geri dönerek, **aynı hedeflere** saldırır. Güç toplamada bir etken olan **zaman**, kır gerilla hareketinde yavaş yavaş güçler dengesini değiştirmek ve sürekli olarak köylü kitlelerinin bölümler halinde katılımıyla bir halk ordusu oluşturmak için yararlanabilirken, şehir gerillası açısından aynı etkiye sahip değildir. Silahlı öncü ile kitleler arasında sürekli temas olmadığına göre, öncü müfrezenin bir halk ordusuna dönüşmesi şeklinde bir gelişme şehirlerde olmayacaktır. Bu demektir ki, şehir gerillası **eylemi** bir kitle mücadelesi değildir. Şehir öncüsü bu yüzden bir isyan odağı, yani devrimci kadroların politik-askeri öncüsü bir

örgütü olması imkansızdır, uzatılmış savaş yoluyla bir ayaklanmaya doğru da gelişemez. **Şehir gerilla hareketine katılım bireysel katılımdır; şehir gerilla hareketi yeni kadrolar gerektirir, kitleler değil.**²⁴ (abç)

“İkinci olarak, kır gerilla savaşının aksine, şehir silahlı mücadelesi gerilla eylemi ile kitle mücadelesini eşzamanlı olarak gerçekleştiremez.”²⁵

Burada Latin-Amerika'ya özgü terminolojinin getirdiği farklılıklar (örneğin “ayaklanma” kavramının özgün içeriği) bir yana bırakırsak, şehir gerilla savaşının sınırlarının net biçimde sergilendiğini söyleyebiliriz. İşte bu sınırlılık, silahlı propagandanın şehirlerdeki biçimlenişini belirler ve tali mücadele biçimlerine ilişkin bazı araçların kullanımını gerektirir. Ama bu araçlar, şehir gerilla savaşına (temel araç) göre biçimlenir.

Özetlersek, şehirlerde yürütülen silahlı propagandada, etkinin yaratılması ile etkinin örgütlenmesi arasında bir **eşzamanlılık** mevcut değildir. Şehir gerillası para, silah ve belgelere el koyma, sabotaj, şehirlerdeki oligarşik baskı güçlerinin taciz edilmesi, pusu kurma, baskın, bir semtin işgali gibi eylemler gerçekleştirirken, gizlilik ve eylem süresinin kısalığı nedeniyle kitlelere doğrudan hitap edemez. Bunu tali araçlarla (bildiri, bülten, afiş vb.) gerçekleştirir ve kitle içinde bulunan kadrolar aracılığıyla siyasi eğitimi yürütür, yani katılımları sağlar. Bu da örgüt içinde yaygın bir iş bölümü ve uzmanlaşmaya neden olur ve doğal olarak kadroların politik ve askeri görevlere göre ayrışması ortaya çıkar. Böylece kadrolar arasında bir **farklılaşma** ve **yabancılaşma** gündeme gelerek, örgüt bütünlüğüne zarar vermeye yönelir. Ayrıca şehir gerilla savaşının **teknigi**, belli bir şehirde gerillanın **sayısının** sınırlı kalmasına yol açar. Yeni katılımlarla şehir gerilla savaşının genişletilmesi olanaksızdır. Bu durumda da, yeni kadrolar gereksiz işlerde kullanılarak ya da az güçle yapılacak bir işi çok sayıda kadroyla yaparak verimsizleştirilir. İşte şehir gerilla savaşının sınırlılığının getirdiği bu olumsuzlukların da gösterdiği tek gerçek, **şehir gerilla savaşının kır gerilla savaşına bağlı olması gerektiği ve kır gerilla savaşından bağımsız olarak gelişemeyeceğidir.** (Bu, bağımsız geliştirilemez demek

²⁴ J.Quartim, *The Dictatorship and Armed Struggle in Brazil*, s. 179-80

²⁵ J.Quartim, *age*, s. 183

değildir. Şehir gerillası, şüphesiz kır gerillasına bağlı olmaksızın geliştirilebilir, ama sonuç tam bir yıkım olur. Ülkemizde bunun sayısız örneklerini yaşadık, ama gene de 1962 yılında Venezüella’da yaşananlar öğreticidir.) Şehir silahlı propagandasıyla örgütlenen ve giderek sayısı artan yeni unsurların **kır gerillası içinde mevzi-lendirilmesi** kaçınılmazdır.

Böylece kır ve şehir gerilla savaşı temelinde silahlı propagandanın durumunu görmüş bulunuyoruz. Ancak yine de silahlı propagandanın **politik** yanı yeterince açıklığa kavuşturulmamış olarak durmaktadır. Pratikte çalışan kadro için önemli bir konu olan bu yan, **son tahlilde** Öncü Savaşının **amacının somutlaştırılması** demektir.

Öncü Savaşının amacını, suni dengeyi bozmak ve Halk Savaşına uygun olarak kitleleri bilinçlendirip örgütlemek olarak ifade ettik. Bu iki yön, birbirine bağlı olarak, **gerilla savaşının (kır ve şehir) amaçlarını ifade eder**, yani onun **politikleşmiş** niteliğini oluşturur.

Suni dengeyi bozma amacı, bu dengeyi korumaya ve sürdürmeye yönelik olan oligarşinin siyasi zoruna karşı alınacak tavır olarak belirginleşir ve bu da en açık biçimiyle oligarşinin zor güçlerine (resmî ya da sivil) ve bu gücün faaliyetlerine karşı mücadelede ortaya çıkar. Bu tavrın hangi biçimde ortaya çıkacağı **somut durum** tarafından belirlenir. Örneğin 1 Mayıs 1977’de meydana gelen kitle katliamı somut bir durumdur ve bu durum karşısında alınacak tavır (gerilla eylemi olarak) suni dengeyi bozmaya yönelik olacaktır. Ama “nasıl bir eylem yapılmalıdır” sorusunun yanıtı ancak bu somut durum tarafından belirlenir. Bu somut durum, salt olayın boyutlarını kapsamaz, ayrıca o koşullardaki güçler dengesini ve devrimin stratejik rotasının neresinde bulunduğunu da içerir. Öte yandan, **her durumda** emperyalizmin işgali ve sömürsü, oligarşinin niteliği, amaçları, politikası, sömürü yöntemleri kitlelere anlatılmak ve gösterilmek zorundadır. Son tahlilde kitlelerin siyasi eğitimi, bilinçlendirilmesi olan bu görev, devrimci öncünün **genel ve sürekli** görevidir. Yine de bu görev, soyutun propagandası, teorik çözümlerinin öğretilmesi demek değildir. Bu görev, somut olaylardan (örneğin zamlar, vergi artırım, ekonomik kararlar, çıkartılan yasalar, baskılar vb.) yola çıkarak yerine getirilir. Sözüün özü, genel ve sürekli görev olarak siyasi gerçekleri açıklama kam-

panyası, örneğin “ülkemizde emperyalist işgal var” şeklinde genel ve soyut bir kampanya değil, bu olgunun somut görünümünün teşhirine dayalı bir kampanyadır. Devrimin stratejik hedeflerini ifade eden ve buna yönelen somut gerçekler nereden bulunabilir diye düşünmek tam bir çaresizlik ve bilinçsizlik ifadesidir. Şöyle çevresine bakan herkes, mevcut düzenin hergün, her saat, her dakika bu gerçekleri ürettiğini görecektir. Bir öğrenci eylemine yönelik bir uygulamada, bir mahkeme kararında, bir parlamento tutanağında, vergi dairesinde, tapu işlemlerinde, banka kredilerinde, bir toplu iş sözleşmesinde, tarım ürünlerinin taban fiyatlarında, hammadde dış satımlarında, bir devlet ihalesinde vb. bu gerçekleri bulmak mümkündür. Ve biz devrimci öncü olarak, bu gerçekleri, **bıkmadan, usanmadan** teşhir etmek, ortaya koymak ve anlamlarını kitlelere anlatmak zorundayız. Bu görevi, kırdı ve şehirde, temel olarak gerilla savaşını yürüterek ve gerilla eylemleriyle birlikte yerine getirmek zorundayız ve yerine getireceğiz. (Ancak Öncü Savaşının belli bir evresine kadar, bu gerçeklerin, ülke çapında ve tüm kitleyle olan bağlantısı açık olanlarını öne çıkarmak söz konusudur. Bazı yerel ağırlıklı gerçekler, ilk anlarda istense bile, gerilla savaşı açısından belli bir hedef oluşturamayabilecektir. Bu yönetsel ve somut planlamaya ilişkin bir konu olduğu için daha fazla ele almayacağız.)

Evet, kitleleri bilinçlendirmenin yolu siyasi gerçekleri teşhir etmekten geçer ve bilinçlenen kitleler, birey düzeyinden başlanarak örgütlenir. Ama bu örgütlenme, şu ya da bu biçimde değil, Halk Savaşını başlatmak ve yürütme amacına uygun olarak yapılır. Yine de tüm bunlar Öncü Savaşının **bir yönüdür**. İkinci yön (ikincil değil) **sunî dengeyi bozmaktır**. Bu da Öncü Savaşının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve Halk Savaşına dönüştürülmesi demektir. Bu yön **gerilla savaşının planlanmasıyla** bağlantılıdır ve bu planda, örgütlenen bireylerin **nasıl mevzilendireceği** sorusunu yanıtlar.

Oligarşinin siyasi zoruna yönelik savaşa, şehir gerillasıyla **başlanılmıştır**. Bunun nesnel ve öznel nedenlerini daha önceki yazılarımızda ifade ettiğimiz için yinelemeyeceğiz. Burada şehir gerilla savaşının nasıl kavranıldığını, yanlış anlayışlarla birlikte ele alarak, ortaya koymakla yetineceğiz.

Evet, Öncü Savaşına şehir gerillasıyla başlanılmıştır, ancak bu şehir gerillası “metropol gerillası” değildir. “Şehir fokoculuğu”

olarak da bilinen büyük kent (metropol) gerillacılığı şehir gerilla savaşını (teoride ne derse desin) **tek savaş biçimi** olarak ele alan bir anlayıştır. Kimi zaman tali **politik** mücadele biçimlerinin önemini yadsınmasıyla birlikte görülen bu tek boyutlu ve tek mekanlı anlayış, büyük kentlerde yürütülen gerilla savaşının, suni dengeyi bozacağı ve böylece Öncü Savaşının **hızla** Halk Savaşına dönüşeceği koşulları oluşturacağını düşünür. Bu nedenle de, oldukça **uzun süreli** bir şehir gerilla savaşından sonra kır gerillasına geçmek ve Halk Savaşını başlatmaktan söz edilir. (Çoğu zaman kentlerde “kurtarılmış bölgeler” yaratma ile yaşam süresinin sonuna gelinir.) Bu şekilde ele alınan şehir gerilla savaşı, büyük kentlerle sınırlı –çoğu zaman tek bir kentle– ve temel olarak buralardaki baskı güçlerine karşı bir açık savaş haline dönüşür. Bu çizgi, silahlı eylemin kendi kendine propagandasını yapacağını düşünerek, silahlı propaganda’yı yalın bir gerilla eylemine indirger ve ekonomik-demokratik kitle örgütleriyle (legal) ya da bunlar içinde politik çalışma ile örgütlenmeye çalışır. Herşeyden önce devlet otoritesinin ülke çapında ve merkezi olduğunu, suni dengenin ülke çapında bozulması gerektiğini (milli –ulusal– kriz esprisi) kavrayamamış olan bu militan “sol” çizgi, kırsal mücadelede görülen “fokoculuğun” kentsel yansımasından başka birşey değildir ve sol kendiliğindenciliktir. (Zaten bu çizginin teoride savunduğu kır gerillası tam anlamıyla kırsal “fokoculuk”tan başka birşey değildir.)

Bizim şehir gerilla savaşına bakışımız, doğrudan krizin milli niteliği ile suni dengenin **ülke çapında** olmasına dayanır. Şehir gerilla savaşı **birkaç büyük kentle sınırlı** ve bu kentlerde yürütülen savaş biçimi olarak ele alınamaz. Bu savaş, gerilla savaşı tekniğine (taktiğine) uygun her şehirde yürütülebilir ve yürütülmek zorundadır. Bu nedenle, ülkemizde, hemen hemen **tüm il merkezleri** ile nüfusu ve alanı belli bir düzeyin üstünde olan **ilçelerde** şehir gerilla savaşı yürütülebilir. Ancak tek tek il merkezlerinin ya da büyük ilçelerin **kendi yerel (iç) koşulları, yapılacak eylemlerin biçimini, kullanılacak gücü** belirler. İşte bu şekilde ele alınan şehir gerillası ile Öncü Savaşına başlanılmıştır. Biz bu durumu, bu ele alış tarzımızın ayırtıcı özelliklerini belirtmek için, “**şehir gerilla savaşı taktikleriyle ülke çapında**” eylem yapmak olarak formüle ettik.

Bu Öncü Savaşının ilk evresidir. **Bu evre, ülke çapında örgütlenmiş gücün, gerilla savaşını öğrendiği, gücünü denediği,**

kitlelere savaşı bir örgütün varlığının duyulduğu, daha üst ve daha sert silahlı eylemlerin yadırganmayacağı bir ortamın yaratıldığı ve kır gerilla savaşının hazırlıklarının yoğunlaştırıldığı bir evredir. Bu evredeki gerilla eylemleri **taciz** ve **tahrip** eylemleri biçimindedir. (Günlük dilde bunlar bombalama, kurşunlama eylemleri olarak ifade edilerek sıradanlaştırılmıştır.) Eylemlerin **merkezi bir harekât** olarak planlanması esastır. Yerel eylemler, ancak merkezi plana uygun olarak ve iç koşulları elverişli şehirlerde yapılır. Bu evredeki silahlı eylemler, profesyonel olmayan ve yetkin bir askeri eğitimden geçmemiş herkesin gerçekleştirebileceği kadar yalın ve teknik olarak gelişkin, ama basit eylemlerdir. Eylemlerin merkezi bir **harekât** olarak planlanması ve senkronize (eşzamanlı) gerçekleştirilmesi nedeniyle, **yarattığı etki**, eylemin biçiminden bağımsızdır ve büyüktür. Geniş kesimlerin bu tür harekâtlarla askeri olarak eğitilmesi mümkün olur.

İkinci evre, gene şehir gerilla savaşı bağlamında gerçekleşir, ancak bu kez gerilla eyleminin niteliği ve niceliği artmıştır. Bu evreyi, ilk evreden ayırmak için **“kır gerilla savaşı taktikleriyle şehir gerillası”** olarak tanımlıyoruz. Bu evrede, devrimci öncü eğitimini tamamlar. Ancak bu evrede, ilk evrenin eylem biçimleri terkedilmez. Taciz ve tahrip (sabotaj) temelinde şehir gerilla savaşı tekniğiyle ülke çapında eylemler sürdürülürken, devrimci öncünün merkezi gücü kır gerillası tekniği ile şehir gerilla savaşını yürütür. Bu savaş tekniği, biçim olarak “metropol gerillası” ile benzeşlik gösterse de, amaç ve örgütlenme olarak ondan farklıdır. Bu evrede merkezi silahlı güç, daha üst ve daha sert silahlı eylemlere yönelmiştir ve **şehirlerle sınırlı olarak taciz, tahrip ve imha eylemlerine girer.***

Üçüncü evre, şehir gerilla savaşından kır gerilla savaşına geçiş niteliğindedir. Bu evrede, kır gerilla savaşının hazırlıkları son kez denetimden geçirilir ve yeterli olup olmadığı sınanır (güç denemesi). Bu evre, “şehir gerilla savaşı taktikleri ile kır gerillası” **açık savaşa** son hazırlık evresidir. Bu evrenin savaş tekniğini, **“şehir**

* Burada sözü edilen “imha eylemleri” ile “imha savaşı” sık sık karıştırılan iki kavramdır. “İmha savaşı” bir savaş biçimidir, “imha eylemleri” ise, askeri literatürde, düşmanın insan gücüne yönelik kısmi eylemler olarak (yani savaş biçiminin dışında) suikast, pusu, baskın, işgal gibi eylemleri kapsar. Bu konuya ilişkin daha geniş bilgi için Bkz. “*THKP-C/HDÖ ve 15 Yıl*”.

gerilla savaşı taktikleri ile kır gerillası” olarak tanımlıyoruz. Bu evrede de, ilk iki evredeki faaliyetler ve teknikler **sürdürülür** ve **geliştirilir**, yani şehir gerilla savaşı geliştirilmeye başlanır. Ama artık gerilla savaşı, fiilen ve resmen kırsal alanlarda da yürütülmektedir.

Dördüncü evre, kır gerilla savaşının başlatılmasıdır. Daha tam deyişle, **hareketli gerilla birliği bu evrede harekete geçirilir**.

Bu dört evre, genel olarak “*Kesintisiz Devrim II-III*”de formüle edilmiş olan stratejik rotanın ilk iki evresine denk düşer. Bilindiği gibi “*Kesintisiz Devrim II-III*”de dört aşamalı formülasyonun ilk iki evresi şöyledir:

“Birinci aşama: Şehir gerillasını yaratma,

İkinci aşama: Şehir gerillasını geliştirme.

Kır gerillasını yaratma ve **kuvet gösterisi**.

Bu iki aşamada savaşın **psikolojik yıpratma** yönü ağır basacaktır.”

İşte yukarda ifade ettiğimiz dört evre, stratejik rotanın bu iki aşamasına denk düşer ve bunların **ayrıntılaştırılmış** halidir. Stratejik düzeyde ifade edilen çok yönlü mücadele bu şekilde olgunlaşır ve pratiğe geçirilir. Şehir gerillasının geliştirildiği ve kır gerillasının yaratıldığı evrede –bizim ayrıntılaştırılmış evrelendirmemizde **dördüncü evre**– Öncü Savaş teorisi ile pratiği arasında tam bir aynılık ortaya çıkar. Bir başka deyişle bu evrede, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nde ifade edilen diyalektik bütünlükler oluşur. Öncü Savaşın küçükten büyüğe, basitten karmaşığa doğru gelişimi böyle ilerler.

Kır gerillasının yaratıldığı evrede, devrimci silahlı güçler **üç ana bölüm** halinde örgütlenmiş durumda bulunur. **Birinci bölüm**, Öncü Savaşın temel dinamiği olarak ve merkezi güçlere dayalı **hareketli gerilla birliğince** oluşturulur. Hareketli gerilla birliği, somut ülke koşullarına göre saptanmış belli bir **operasyon alanında** faaliyet gösteren silahlı propaganda gücüdür. Bu birlik bir yandan suni dengeyi bozma yönünde hareket ederken, öte yandan doğrudan (araçsız olarak) operasyon alanındaki kitlelerle temas kurarak, siyasi gerçekleri açıklar, onlara siyasi bilinç iletir, siyasi eğitimlerini yapar ve örgütler. Bu birlik, gelecekteki Halk Ordusunun düzenli birliklerinin çekirdeğidir.

İkinci silahlı güç tipi, gerilla birliğinin operasyon alanı dışındaki kırsal ve kentsel alanlarda örgütlenmiş **bölgesel** gerilla gücüdür. Bu güç, **kentlerde** kır gerilla savaşı tekniği ile (taktiği ile) şehir gerillasını (ikinci evrenin temel savaş yöntemi) ve **kırlarda** şehir gerilla savaşı tekniği ile kır gerillasını (üçüncü evrenin temel savaş yöntemi) yürütür. Tüm faaliyetlerinde hareketli gerilla birliğine tabidir ve hareketli gerilla birliği ile maddeleşen stratejik merkezi komutaya bağlıdırlar. Yeni gerilla cephelerinin açılmasında bu silahlı güçlerin eylemleri özel bir yere sahiptir ve kır gerillası dışındaki örgütlenmeyi gerçekleştirir. Halk Savaşı evresinde Halk Ordusunun bölgesel birliklerinin nüvesi bu güçlerdir.

Üçüncü tip silahlı güç ise, ülkenin her yerinde (kır gerillasının operasyon alanı da dahil) gerilla eylemlerini sürdüren yerel ve mahalli silahlı güçlerdir. Bu güçler, basit, ama etkin şehir gerilla savaşı taktikleriyle savaşır ve gelecekteki milis ve yerel gerilla bu güçlerce oluşturulur.

Bu üç tip silahlı güç, son tahlilde, şehir ve kırnın diyalektik bütünlüğünü gerçekleştirir. **Şehir silahlı güçleri** olarak yerel ve bölgesel güçler, şehirlerde ve şehirlerin niteliğine uygun olarak silahlı propagandayı yürütürler. Burada şehirlerde yürütülen silahlı propagandanın özgül durumundan kaynaklanan tali araçların kullanımına ilişkin güçlerin de, bu örgütlenme içinde yer alacağı unutulmamalıdır. **Kırsal silahlı güçler** ise, hareketli gerilla birliği, bölgesel ve yerel silahlı güçler olarak savaşı sürdürürler.

Gelinen evrede –dördüncü evre– Öncü Savaşının kır gerilla savaşı temelinde bu çok yönlü yürütülüşünde **ağırlık suni dengeyin bozulması amacındadır**. Bu da, bir yandan oligarşinin siyasal zorunun açık uygulamalarına karşı tavır alınması şeklinde, **somut durumlarca** belirlenen bir savaş olurken; diğer yandan bu siyasal zorun **genel durumuna** ve zor güçlerinin **genel mevzilenmesine** karşı yürütülür (taktik ve stratejik harekâtlar). Daha önce suni dengeyi ele alırken gördüğümüz gibi, bu ikinci yan uzun süreli (uzatılmış) bir savaşın amacıdır ve doğrudan oligarşinin zor güçlerinin **mevzilenmesine** (konuşlanış) bağlı olarak planlanır, yürütülür. Bu nedenle de **tüm savaş planlarının temelidir ve stratejik rotayı belirler**.

Bu savaş planları yapılırken, herşeyden önce oligarşinin silahlı güçlerinin ülkemizdeki konuşlanışının (mevzilenme) Latin-Ameri-

ka ülkelerinden **farklı** olduğu göz önünde tutulmak zorundadır. Latin-Amerika'da bu konuşlanma, kolonyalizm döneminden kalma ve son tahlilde **feodal** bir örgütlenmeye dayanır. Buradaki örgütlenmede, askeri güçler **şehir merkezlerinde** konuşlanmıştır ve şehir bu askeri garnizonun çevresinde oluşmuştur. Böylece silahlı güçler (askeri garnizon) **kent içinde** mutlak egemen konumundadır. Bu konuşlandırma, Öncü Savaşında yoksul halk kitleleriyle temas kurmada bir avantaj sağlarken, kentlerin ele geçirilmesi evresinde önemli bir dezavantaj oluşturur.

Ülkemizde ise, oligarşinin askeri örgütlenmesi, kent merkezli bir garnizon örgütlenmesi şeklinde değildir. Bu durumun yaratacağı sorunlar karşısında geliştirilen yöntem ise, **kent merkezlerinde polis teşkilatını güçlendirmek** şeklinde olmuştur. Ordu birlikleri ise, genellikle **kent dışında** mevzilenmiştir. Bu durum, kentlerin kısa sürede kuşatılmasına olanak sağladığı gibi, kentlere karşı bir saldırı durumunda da savunmayı dışarda yapma ve savaşı buralarda kabul etme şeklinde bir savaş anlayışı oluşturmaktadır.

Bu örgütlenmenin en önemli yanı, kentlerde başlatılacak bir kitle ayaklanmasının kolayca silah elde etmesini engellemesi ve ayaklanan kentin kolayca kuşatma altına alınabilinmesidir. Şüphesiz bu “avantaj”, kentlere yönelik dış saldırı ile kent-içi ayaklanmanın koordinasyonu karşısında, kendi kendini yok eden bir avantajdır. Doğrudan yabancı işgale karşı oluşturulan ve köklerini 1919-22 Kurtuluş Savaşı'nda bulan bu kent dışı savunma (mevzi savaş) kenti ve kentlileri arka cephe olarak kullandığı oranda etkili olma şansı vardır. Bundan öte bir Halk Savaşında, kırsal alanlarda gelişen bir Halk Ordusu karşısında tamamen etkisiz kalır. Kentlerdeki kitleler siyasal olarak devrim saflarına kazanıldığı durumda, bu kent dışı askeri mevzilenme, oligarşinin zor güçlerinin iki ateş arasında kalmasına ve yok olmasına neden olan bir handikap oluşturur. Yine de bu mevzilenmenin hiç işe yaramaz olduğunu düşünmek yanlıştır. Özellikle kent dışında mevzilenmiş askeri birliklere yönelik kısmi ya da yerel saldırılar durumunda, açık ve geniş bir arazide mevzilenilmiş olmasının avantajı ortaya çıkar. Bir başka deyişle, bu garnizonların tekil ve cephesel saldırıyla ele geçirilmesi oldukça güçtür. Ama aynı oranda **yıpratılması** çok kolaydır. ABD'nin Vietnam savaşındaki askeri mevzilenişi, büyük ölçüde bu biçim-

deydi ve Halk Savaşı karşısında ne kadar etkisiz olduğu açıkça görülmüştür. Özellikle bu mevzilenme, **taciz eylemleriyle** büyük bir psikolojik yıpratmaya yol açtığı ve askeri birlikleri garnizon sınırları içine kapanmaya ittiği gözlenmiştir.

Ülkemizde oligarşinin askeri örgütlenmesinin bu biçimi, salt kentlere ve düzenli orduya ilişkin değildir. Kırsal silahlı güç olarak jandarma örgütlenmesi de aynı biçimde mevzilenmiştir. Kırsal alanda jandarma karakolları **köy dışında ve ulaşım yerleri üzerinde** konuşlanmıştır. Bu nedenle **köy içi denetim**, doğrudan devletin mülki yönetimine bağlı muhtarlık ve ihtiyar heyeti yoluyla sağlanır. Bir başka deyişle, köylerde, oligarşi ile işbirliği yapan insanlara dayalı bir iç denetim vardır. Genellikle büyük toprak sahiplerine, zengin köylüye, tefecilere ve tüccarlara bağlı olan bu kişiler, köy içindeki oluşumu izlemek ve askeri güçlere (jandarma) bildirmekle görevlidirler.*

Kırsal alanlarda **genel denetimi** sağlamaya yönelik ve köy-dışı konuşlanmış jandarma örgütlenmesi (doğu ve güney-doğu bölgelerinde görüldüğü gibi), kısa sürede etkisizleşir ve **karakol sistemi** olarak çöker. 8-10 kişiden oluşan köy jandarma karakolu sistemi, **gerilla birliği** tarafından kolayca etkisizleştirilebileceğinden, hızla **garnizon** düzenine geçilmektedir. Bu da kent-dışı (il ve ilçeler olarak) ordu örgütlenmesinden farklı değildir. Zaten jandarmasının iç yapısında, köy düşünülerek, köy karakolları, ilçe dışındaki ve bölük düzeyinde (80-100 kişi) jandarma merkezlerine bağlanmıştır. Gerilla savaşının ilk anından itibaren karakollar hızla

* Bu tip iç denetim Fransızlar tarafından Vietnam'da da oluşturulmuştur. Ancak Ho Chi Minh'in talimatı ile kurulan ilk silahlı propaganda birliği –kır gerilla birliğidir– buna karşı etkin bir yöntem kullanmış ve bu örgütlenmeyi kısa bir sürede –dört ay kadar– işlemez hale getirmiştir. Ülkemizde hemen hemen hiç bilinmeyen bu yöntem, ABD emperyalistlerince “çetecilik” (Vietkong) olarak karşı propaganda amacıyla kullanılmış ve karşı-ayaklanma ya da kontra-gerilla faaliyetlerine zemin olmuştur. Vietnam devrimcilerinin kullandığı bu yöntemin özü, kırsal denetimi (içsel) sağlayan devlet örgütlenmesini (mülki) yok etmeye dayanır. “Devrimci terör” olarak da adlandırılan bu yöntemle, Giap'ın komutasındaki ilk gerilla birliği dört ayda, kırsal alanlarda (köy ve kasabalar) 3 bin devlet görevlisini –muhtar vb.– imha etmişlerdir. Ve gizli silahlı üsler bu sayede oluşturulabilmiştir. Ancak bu yöntemin kontra-gerilla faaliyetlerinde kullanılır sonuçlar doğurduğu da açıktır. Ama Vietnam'da bu “terör” faaliyeti başlatıldığında, ülkede, Fransızların kendiliğinden gelme kitle isyanları karşısında yürüttüğü bir terör ortamının mevcut olduğu unutulmamalıdır. Yani bu tür eylemlerin yadırganmayacağı uygun bir ortam vardı ve uzun süreli bir harekâta ilişkin değildi. Son tahlilde Halk Savaşının başlatılmasının arifesinde kullanılmış olduğu unutulmamalıdır.

terk edilerek –bilinçli bir çekiliş– bu güçler kent merkezlerine yerleştirilir. Bu da, buralardaki gücün sayısal artışı demektir.

Özetlersek, oligarşinin silahlı güçleri (ordu, jandarma) kentlerde, ama dışında mevzilenmektedir ya da kısa sürede bu düzeni almaktadır. Bu onların **stratejik mevzilenmesidir**. Bu durum, kır gerilla savaşına karşı **hareketli ve motorize birlikler** kullanılması şeklinde görünür olur. **Kırsal denetimin, stratejik bir kuşatmayla sağlanması bu mevzilenmenin amacıdır**. Bu **ilk anda**, gerilla güçlerinin kırsal alanlarda görece rahat etme ve bannma olanağına sahip olması şeklinde bir gelişme sağlar. Ama stratejik kuşatma içinde bulunduğu için gerilla operasyon alanını kolay kolay terk edemez, genişletemez ve lojistik destek sağlayamaz. Bunları gerçekleştirse bile, eski duruma gelmesi zorlaşır. Havadan yapılan keşifler ve köy-içi denetim yoluyla (muhtarlık, ispiyonculuk ya da son haliyle “köy koruculuğu” vb.) yeri tespit edilen gerillalar motorize birlikler ve uçarbirlik harekâtıyla **mekan olarak** (taktik planda) kuşatılır ve parça parça yok edilir. Bu uygulamada, oligarşinin zor güçleri için en etkin araçlar helikopterler ve kara ulaşım araçları olmaktadır. Gerilla **birliği**, ilk dönemde oligarşinin bu hava gücüne karşı kolay ve etkin bir savunma yöntemi geliştirmek zorundadır. Ayrıca kara ulaşımı **işlemez hale** getirilmeli ve köy-içi denetim **etkisizleştirilmelidir**. Ancak bu şekilde baskı güçlerinin **mekanda** güçlerini yoğunlaştırması önlenemez. Buna paralel olarak oligarşinin stratejik kuşatması, onun kendi güçlerinin stratejik kuşatılmasına dönüştürülmek zorundadır. Bu da kent-dışı mevzilerin **sürekli tacizi** ile sağlanır.

Tüm bu uygulama içinde politik yönü ağır basan yön **köy-içi denetimdir**. Bu denetimi etkisizleştirmede, doğrudan gerilla birliğinin faaliyeti kadar, bir bütün olarak devrimci örgütün diğer faaliyetleri de önemli bir yere sahiptir. Bu konuyu biraz açalım:

Kırsal alanlarda oligarşinin gücünü ve stratejik kuşatmasını sağlayan köy-içi denetim ya da örgütlenme, herşeyden önce **sımsal özelliklere sahiptir**. Muhtar, ihtiyar heyeti ya da “köy korucuları” olarak yapılan bu örgütlenmenin dayanağını kırsal egemenlerin **ekonomik gücü** oluşturur. Seçim yoluyla işbaşına gelen muhtarlar, hangi partiye bağlı olursa olsun, son tahlilde köyün içinde bulunduğu ekonomik ilişkilere göre belirlenir. Genellikle tarım proletaryası, yoksul köylüler ve az topraklı köylülerin oluşturduğu köy-

lerdeki muhtarlar bu sınıfsal yapıya ilişkin kişilerdir ve çokluk sosyal-demokrat partilere bağlıdır. Böyle köylerde köy-içi denetimin kolayca etkisizleştirileceği ve üstelik ele geçirilebileceği düşünülebilir, ama büyük ölçüde eksik ve hatalı bir düşüncedir. Bu tip köyler, herşeye rağmen salt bu sınıflardan oluşmaz. Yani homojen değildir. Sayısal olarak az da olsa **orta-köylü** ya da **zengin-köylü** bulunur. Bunlar nicelik olarak da az olduklarından, genel oya dayalı seçimlerde kendilerine bağlı adamların işbaşına gelmelerini her zaman sağlayamazlar. Bu nedenle köy-içi denetim, bu köylerde, **bizzat bu köylüler tarafından sağlanır**. Genellikle pazar için üretim yapan orta ve zengin köylü, bucak ya da ilçelerle **sürekli temas halindedir**. Bu temas ekonomik olduğu kadar **siyasal** bir ilişki şeklindedir. Normal zamanlarda (gizli faşizm) siyasal ilişkilerini doğrudan **siyasal partilerle** sürdürürler. Bunlar 80 öncesinde AP, MHP, CGP ve MSP iken, bugün ANAP ve DYP ile yürütülmektedir. (Bu RP'nin bunun dışında olduğu demek değildir. Bu parti bugün için sınırlı güçte olduğundan ifade etmedik. Aynı şekilde CHP ya da bugünkü sosyal-demokrat partiler de bazı yörelerde aynı işlevi üstlenmektedir. Konuyu **genel** düzeyde ele aldığımız için, bunlar şimdilik ihmal edilebilir nicelikler sayılabilir.) Köy-içi gelişmeler, bu partilerin yerel yöneticilerine, neredeyse düzenli biçimde iletilir. Bu partilerin yerel yöneticileri, büyük ölçüde kasabaların (bucak ve ilçe olarak) “eşrafından”dır ve kaymakam, savcı, jandarma komutanı ve hükümet tabibi ile yakın temas halindedirler.

Ülkemizdeki 36.000 köyün büyük çoğunluğunda yaygın küçük-meta üretimi yapıldığından, orta ve zengin köylüler ile büyük toprak sahiplerinin, toprak ağalarının, tefecilerin ve tüccarların gücü etkin durumdadır. Yukarda ele aldığımız köylerin dışında kalan köylerde –ki çoğunluğu oluşturur– muhtarlar ve ihtiyar heyetleri, doğrudan “kır” egemenleri tarafından belirlenir ve bunların iç çelişkilerine göre değişir. Bu köylerde nüfusun çoğunluğunu yoksul ve az topraklı köylüler oluşturmasına rağmen, köyün ekonomik ilişkileri diğer kesimlerin elindedir ve var oluşları bu kesimlere bağlıdır. (Çelişkiler çok keskindir.) Genellikle kentlere yoğun göç söz konusudur ve bu da kır egemenlerince belirlenir. Bu köylerde üretimde makine kullanımı fazladır. Gene de bu tip köyler, her bölgede aynı özellikler göstermezler. Feodal ilişkilerin tasfiye ol-

madığı bölgelerde bu tip köyler, toprak ağalarının denetiminde olduğu için, köy içi denetim köy nüfusunun tamamı kır yoksullarından oluşsa da aynı biçimde örgütlenir.

Bu tip köyler –ister kapitalist ilişkilerin az geliştiği yerler olsun– kırsal alanlarda gericiliğin merkezleri olarak belirginleşir ve oligarşinin gelecekteki **köy sivil silahlı güçleri** olarak örgütlenme potansiyelinin en yüksek olduğu yerlerdir.

Oligarşinin köy-içi denetimini kırmak ve giderek bu denetimin devrimci örgütün (somut olarak söylersek gerilla birliğinin) eline geçmesinin teoride ifadesi **mutlak siyasal üstünlüğün** ele geçirilmesidir. Bu bağlamda kırsal alanlarda yürütülecek silahlı propaganda, Öncü Savaşımın başlangıcından itibaren (ve hatta hazırlık aşamasından da) **sınıfsal** yanı ağır basan bir içeriğe sahip olmalıdır. Köylülerle kurulan her temasda, kırsal alandaki ekonomik ilişkiler kadar, bu alandaki **politik** ilişkiler ve nitelikleri anlatılmalı ve devrimin ekonomik programı işlenmelidir. Şüphesiz bu faaliyet, oligarşinin zor güçlerine karşı yürütülen harekâtle birlikte ele alınır. (Politikleşmiş askeri savaş esprisi) İşte silahlı propagandanın niteliği pratikte bu şekilde biçimlenir.

Oligarşinin köy-içi denetimi, ister muhtarlık aracılığıyla, isterse doğrudan kır egemenleri tarafından sağlansın, her durumda köylerin **kentlerle** (bucak ve ilçeler olarak) **olan bağlarına** bağlı olduğu göz önünde tutulmalıdır. Bu bağlar, **ekonomik ilişkiler olarak (pazar ilişkisi)** “doğal” bir görünüm içinde olabilir. Ya “üretici” olarak ürününü pazara götürür ya da “tüccar” olarak ürünü yerinde satın alır. İkinci olarak kentle bağ, doğrudan **haberleşme** ve **ulaşım** yoluyla sağlanır. Haberleşme, son gelişmelerle otomatik telefon sistemi ve telsiz bağlantısı olarak gündeme gelirken, ulaşım askeri birliklerin devriye sistemine dayanır. İşte bu iki başlık altında topladığımız bu bağların denetime alınması ya da tümünden kesilmesi, gerilla savaşı için birincil dereceden önemlidir. Bu konuda sık sık düşülen hata ya da yanlış anlayış, köy-içi denetimi sağlayan ya da sağladığı sanılan ve bilgileri resmi yolla kente ulaştırılan kişilerin **yok edilmesi** ya da yok edilmesi gerektiği şeklindedir. Bu anlayış ya da uygulama, herşeyden önce **devrimin sınıfsal ilişkilerini ve sınıf güçlerini** gözden kaçırdığı için, devrimci mücadelenin kitle bağlarını yok edecek nitelik taşır.

Oligarşik devlet aygıtının köylerdeki uzantısı olarak muhtar-

lar ve ekonomik ilişkilerin uzantısı olarak orta ve zengin köylüler (ve kimi zaman küçük-meta üreticileri) bir **denetim mekanizması** içinde yer alırlar. Ama bu kişileri yok etmek, mekanizmayı yok etmek demek değildir. Çünkü yok edilen her kişi yerine, **para ile satın alınarak** da olsa, yeni biri kolayca bulunacaktır. Ekonomik olarak güçlü oligarşi için bu fazlaca önemli değildir. Unutulmaması gereken nokta, para ile satın alınan kişilerin devrimin temel güçlerine ait sınıflardan geleceğidir. Bu nedenle de, köyüçi denetim mekanizmasının tahribi ile buna ilişkin kişilerin yok edilmesine özel bir dikkat göstermek gereklidir. Yoğun bir propagandayla mekanizmanın niteliği teşhir edilmelidir ve mekanizmanın **işlemesi** engellenmelidir. Kişilere yönelik öldürme eylemleri, ancak bu amaçlara ulaşılması açısından büyük öneme sahip olduğu koşullarda gündeme gelebilir. Öncü Savaşı aşamasında kitleler büyük birimler halinde örgütlenmeyeceği için, köy içi denetimin ele geçirmesinde kişilerin yok edilmesine dayanılmaz. Bu durum ancak Halk Savaşına geçiş döneminde ve Halk Savaşında uygulanır. (Bu konuda Vietnam Halk Savaşı pratiği açıktır.)

Bu konuda son olarak “cezalandırma” ya da “muhabirlerin öldürülmesi” anlayışlarına ilişkin birkaç söz söylemek istiyoruz. Genellikle günlük dilden gelen bu deyimler, siyasal amaçların silinmesine, muğlaklaşmasına yol açan bir mantık oluşturmaktadır. Bu mantık, **her** suç işleyen devrimciler tarafından **mutlaka** cezalandırılacağı (öldürüleceği) ve cezalandırılması gerektiği şeklindedir. Oysa ki silahlı devrimci mücadele suçluların yargılanması ve devrimciler de “cellatlar” değildir. Tarihsel ve toplumsal niteliğinin, sosyal durumlarının bu kaba materyalist yorumu, devrimci yargı ve adalet anlayışına ters sonuçlar yaratacaktır. Yozlaşan “halk mahkemeleri” bunun tipik örneğidir. Ama bundan öte, daha büyük ve kalıcı sonuçlar da doğurur. Bu da **devrimcilerin** er ya da geç suçluların cezalandıracağı **beklentisidir**. Devrimciler açısından, belli bir dönem için önemli bir gelişme olan bu kitlesel algılayış, uzun dönemde kitlelerin herşeyi devrimcilerden beklemesi şeklinde pasif bir tutuma yol açar. Ülkemizde her muhabir, her işkenceci, her faşist katil, her itiraflının, devrimciler tarafından “cezalandırılması” gerektiği anlayışı öylesine yaygındır ki, bunun devrim sorunu olduğu unutulmaktadır ve sonuç, bu eylemlerin yapılmamış olması, devrimcilerin prestij kaybına ve kitlelerin güvenini (ve devrimci

kadroların da özgüvenini) yitirmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle kitlelere, devrimcilerin ilkeleri doğru ve açık biçimde anlatılmalıdır. Kaba ajitatif sözlerle yanılgılar ve yanlış kanılar uyandırılmamalıdır. Her zaman ve her yerde devrimciler kitlelere doğruları söylemek zorundadır. Bizlerin **öncüler** olduğumuz, ama **devrimci öncüler** olduğumuz ve kendilerinin, yani **halkın devrimci öncüleri** olduğumuz onlara anlatılmalıdır.

İşte bu şekilde savaştan ve buna göre örgütlenen devrimci öncü, suni dengenin bozulmasıyla ortaya çıkacak kendiliğinden kitle hareketlerini (isyanlar vb.) kolayca denetime alabilir ve örgütleyebilir. Eşitsiz ve sıçramalı gelişim yasaasının gösterdiği gibi, devrimci mücadele, ülkenin her yerinde eşit biçimde ve eş zamanlı olarak gelişemez. Yürütülen Öncü Savaşı, bazı bölgelerde hızla gelişirken, diğer bölgelerde daha yavaş seyredebilir. Ama yukarıda ortaya koyduğumuz biçimde örgütlenmiş devrimci öncü, tüm bunları gözetenek oluşturulmuş stratejik rotasına uygun olarak savaşını sürdürerek, eşitsiz gelişimin avantajlarından da yararlanır. Ve yine gelen evrede –dördüncü evre– silahlı propaganda dışındaki diğer mücadele biçimleri de (tali mücadele biçimleri) tam olarak yürütülür hale gelecektir. Şimdi bu tali mücadele biçimlerinin ne olduğunu ve stratejik rotaya uygun olarak nasıl ele alındığını görelim.

b) Tali Mücadele Biçimleri

Devrimci öncü, Öncü Savaşı aşamasında, Halk Savaşını başlatmak amacıyla sürdürdüğü mücadelesinde, devrimci nitelikte her türlü aracı kullanır, her çeşit kitle mücadelesini yönlendirmeye çalışır. Ancak bu keyfi, öznel biçimde değil, nesnel ve tarihsel olarak **düzenlenir**. Temel mücadele biçiminin silahlı propaganda olarak belirlenmesinin nedenlerini daha önce gördük. Silahlı propaganda dışındaki mücadele biçimleri kaçınılmaz olarak, **temele tabidir**, yani **talidir**. Bu **tali mücadele biçimlerini** ise üç bölümde ele alacağız.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne göre, **politik düzeyde** tali mücadele biçimi **klâsik politik kitle mücadelesidir**. Bu mücadele biçimi en açık ve gelişmiş olarak Rus devrim mücadelesinde kullanılmış ve **temel** çarpışma biçimi olarak ele alınmıştır. Bu mücadele biçiminin evrim aşamasına ilişkin olarak doğru bir

tahlilini Lenin'in, hemen hemen tüm yapıtlarında bulmak mümkündür.

Klâsik politik kitle mücadele biçimi, siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak (ama temel araç) **illegal siyasi gazeteyi** ele alan bir mücadele biçimidir ve dolayısıyla barışçıl mücadele biçimidir, evrim aşamasına ilişkindir. Lenin'in "*haftalık olarak yayınlanması ideal*" olduğunu düşündüğü bu siyasi gazete, **kitlelerin** ve **kadroların** siyasi eğitimi için de kullanılan bir araç durumundadır. Siyasi gazetenin **yayınlanması** ve **dağıtılması** başlı başına belli bir **örgütsel** faaliyet olarak ele alınır ve buna özgü bir mekanizma oluşturulur. Bir siyasi gazete, bir dağıtım şirketi (yasal) **aracılığıyla** satılan bir yayın değildir. Devrimci siyasi gazetenin dağıtımı, örgüt kadrolarınca yerine getirilir ve bu dağıtım **doğrudan kitlelerle temas kurulmasını sağlar**, yani gazete kitlelerle temas kurmanın bir aracı durumundadır. Ülke çapında yayınlanan siyasi gazete, bu şekilde, ülke çapında örgütlenmenin **temel halkası** ve temel aracı olur. Partinin merkez yönetiminde yapılmış görev bölümüne uygun oluşturulmuş yazı kurulu, gazetenin tüm politikasını belirler, yazıları hazırlar ve yayınlar. Gazeteler, ülke çapında, nakil görevi gören kadrolar aracılığıyla dağıtılır. En küçük yerleşim birimine kadar ulaştırılan gazete, buralardaki profesyonel kadrolar aracılığıyla kitlelere ulaştırılır. Ancak görev bununla bitmez. Gazetenin kitleye ulaşması, onun gazeteyi okuyarak kendi kendilerine bilinceleneceği demek değildir. Bu nedenlerle birimlerde **gazete okuma grupları** oluşturulur. Bu gruplar –işyeri temelinde– parti üyesinin denetimi altında ve gazete, broşürler vb. temelinde siyasi eğitim yaparlar ve eğitim sonucunda bireyler kadrolaştırılır. (Profesyonel ya da düz kadro olarak) (Bu çalışmaya "kitle içinde parti çalışması" da denilir.) Yine de siyasi gazetenin işlevi burada sona ermez. Siyasi gazete partinin saptadığı doğrultuda ve somut olaylar etrafında siyasi gerçekleri **teşhir** eder. Bu gerçekler kadrolar tarafından –sözlü olarak da– kitlelere ulaştırılır. Bu noktada sözlü ajitasyon ve propaganda için, siyasi gazete yönlendirici unsur durumundadır. Bunlardan sonra kitlesel siyasi grevler, mitingler, fabrika işgalleri vb. gün- deme gelir.

İşte klâsik politik kitle mücadelesi adını verdiğimiz bu mücadele biçimi, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'nde **tali mücadele biçimi** olarak ele alınmaktadır. Ancak unutulmaması gereken, te-

mel mücadele biçimi silahlı propaganda olduğu için, klâsik politik kitle mücadelesi, kapitalizmin iç dinamiklerle geliştiği ülkelerde evrim döneminde yürütüldüğü haliyle değil, temele tabi olarak biçimlenir ve yürütülür.

Tali mücadele biçimlerinin diğer düzeyi ise, **ekonomik mücadeledir**. Bu mücadele işçi sınıfının sendikal mücadelesi olarak en yetkin düzeye ulaşır. **Mesleki düzeyde** –işbölümüne bağlı olarak– **ekonomik gerçeklerin, Lenin’in deyişiyle “fabrikalardaki yaşamın” teşhirine dayalı olan ekonomik mücadele, elle tutulur, gözle görülür sonuçlar vaat eden somut talepler doğrultusunda yürütülür**. Bu açıdan, uzun vadeli bir mücadele olan politik mücadeleden farklıdır ve farklı örgütlenmeyi gerektirir. Sendikalar, meslek odaları, kooperatifler, birlikler vb. ekonomik mücadele örgütleridir. Bunlar mümkün olduğu kadar geniş olmalı ve kendi alanındaki tüm kitleyi kucaklamayı amaçlamalıdır. Bu örgütler nitelik olarak **gevşek** (lose) ve **açık** örgütlerdir. Özellikle işçi sınıfı açısından, ekonomik mücadele ve onun örgütlenmesi –sendikalar-kendiliğinden ulaşılabilinecek bilinç ve örgütlenme düzeyini ifade ettiği için de önemlidir. Ancak hiçbir biçimde siyasi mücadeleyle ve siyasi örgütlerle karıştırılmaz. “Ekonomizm”, özsel olarak bu karıştırmanın ürünüdür.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne göre tali mücadele biçimlerinin üçüncü ana bölümü ise **demokratik mücadeledir**. Ülkemizde en çok sözü edilen ve o oranda da karıştırılan mücadele biçimi de budur. Marksist-Leninist literatürde, demokratik devrim mücadelesi ile demokratik mücadele birbirinden, amaç ve biçim olarak ayrılmıştır. Demokratik devrim mücadelesi siyasi bir mücadele, iktidar mücadelesi iken, ikincisi ise düzen sınırları içinde, ama bu sınırları zorlayan, genişleten ve bu nedenle evrimci bir mücadeledir. Biz tali mücadele biçimi olarak bu ikinci biçimdeki demokratik mücadeleyi ele alıyoruz. Bu bağlamdaki demokratik mücadele, düzenin ilişkileri içinde, ama mesleki değil **sınıfsal düzeyde, yasama ve yürütmeye ilişkin konularda düzenleme yapmak, katılımı sağlamak, kısmi değiştirme ve iyileştirmeler gerçekleştirmek ve egemen sınıflarla, –onlara dokunmaksızın– siyasi ve hukuksal eşitliği sağlamak için yürütülen mücadeledir**. (Bu mücadele, yasal ve yarı-yasal örgütlenmelerle yürütülür.) Demokratik devrim için değil, demokratik reformlar için yürütülen bir

mücadele olarak belirginleşir. Örneğin ekonomik mücadelenin yürütülmesi önünde engeller oluşturan yasaların ya da sendikalar yasasının değiştirilmesi talebi ve bu yöndeki mücadele ile işçilerin doğrudan fabrika yönetimine –mali ve yönetsel– katılımı talebi ve mücadelesi farklıdır. Birinci talep ve mücadele, işçilerin yasama ve yürütme gücü üstünde etki kurmak olarak düzen içi nitelikteyken, ikincisi doğrudan bu güçlerin –yasama ve yürütme– el değiştirmesine bağlı; yani devrim mücadelesine ilişkindir.

İşte bu üç mücadele biçimi Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ne göre tali biçimlerdir ve silahlı propagandaya göre biçimlenir. Devrimci örgüt, tali mücadele biçimlerini de yürütür, yönetir ve yönlendirir, ancak bunu temel mücadele biçimini **geliştirmek** ve **geciktirmemek** koşulu ile yapar. Bu nedenle başlangıçta her yere koşmaz, **gücüyle orantılı olarak** tali mücadele biçimlerini yürütür ve gücün gelişimine bağlı olarak geliştirir, yaygınlaştırır. Bu şekilde tali mücadele biçimlerini ele alan örgüt, başlangıçtan itibaren bu alanlarda gerekli planlamalar yapar, politikalar saptar, gerekli hazırlık ve düzenlemeleri gerçekleştirir ve gücüyle orantılı olarak da bu alanda kadroları mevzilendirir.

Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni devrim stratejisi olarak kabul eden THKP-C/HDÖ'nün temel ve tali mücadele biçimlerine bakışı, öz olarak böyledir.

IV. POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE ÖRGÜTLENME ANLAYIŞI/ÇALIŞMA TARZI

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi/Halkın Devrimci Öncüleri (THKP/HDÖ), diyalektik ve tarihi materyalizmin ilkeleri üzerine kurulmuş Leninist bir örgüttür ve Marksizm-Leninizm'in kılavuzluğu altında emperyalizmin III. bunalım döneminin çelişki ve ilişkileriyle, bu çelişki ve ilişkilerin ülkemize yansımalarının devrimci tespitinden hareketle Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi'ni devrim stratejisi olarak kabul etmiştir. Böyle bir örgütün, örgütlenme anlayışı çok açık ve nettir. Ancak ülkemizde uzun yıllar egemen olmuş revizyonizm ve pasifizm, devrim teorisinde olduğu gibi, bu konuda da tam bir keşmekeş yaratmıştır. Bu kimi zaman menşevizm olarak görüldüğü gibi, kimi zaman tasfiyecilik biçimini alabilmektedir. Yer yer parti örgütlenmesi ile ekonomik-demokratik kitle örgütlerinin (demekler, sendikalar vb.) karıştırılmasına yol açtığı gibi, kimi yerde de Parti ile Cephenin karıştırılmasına neden olmaktadır. Tüm bu nedenlerle Marksist-Leninist parti anlayışını ve partinin çalışma tarzını bir kez daha ele almak zorunlu olmaktadır.

İlkin **parti örgütlenmesi** ile belli bir evreye bağlı olarak ortaya çıkan **politik kitle örgütlenmesi** arasındaki ilişkiye (ve de farklılıklara) açıklık getirelim.

Parti, bilindiği gibi, sınıfların politik iktidara yönelik ve politik yönetime ilişkin örgütlenmesidir. Bu nedenle, parti ile sınıfın ekonomik-demokratik örgütlenmesi aynı değildir. **Proletaryanın sınıf partisi, proletaryanın iktidar mücadelesinde, onun en ileri unsurlarını kapsayan örgütlü öncü müfrezesidir.** Bu parti, bir sınıf partisidir, bu sınıfın (proletaryanın) iktidar mücadelesini **yöneten örgütüdür**, sınıfın **en ileri** unsurlarından oluşur ve son olarak da **bilinçsiz bir sürecin bilinçli bir ifadesidir.**

Ama proletaryanın tek örgütü parti değildir.

“Proletarya, sendikalar, kooperatifler, fabrika örgütleri, parlamento grupları, partisiz kadın birlikleri, basın, kültür ve eğitim örgütleri, gençlik örgütleri –açık devrimci

eylem sırasında– devrimci mücadele örgütleri –eğer proletarya iktidarda ise– devlet örgütü olarak Sovyetler vb. gibi bir sıra öbür örgütlere sahiptir. Bu örgütlerin büyük çoğunluğu, parti-dışı örgütlerdir ve içlerinden ancak birkaçı partiye doğrudan bağlıdır ya da partinin kollarını oluşturur.”²⁶

Proletaryanın bu farklı ama yalın **sınıf** örgütleri yanında, diğer devrimci ve ilerici sınıflarla **birlikte oluşturduğu** örgütler de mevcuttur. Dünya devrimci pratiğinin gösterdiği gibi, proletaryanın içinde yer aldığı “birleşik cephe” (anti-faşist halk cephesi, vatan cephesi, ulusal ya da halk kurtuluş cephesi gibi) ve halk orduları bu tür örgütlerdendir. Bu örgütlerin **yönetici** ve **öncü** gücü proletarya olmak zorundadır. Aksi halde amaca ulaşılması olanaksızdır. Bu da, proletarya partisi için belli bir kavrayış ve anlayış oluşturmayı gerektirir. İşte THKC/HDÖ bu kavrayış ve anlayışın ifadesi olan, bu tip birleşik halk örgütlenmesidir.

Demek ki örgütlenme konusunda dikkat edilecek ilk nokta **sınıfsal** düzeydir ve sınıf örgütleri arasındaki farklılıktır. (**Parti ile parti dışı örgütlerin** farklılığı). Lenin bu örgütleri ve farklılığı şöyle ifade etmiştir:

“Genel olarak örgütün **derecesine** ve özel olarak **örgütün gizliliğine** dayanarak kaba taslak şu kategorilere ayrılabilir: 1° **Devrimcilerin örgütleri**; 2° Mümkün olduğu kadar geniş ve değişik **işçi örgütleri** (belli koşullar altında, öteki sınıfların belli unsurlarını da kapsamına alacağını düşünerek, kendimi işçi sınıfı ile sınırlıyorum). **Bu iki kategori partiyi meydana getirir.** Ayrıca, 3° parti ile işbirliği yapan işçi örgütleri, 4° parti ile işbirliği yapmayan, ama fiilen onun denetimi ve yönetiminde olan işçi örgütleri, 5° işçi sınıfının sınıf mücadelesinin kendini büyük ölçüde ortaya koyuşu sırasında herhangi bir ölçüde sosyal-demokrat partinin yönetimine giren örgütsüz unsurlar.”²⁷ (abç)

İşte parti, devrimciler örgütü ile işçiler örgütünün (parti işçileri) aritmetik ve organik bir toplamıdır. Bu kavranılmadığı tak-

²⁶ Stalin, *Leninizmin İlkeleri*, s. 109-110

²⁷ Lenin, *Bir Adım İleri İki Adım Geri*, s. 72

dirde, bir işçi derneği (demokratik mücadele örgütü), bir sendika ya da kooperatif (ekonomik mücadele örgütleri) parti örgütü, partinin içinde örgüt olarak ele alınması yanılığısına neden olur. Ülkemizde sık sık görüldüğü gibi, bir demokratik dernek –ki genellikle öğrenci derneği olmaktadır– belli bir siyasi grubun bizzat kendisi olmakta ve dernek üyeleri ya da gelen gideni de bu “siyaset”in üyeleri olarak kabul edilmektedir. Gerçeklikte ise, bu örgütlerin eyleminin muhtevası ekonomik-demokratik olduğu için, örgütlenmeleri de bu niteliktedir. Ama ülkemizde trajik –ya da traji-komik– olan yan, bu nitelik görmezlikten gelinerek ve yuvarlak sözlerin ardına gizlenerek (“siyaset”, “siyasal çizgi”, “devrimci hareket” vs.) proletaryanın siyasi örgütü olduklarını ileri sürmeleri ve öyle bir düşünce sahibi olmalarıdır. Aynı şekilde diğer bir sapma da, partiyi salt devrimciler örgütü olarak kabul etmek şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu sapma, proletarya partisindeki “işçiler örgütünü” hiç anlamamaktan ve profesyonel devrimcilerin oluşturduğu yapı (örgüt) ile bu örgütün farkını görmemekten kaynaklanır.

Değişik yanılışmalar ve tahrifatlarla ortaya çıkan sapmalar sonucunda, pek çok samimi proleter unsur, revizyonistlerin ve oportünistlerin denetimine girdiklerinde kendi sınıflarının devrimci bir örgütüne bağlı oldukları sanısına kapılmaktadır.

Proletarya partisi, Marksist-Leninist ilkeler üzerine kurulmuş, belli bir politik çizgiye sahip **maddi örgüt birliğidir**. Ülkemizde uzun bir örgütlenme deneyimi olmadığı için, bir örgütlenme geleceği de yoktur. Bunlar da partinin maddi örgüt birliğinin ihmal edilmesine neden olmaktadır. Partideki birlik, ideolojik-politik nitelikte olmakla birlikte, tüzük ile resmîyet kazanmış bir birliktir de. Daha tam deyişle, maddi örgüt birliği, “**irade, eylem ve disiplin birliği**” demektir. **İrade birliği, ideolojinin** (Marksizm-Leninizm); **eylem birliği, ortak eylem alanının** (strateji ve taktiklerin ya da genel olarak politik çizginin); **disiplin birliği, tüzük** temelinde oluşur ve resmîyet kazanır. Bugün ülkemizde en fazla öne çıkan ve yıllardır hiç anlaşılmamış yan, bu son noktadır, yani **disiplin birliği** ya da **tüzük sorunu**.

Bilindiği gibi tüzük, “*partinin, kendine bağlı bütün bölümlerine karşı örgütlü (komple) bir güvensizliğinin ifadesidir, yani tüm yerel, yöresel, ulusal öteki örgütler üzerinde denetim demektir*”²⁸ Tüzük, bütünün iradesini temsil eder; üyelerin kendi aralarındaki

ve parti organlarıyla ilişkilerini belirler ve bunlara **resmi** bir biçim kazandırır. Ancak tüzük sayesinde ki, parti, herkesin canının istediği gibi girip çıktığı, hareket ettiği bir grup yapısından ayrılır. Lenin, tüzüğün **disiplinsiz aydınlar için “bürokratik”** olduğunu özellikle belirtir. Demokratik merkezîyetçiliğin ifadesi olarak tüzük, geçmişte olduğu gibi bugün de, oportünistlerin saldırdıkları temel noktalardan birini oluşturur. Küçük-burjuvazinin etkisinin ürünü olan yaygın disiplinsizlik olayları, konuyu daha da önemli kılmaktadır.

Parti tüzüğü (ya da genel olarak tüzük) bir bütün olarak partinin iç yapılışına ve iç işleyişine ilişkin kuralları, üyelerin ve organların yetki ve sorumluluklarını belirler. Burada en önemli iki konu, **azınlığın çoğunluğa tabi olması** ve parti içinde **demokratik** işleyiş olarak öne çıkmaktadır. Bugün legal çevrelerde yaygınlaşan anti-leninist teorilerin bu iki noktayı hedef almaları şaşırtıcı değildir. Onların amacı 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan soldaki dağılımın devam etmesidir. Eğer örgüt disiplini muğlaklaştırılabilir ve hatta tümüyle olanaksızlaştırılırsa, küçük-burjuva aydınlarının disiplinsiz ve sorumsuz faaliyetleri meşrulaştırılabilir. Oysa gerçek bir parti tüzüğü, bu gibi sorunların ele alınıp çözümlendiği metinlerdir.

Bir parti tüzüğünde yer alan (ki genel olarak tüm örgütler için geçerlidir bu) azınlık-çoğunluk **ilişkisi** gerçek bir örgüt birliğinde doğru biçimde oluşur. Azınlığın çoğunluğa tabi olmadığı, çoğunluğun kararlarına karşı çıktığı ve uymadığı yerde, ne gerçek bir örgütten, ne de örgüt içi demokrasiden söz edilebilir. Demokrasi, ancak ve ancak, belirlenmiş bir çerçeve içinde ve belirlenmiş kurallara bağlı olarak hareket edenler için bir anlam taşır ve bir yaşam biçimi olur. Eğer çoğunluğa karşı, her aykırı fikirlere sahip olanlar, çoğunluğun kararlarını tanımıyorsa, yani alınmış kararların gereğini yerine **getirmiyorsa**, orada azınlıktan, “düşünce özgürlüğünden”, iknadan, genel olarak söylersek, demokrasiden söz edilemez. Marksist-Leninist parti **irade birliğine** (proletarya ideolojisine) dayanır. (Farklılıklar bundan sonra gelişir) İkinci düzey **eylem birliğidir**, yani somut tarihsel koşullara uygun olarak saptanan devrim teorisi, devrim programı, örgüt anlayışı ve çalışma tarzında birliktir.

²⁸ Lenin, *Bir Adım İleri İki Adım Geri*, s. 67

Bir parti, kendine özgü bir politik çizgiye sahiptir ve üyeleri bu çizgiyi kabul edenlerden oluşur. (Bu noktada birden çok siyasi oluşum ya da örgütlenme ortaya çıkabilir. Bu da “soldaki bölünme” olarak görünür.) Üçüncü düzey bu çizginin pratiğe geçirilmesidir. Bu noktada parti içi farklılıklar ortaya çıkabilir. Tüm üyelerin, her zaman ve her durumda tek bir görüş ya da düşünce sahibi olmaları beklenemez. Üyelerin bu farklılığı, yani çeşitlilik, gelişmenin anahtarıdır. İşte tüzük **bu somuta ilişkin** ya da bu düzeyde ortaya çıkan farklılıkların nasıl ele alınacağını ve giderileceğini ortaya koyar ve örgütün tek bir karar etrafında bütünsel ve komplike hareketini sağlar. Bir parti üyesi, şu ya da bu nedenle, partinin genel ya da özel bir kararına karşı olabilir, onu hatalı ya da eksik bulabilir. Ama bunu nerede ve nasıl ortaya koyacağı tüzük tarafından belirlenmiştir ve bu çerçeveye içinde farklılığın bir anlamı vardır.

Yaşanılan olaylar, özellikle 12 Eylül’den sonra, solda, örgütlere karşı bir güvensizlik yaratmıştır. Temelinde oportünist ve revizyonist örgütlenmelerin hataları ve pasifizmleri yatan bu güvensizlik, **yapı içi** bir sorun olmaktan çıkmış durumdadır. Geçmişte içinde yer aldığı yapıyı “eleştirenler”, bir bütün olarak tüm sol örgütlenmeleri “eleştirir” duruma geçmişlerdir. Kısacası mevcut güvensizlik belli bir oluşuma karşı değil, genel bir örgüt anlayışına ve çizgiye karşı güvensizlik durumundadır. Şüphesiz bu güvensizlik, revizyonizme ve oportünizme karşı yürütülen geniş bir ideolojik mücadeleyle ve devrimci pratiğin gelişmesiyle aşılabacaktır, ama burada vurgulamak istediğimiz yan, örgütün ideolojik-politik çizgisine karşı herhangi bir itirazı olmayıp da, geçmiş pratiğin şu ya da bu yanını öne çıkararak eleştiriler öne sürenlerin durumuna ilişkindir. Bu unsurlar, “eleştiri” konuları çözümlenmeden, hiçbir örgütsel faaliyette bulunmamak şeklinde tavır takınabilmektedirler. Ülkemiz solunda çok yaygın olan bu tutum, genellikle **kişisellik** alanında ortaya çıkmaktadır. Bir başka deyişle, **kişilere olan güvensizlik** ileri sürülerek, öncelikle bunun giderilmesi talep edilir, aksi halde, ya ilişkiler “askıya” alınır ya da tümünden kesilir. Bu tutum **gruplar dönemine ilişkindir** ve gerçek bir partide söz konusu **edilemez**. İşte tüzük bunların olmazlığının resmi ifadesidir.

“Tüzüğe neden daha önce gereksinme duymadık?
– diye soruyor Lenin, Çünkü parti, aralarında herhangi bir örgütsel bağ bulunmayan ayrı **gruplardan** oluşuyordu.

Herhangi bir birey, bu gruplardan birinden ötekine kendi 'tatlı canı' nasıl isterse, öyle geçebilirdi; çünkü **bütünü iradesinin kalıba dökülmüş ifadesiyle** karşı karşıya değildi. Gruplar içindeki anlaşmazlıklar **tüzüğe göre değil, 'mücadele ve istifa tehditleriyle' çözümleniyordu**. Gruplar döneminde bu doğaldı ve kaçınılmaz bir şeydi. **Oblomov'un rahat sabahlıklı, pufla terlikli evcimen yaşamına alışmış kişiler için, resmi bir tüzük dardır, sınırlayıcıdır, sıkıcıdır, değersizdir, bürokratikdir, kölelik bağıdır, özgür ideolojik mücadele 'sürecine' vurulmuş bir zincirdir**. Aristokratik anarşizm, dar çevre bağlarının geniş parti bağı ile yer değiştirmesi için resmi tüzüğe gerek olduğunu anlayamaz. Bir grubun iç bağlarına ya da gruplar arasındaki bağlara resmi bir biçim vermek, hem gereksiz, hem olanaksızdır; çünkü bu bağlar ya **kişisel dostluklara** ya da **herhangi bir nedene bağlanmayan içgüdüsel bir 'güvene'** dayanıyordu. Parti bağının ise bunlardan hiçbirine dayanmaması gerekir; parti bağı bunlara dayanamaz; bu **bağ biçimsel**, 'bürokratik' bir dille –disiplinsiz aydın açısından bürokratik– yazılmış bir **tüzük** üzerine oturmalıdır. Bizi, **gruplara özgü kaprislerden ve inatçılıktan**, özgür ideolojik mücadele 'süreci' adıyla anılan grup kavgalarından ancak ve ancak **bu tüzüğe tam olarak bağlı kalmak** koruyabilir.

Ben, yalnızca bir grubun üyesi iken –bu, altı kişilik yazı kurulu grubu olsun, Iskra örgütü olsun fark etmez– herhangi bir gerekçe ya da neden göstermeksizin **salt güven duymadığımı söyleyerek**, örneğin bay x ile çalışmayı reddetmeye hakkım vardı, bunu haklı gösterebilirdim. **Ama şimdi bir partinin üyesi haline geldiğime göre, artık genel olarak güvensizlik öne sürmeye hiç bir hakkım yoktur**, çünkü bu eski grupların bütün kaprislerine ve saçma arzularına kapıyı ardına kadar açmak demek olur; **'güven'im'in ya da 'güvensizliğimin' resmi gerekçelerini göstermek, yani programımızın, taktiklerimizin ya da tüzüğümüzün resmen ortaya konmuş bir ilkesini anmak zorundayım**; herhangi bir gerekçe göstermeksizin 'güven'im'i ya da 'güvensizliğimi'

ifade etmemem gerekir; her türlü kararın –ve genel olarak partinin her bölümünün bütün kararları için de böyle– **hesabını** tüm partiye **vermem gerektiğini** kabul etmeliyim; duyduğum ‘güvensizliği’ ifade ederken, ya da bu güvensizlikten doğan düşünce ve isteklerin kabul edilmesini sağlamaya çalışırken, **resmen belirlenmiş usule sıkı sıkıya bağlı** kalmalıyım.”²⁹ (abc)

1972 Mart’ında Kızıldere’de THKP-C nin önder ve yönetici kadrolarının yok edilmesiyle başlayan süreç, gerçek anlamda bir gruplar dönemi ve 1972-76 yıllarında yürütülen mücadeleler “yeteri ölçüde birlik sağladı”. “Aralık 76 Kararı” ile THKP-C/HDÖ “asgari örgütlenmenin tamamlandığını” ilan ettiğinde, gruplar dönemi resmen sona ermiş bulunuyordu. Bu tarihten itibaren her şey resmi tüzüğe göre belirlenmektedir. Eğer bugün, çok az da olsa, eski gruplar dönemine özgü ilişkilere geri dönüş eğilimleri taşıyanlar çıkarsa, onlara bu gerçekleri anımsatmak yeterli olacaktır.

Örgütlenme konusundaki diğer bir alan da **Parti** ve **Cephe** (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi ve Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi) örgütlenmesidir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, Cephe örgütlenmesi tek bir sınıfın politik örgütlenmesi olan partiden farklıdır. Belli bir devrim aşamasına ilişkin olan ve **halk kitlelerinin** bu aşamadaki politik örgütlenmesi olan Cephe örgütlenmesi oldukça çeşitlilik gösterir. Dünya devrimci pratiğinde görülen anti-faşist halk cepheleri, “Vatan Cephesi”, anti-emperyalist ulusal kurtuluş cepheleri bu çeşitliliğin ifadesi olan bu tip politik örgütlerdir. Bizim ele alacağımız Cephe, **Halk Kurtuluş Cephesi**’dir.

Halk Kurtuluş Cephesi, emperyalist hegemonya altında bulunan ve demokratik devrimin tamamlanmadığı ülkelerde, proletaryanın ideolojik önderliği altında oluşturulan ve işçi-köylü ittifakı temelinde **tüm halkın siyasi savaş örgütüdür**. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi (THKC), ülkemizde anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimde (ya da demokratik halk devrimi) işçi-köylü ittifakının maddeleştiği bir politik örgüttür. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin ayıncı özelliği, bu devrim sürecinde, işçi sınıfı ile köylülerin **siyasi partilerinin bir üst ittifak organı olmamasıdır**. Yani “**yukardan**” kurulmuş bir Cephe değildir. Bu nedenle de, 1930

²⁹ Lenin, *Bir Adım İleri İki Adım Geri*, s. 241-42

sonlarında oluşmaya başlayan “anti-faşist halk cepheleri”nden ya da “Vatan Cephesi”nden farklıdır. Örgüt yapılarının bağımsızlığı temelinde oluşturulan “yukardan cephe”, belirli dönemlerde, somut koşullara bağlı olarak kurulabilir. Ancak Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, “aşağıdan” oluşturulan bir halk cephesi olarak onlardan ayırdır ve ancak örgütsel bağımsızlık temelinde, o tip cephe oluşturabilir ya da katılabilir. Yakın tarihten örnek vermek gerekirse, Nikaragua’da 1978-79 yıllarında kurulan MPU (Birleşik Halk Hareketi), FAO (Geniş Muhalefet Cephesi) UDEL (Demokratik Kurtuluş Birliği) ve nihayet FPN (Ulusal Yurtsever Cephe) katılan örgütlerin bağımsızlığı temelinde “yukardan” kurulan cephelere örnek olarak verilebilir. Yine 1962-65 arasında Venezuella’da MİR ile KP’nin oluşturduğu FLN (Ulusal Kurtuluş Cephesi) bu tip örgütlenmedir. (FLN, 1965’den sonra bu örgütlerin gerilla savaşını terketmesiyle bağımsız bir örgüt haline dönüşmüştür.)

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, Öncü Savaşının başlangıcından itibaren, tüm anti-emperyalist ve anti-oligarşik işçi, köylü ve kent küçük-burjuvazisinden gelen unsurların politikleşmiş askeri savaş örgütüdür. Bu Cephe, proletarya partisi olarak Türkiye Halk Kurtuluş Partisi’nin öncülüğünde oluşturulan bir politik kitle örgütüdür. Devrim sürecinin bu evresinde Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi, politik iktidarı yönetecek ve demokratik devrim programını yürütecek örgüt olarak oluşturulmuştur. Sınıfsal niteliğinden dolayı Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin örgütsel ilkesi proletarya partisinin örgütsel ilkelerinden farklılıklar gösterir.

Şüphesiz Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin özelliklerini burada uzun uzun anlatmaya gerek yoktur. “Yukardan” kurulmuş cepheleden farklı olduğu yeterince açıktır. Ancak Öncü Savaşı aşamasında bazı karışıklıklar ve yanlışlıklar ortaya çıkabilmektedir. Bunun nedeni de, Öncü Savaşının **kadrosal niteliği** ile Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi’nin kitlesel niteliği arasında doğru bir ilişki kurulamamasıdır.

Öncü Savaşı pratiğimizin gösterdiği gibi, bu savaş hazırlık evresinden itibaren belli bir evreye kadar Marksist-Leninist kadrolarla yürütülmektedir. Yine de ilk andan itibaren, proletarya dışından pek çok unsur bu savaşa katılmaya hazır bulunmaktadır. Ülkemizde yanlış bir alışkanlıkla bu unsurların çoğu –ki genellikle eğitim görmemiş ya da az eğitim görmüş bireylerdir– **“sempati-**

zan” olarak kabul edilmektedir. Bunun sonucunda da, Marksizm-Leninizmi kabul etmek ile Marksist-Leninist teorik düzey birbiri içine sokulmaktadır. Böylece de, küçük-burjuvazinin eğitim görmüş unsurları “kadro” olurken, eğitim görmemiş proleter unsurlar “sempatizan” olarak değerlendirilmektedir. Sonuç ise, proleterya partisi adı altında küçük-burjuva aydınların –genellikle öğrenci– örgütlenmesine gidilmektedir. Muğlak ve soyut “devrimci” kategorisi de bunun tipik bir ürünü olarak yaygınlaşmıştır.

Bu nedenle ilkin kavramlar netleştirilmelidir. Biz, **Türkiye Halk Kurtuluş Partisi/Halkın Devrimci Öncüleri (THKP/HDÖ)** ve **Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri (THKC/HDÖ)** olarak, soyut ve belirsiz bir “devrimci” kategorisi ile yetinilmeyeceğini söylüyoruz. Proleter devrimciler ile anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimin taraftarları (devrimcileri) birbirine karıştırılmamalıdır. Türkiye Halk Kurtuluş Partisi/Halkın Devrimci Öncüleri, proleteryanın sınıf partisidir ve bu nedenle, **proleteryanın**, sosyalist siyasi bilince sahip, partinin programını tüzüğünü ve devrim stratejisini kabul etmiş unsurlarından oluşur. Ancak proleterya ideolojisini **benimsemiş** ve kendini proleteryanın nihai amaçları için yürütülen mücadeleyle **özdeşleştirmiş** (olmaz-sa-olmaz koşul) diğer sınıflardan gelen unsurlar da parti üyesi olabilir. (Gerekli koşul) Ama bunların profesyonel devrimciler olması şarttır. (Yeterli koşul) Bu bağlamda parti sempatizanları, **henüz** parti üyesi olabilecek nitelikte bulunmayan, ama partiyi maddi ve manevi olarak belli alanlarda destekleyen proleter unsurlardan oluşur. (Görüldüğü gibi, partide, kadro-sempatizan ayrımında “teorik düzey” ölçüt olarak alınmamaktadır.)

Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri için, demokratik halk devriminin temel güçlerinin herhangi birinden olmak üyelik için gereklidir. Ancak emperyalizm ve oligarşiye karşı olmak ve onların düzeninin devrimci tarzda değiştirilmesini istemek Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri üyeliği için yeterli bir koşul değildir. Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri üyesi olabilmek için, ayrıca örgütün programını, tüzüğünü ve devrim stratejisini kabul etmek, örgütü maddi ve manevi her yönden desteklemek ve çalışmak şarttır. İşte bu gerekli ve yeterli koşullara sahip olanlar Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri üyesi olabilirler. Bunların dışında

kalan unsurlardan, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'ni belli oranda ve alanda destekleyenler, "Cephe sempatizanları" olarak değerlendirilir. (Türkiye Halk Kurtuluş Partisi üyeleri, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'nin doğal üyeleridir, çünkü bu üyeler, anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimin gerekliliğini kabul etmekten öte, insanlığın gerçek ve nihai kurtuluşuna yönelmiş ve bu amaçla her yönden savaşa katılan ve de savaşan unsurlardır.)

Bu genel tanımlamaların ışığında Öncü Savaşını ve özellikle bunun başlangıç aşamasındaki durumunu ele alalım. Bu evrede Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi'ne katılım **yoğun** olmayacağından, cephenin yapısı ile parti yapısı iç içe geçer. Öncü Savaşının gelişimine paralel, özellikle de kırsal alanda gelişmesiyle bu iç içelik yavaş yavaş azalır ve Halk Savaşına dönüşümle birlikte iki örgüt yapısı farklılaşır. Böyle bir süreçte, Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi/Halkın Devrimci Öncüleri'nin **ilk** kadroları ve yönetim organları parti üyelerince oluşturulur. Bu durumda, parti içinde yapılacak bir görev bölüşümü pratik bir çözüm gibi görünse de, geçicilik alanını sürekli kılmak ve iş bölümünün yıkıcı sonuçlarıyla karşılaşma riskini taşıdığı için hatalıdır. Bu nedenle, parti üyelerinin yapay bir biçimde "parti ile uğraşan kadro-cephe ile uğraşan kadro" şeklinde ayrımına gidilmez. Aynı şekilde, daha **ilk andan** itibaren Cephe üyesi olan unsurun, Cephe yapısını içinde yetkili organlarda yer almasına yönelmek de yanlıştır. Bu yanlıştır, genellikle devrimci çalışmanın ilk anlarında, ilk örgütlenen kişinin bulunduğu alanda "sorumlu" olarak ya da o alandaki örgütlenmenin "kurucusu" olarak görevlendirilmesinden kaynaklanır. Oysa yöneticilik ve örgütçülük işlevleri, belli bir eğitimi ve deneyimi gerektirir. Diğer taraftan da, Cephe içinde deneyimsiz kadro ile deneyimli kadronun –ki ilk dönem parti üyesidir bunlar– eşit **yönetim** yetkisine sahip kılarak, hatalı kararların üretilmesine neden olur. Parti üyeleri ve yönetim organları, ilk dönemde Cephe üyeleri ve yönetim üyeleri olarak da –zorunlu– bir görev üstlenirler. Bir yandan proletaryaya **sosyalist siyasal bilinç** ileterek, artan oranda parti üyesi kazanma yönünde faaliyet gösterilirken, diğer yandan cephe kadrosu olarak tüm halk kitlelerini bilinçlendirmeye ve örgütlemeye yönelirler ve de Öncü Savaşını sürdürürler. Bu çok yönlü mücadelenin, tam ve eksiksiz yürütülebilmesi için artan oranda Parti ve Cephe kadrolarının oluşturulması zorunludur. Bu da Öncü Savaşının sürdürülmesi de-

mektir. Bu süreçte kaçınılması gereken en önemli yanlışlardan birisi de, devrimci mücadeleye etkin biçimde katılmak isteyen her bireyin **mutlak olarak** Marksist-Leninist olmasını beklemek ya da olması için uğraşmak ve ancak o zaman kadrolaştırmak şeklindeki dogmatizmdir. Oysa söz konusu olan proletarya partisinin artan oranda üye kazanması olduğu taktirde, bu kitle içinde parti çalışması olarak her zaman gündemdedir. Bir başka deyişle Marksist-Leninistler, her zaman Cephe’de yer alan unsurlardan (tabii proleter unsurlar) kadro sağlamaya çalışacaktır. Şüphesiz proletaryadan gelen unsurların başlangıçtan itibaren sosyalist siyasi bilince sahip kılınmış olması önemli bir avantajdır, ancak Cephe üyeliği için böyle bir bilinç aranamaz.

Örgütlenme ve çalışma tarzına ilişkin olarak son ele alacağımız konu, ekonomik-demokratik mücadelenin örgütlenmesidir.

Ekonomik-demokratik mücadelenin ne olduğunu ve Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’ne göre nasıl ele alındığını daha önce görmüştük. Burada **salt** örgütlenme ve çalışma tarzı konuları ile kendimizi sınırlandıracağız. Ülkemizde revizyonizmin ve oportünizmin, pasifist çalışma tarzları nedeniyle **her dönem** ekonomik-demokratik mücadele ve bunların örgütleri solun gündeminde **ilk sırayı alır**. Neredeyse ülkedeki tüm sol oluşumlar ve pratik faaliyet, bu mücadele örgütleri içinde ve bu örgütler aracılığıyla olmuştur. Hemen her siyasal çizgi ya da oluşumun, ya mevcut sendikaları ve demekleri ele geçirmeye ya da –bunu başaramadığı oranda– kendine ait sendikalar ve demekler kurmaya yöneldiği ve hemen hemen tüm faaliyetlerini bunların oluşturduğu **garip bir gelenek** oluşturmuştur. “Devrimci” mücadele adı altında, en ilkel ve en kaba biçimde ekonomizmin sergilendiği bir ülke olunmuştur. “Demokratik kitle örgütleri” diyerek bir legal örgütlenme **fetişizmi** yaratılmış ve buralarda “demokratik merkezîyetçilik” diyerek zorbalık egemen kılınmıştır. Tüm bunlar, ülkemizde, neyin ne olduğunun bilinmediği, “devrimcilik” adına her türden **adi suçun** işlendiği garip bir pratik oluşturmuştur.

Sorun, herşeyden önce, **proletaryanın bağımsız siyasi örgütü** ve onun bakış açısıdır. Marksist-Leninistler her zaman ve her yerde, proletaryanın iktidar mücadelesini (politik mücadele) **temel** alırlar. Ancak bu, proletaryanın ekonomik-demokratik mücadelesine seyirci kalınacağı demek değildir. Her zaman proletaryanın

(ve geniş anlamda halkın) ekonomik-demokratik mücadelesine kılavuzluk etmek ve yönlendirmek görevini de yerine getiren proletarya partisi, bu görevi, bu mücadeleleri **fiilen** yürüterek ve örgütleyerek yapamaz.

Sendikalar, kooperatifler ve dernekler olarak, ekonomik-demokratik mücadele örgütlerinin parti ile **işbirliği** yapmaları istenen bir durumdur, ama onların mutlaka parti tarafından **denetlenmesi** ve **yönetileceği** demek değildir. Bu nedenle bu **örgütlerin yönetimine yalnızca parti üyelerinin seçilmesini istemek ve salt parti üyelerince yönetimin üstlenilmesini sağlamak yanlıştır**. Böyle bir tutum, bu alandaki etkimizi azaltacağı gibi, bu mücadelelerin kendisine de zarar verecektir. Lenin'in belirttiği gibi, bu örgütlerin her yerde kurulması teşvik edilmeli ve yol gösterilmelidir. Gevşek (*lose*) örgütler olarak, mümkün olduğu kadar geniş bir kitleyi kucaklamalıdır. Bu mücadeleler ve örgütlenmeler ne kadar yaygınlaşırsa, illegal partinin eylem alanı, o kadar genişleyecektir. Ama Lenin'in altını sık sık çizdiği gibi, bu tip mücadelelere **politik nitelik kazandırmak** partinin görevi değildir. Bu tip mücadelelere politik nitelik kazandıran her zaman hükümetler olmaktadır. Bizim gibi ülkelerde devletin müdahalesi, ekonomik-demokratik mücadeleye politik nitelik kazandırmaktan öte, bu mücadelelerin **yoğun ve sürekli bir açık şiddete** maruz kalmasına da neden olur. Bu açık şiddet, kimi zaman oligarşinin **resmi** zor güçleriyle gerçekleştirilirken, kimi zaman **faşist milis güçlerce** oluşturulur. (12 Eylül öncesinde MHP'ye bağlı faşist milis saldırılar, temel olarak bu amaca yönelik yürütülüyordu.) Böyle bir durumda, ekonomik-demokratik mücadelenin yürütülmesi ve politik nitelik kazanması, başlangıçtan itibaren devrimci silahlı güçlerin desteğini gündeme getirir. Daha tam deyişle, devrimci silahlı güçler çoğu zaman bu mücadelelerde ortaya çıkan karşı-devrimci şiddete karşı harekete geçmek zorunda kalır. Bu da devrimci öncünün stratejik rotadan sapmasına yol açma tehlikesini yaratarak, politik-askeri mücadeleyi engeller ve körletir.

Revizyonistlerin ve pasifistlerin tüm faaliyet alanı haline gelmiş ve oportünist amaçlarla ele alınan ekonomik-demokratik mücadelenin ülkemizdeki bu niteliğinden kaynaklanan sorunlar –ki bu mücadelelerin kendi sınırları içinde çözümlenemez sorunlardır– 80 öncesinde çokça görülmüştür. Burada, revizyonizm ve oportünizm

tünizmin yarattığı“geleneğin” yıkılması ve yasal, yarı-yasal mücadeleler ve örgütlenmeler konusunun somut olarak çözümlenmesi gündemdedir. Bizlerin bu alanlardaki görevimiz, başta proletarya olmak üzere, tüm halk kitlelerine **kılavuzluk etmek** ve bu mücadelenin gerçek niteliklerini, kalıcı sonuçlar doğuramayacağını ve de ülkemizde yürütülmesinde ortaya çıkacak kaçınılmaz sonuçları onlara anlatmak olmalıdır. Ve bu yolla belli bir bilinç ve örgütlenme düzeyine ulaşmış kitlelerin politik mücadeleye katılması söz konusu olabilir. (Bu mücadelelerin nasıl yürütüleceği sorusu somut koşullara göre, ya da daha tam deyişle gizli ve açık faşizm dönemlerine göre belirleneceği unutulmamalıdır.)

İKİNCİ BÖLÜM 80 SONRASI TÜRKİYE DEĞİŞEN SINIF İLİŞKİLERİ VE DEVRİMCİ GÖREVLER

Mevcut durum tahlillerinin, devrimci taktiklerin belirlenmesinde ilk halka olduğu açıktır. Taktikler ise, devrim stratejisinin somut koşullarda nasıl yürütüleceğinin belirlenmesidir. Mevcut durum tahlillerinde kullanılan doğru yöntemleri 1976 yılında yayınladığımız “**Mevcut Durum ve Devrimci Taktiğimiz-I**” adlı yazımızda ortaya koyduğumuz için, burada yeniden ele almayacağız. Ve yine burada, ülke ekonomisine ilişkin, özellikle de ekonomik buhrana ilişkin bir tahlil de yapmayacağız. Siyasal taktiğe yönelik bir tahlilde, ekonomik sorunlara verilecek her **ağırlık**, ekonomist eğilimlerin teşvikinden öteye geçmeyeceği unutulmamalıdır. Burada mevcut durumu temel alarak, 12 Eylül sonrasında, ülkemizdeki milli krizin, suni dengenin ve sınıf güçlerinin durumu açısından ele alacağız. Bu son tahlilde, bulunan aşamada devrim ve karşı-devrim güçlerinin tahlili demektir. Oligarşi içindeki çelişkiler, halk kitlelerinin durumu ve devrimci öncünün görevleri, bu bölümün ana konularını oluşturmaktadır.

I. EGEMEN SINIFLARIN DURUMU VE OLİGARŞİK YÖNETİM

Emperyalizmin (başta ABD emperyalizminin) hegemonyası altında bulunan ülkemizdeki **çarpık** kapitalizmin ürettiği bunalımların **derinleşmesi**, her zaman –bir bütün olarak– sömürücü sınıflar arasında çıkar çatışmasını keskinleştirir. Derinleşen ekonomik buhranın yükünü (ya da bedelini) halk kitlelerine yüklemekte hemfikir olan (consensus) bu sınıflar ve fraksiyonları, gene de bunalımın etkisinden kendilerini kurtaramazlar. Bu durumda, bu etkinin hangi kesimlere ve ne kadar yansıtılacağı sorunu, büyük bir **iç mücadele**ye yol açar. Ancak 80 Türkiye’inde derinleşen, ne salt ekonomik bunalımdı, ne de ekonomik bunalım birincil sorundu. Temel ve ilk sorun halk kitlelerinin yükselen mücadelelerinin, mevcut düzeni temellerinden yıkacak boyuta ulaşmasıdır. Yani, 80 Türkiye’inde sömürücü sınıflar için en önemli sorun, olgunlaşan milli kriz ve bozulmaya yönelmiş suni dengedir.

80 Türkiye’inde ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım bir bütün olarak derinleşmiştir. (Milli krizin olgunlaşması.) Emperyalizmin 1975 yılından sonra karşılaştığı **stagflasyon** olgusu, 1979 sonlarında ağır bir ekonomik buhran halini almıştır. Bu da ülkedeki ekonomik ve toplumsal bunalımın şiddetini azaltmayı (istikrar önlemlerini) engellediği gibi, şiddetinin **artmasına** da yol açmıştır. Siyasal bunalım ise, yükselen devrimci mücadele temelinde oligarşik devlet otoritesinin büyük ölçüde sarsılmasıyla birlikte gelişiyordu. **Nesnel olarak** mevcut düzeni yıkacak güçte olan halk hareketi, revizyonizmin ve pasifizmin kuyrukçu çalışma tarzı yüzünden gerçek bir **örgütlü güç** değildi. Ama yine de, sömürücü sınıflar için bir **varoluş sorunu** gündemdedi. Bu sınıfların, devrim tehlikesi karşısında biraraya gelmeleri ve birleşik bir hareket oluşturmaları, bu nedenle, öznel istemlerden öte, nesnel bir zorunluluklandı. İşte 80 Türkiye’inde bu zorunluluk, egemen sınıfların yeni bir birleşimine yol açtı.

Karşı-devrimci güçlerin birleşmesi, her yerde olduğu gibi,

egemen sınıfların çıkarlarının **bir bütün olarak** korunmasına dayanmaktadır. Ancak her biri kendi öz deneyimleriyle böyle bir birliğin **yönetiminin** uzun dönemde nasıl özel avantajlar sağlayacağını çok iyi biliyorlardı. Bu nedenle, “kimin yönetiminde birlik” sorunu, içinde buldukları bunalımdan nasıl çıkılacağı sorunu etrafında yoğun tartışmalara yol açtı. Birden çok yolun ortaya konulduğu ve tartışıldığı bir zamanda, gerekli birlik sağlanmamış olduğundan yönetimin **askerileştirilmesi** büyük sorunlar doğurabilirdi. (İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin, bir askeri yönetim oluşturmaya gücü olmasına rağmen, bunu 80 sonlarına kadar ertelemesinin nedeni budur.) Bu dönemde tartışmalar, tümüyle egemen sınıfların ve fraksiyonlarının kendi ideologları ve siyasetçileri aracılığıyla sürdürülüyordu.

Demirel yönetimindeki AP'nin ortaya attığı “anayasa değişikliği taslağı”, 12 Eylül öncesinde en etkin çözüm yolu olarak görünüyordu. Büyük ölçüde oligarşi dışında kalan sömürücü sınıflarca desteklenen bu yol, yönetimin askerileştirilmesinde “yeni” bir biçim getirdiğinden, bir süre için işbirlikçi-tekelci burjuvazi içinde de taraftar bulmuştu. Bu “yeni” biçimin özü, “**sivil yönetim**” ile “**askeri güç**” arasında bir **koalisyon** oluşturmaktı. Yani, genişletilmiş sıkıyönetim yetkileriyle silahlı kuvvetler devrimci mücadeleye karşı hareket serbestliğine sahip olurken, ekonomik ve siyasal yönetim AP'ye (“sivil hükümete”) ait olacaktı. Bu bir bakıma 12 Mart dönemindekine benzer bir yönetimdir. Ancak bu kez “hükümetin başında” “partisiz” Erim değil, partili ve de partisiyle birlikte Demirel bulunacaktı. Bu yönetim döneminde parlamento kapatılmayacaktı, hatta genel seçimler bile ertelenmeyecekti. Nasıl ki 12 Mart döneminde Erim hükümeti, ordunun gücü ile anayasa değişikliklerini parlamentodan geçirebilmişti, bu kez de aynı güç, Demirel tarafından kullanılarak, hazırlanan “anayasa taslağı”na uygun değişiklikler kabul ettirilecekti. “Üsttekiler”in artık eskisi gibi yönetemediklerinin en açık ifadesi olan bu çözüm yolu, 1976 yılından beri MHP tarafından seslendirilen “sivil sıkıyönetim” formülüyle benzeşlik taşıyordu. Ancak 1980'e gelindiğinde Demirel hükümeti için, bir gecede gerçekleştirilecek askeri harekât riski ortadan kalkmıştı. Bu nedenle Demirel'in 1976'larda duraksadığı ve sonuçta reddettiği çözüm uygulanabilirdi.

Temel olarak “İstanbul dükalığı” denilen küçük ve orta-sani burjuvazisi (tekelleşmemiş sanayi burjuvazisi) ile Anadolu

tüccar ve büyük esnafına dayanan ve onların siyasal sözcülüğünü de üstlenen Demirel yönetimindeki AP'nin çözüm yolunun ikinci bölümü **ekonomik istikrar tedbirlerini** içeriyordu. “**24 Ocak Kararları**” olarak bilinen bu tedbirler, ekonomik buhranın tüm sömürücü sınıflar için **sınırlandırılması** amacına yönelikti. 1978-79 yıllarında CHP hükümetinden beklenen ekonomik buhranın derinleşmesinin engellenmesi talebinden daha geniş kapsamlı bir “istikrar” tedbirleriydi bunlar. “24 Ocak Kararları”, ilk haliyle AP'nin dayandığı sömürücü sınıfların çıkarlarına uygun düşüyordu. Ama tekelci-burjuvazi için, özellikle de tekelci sanayi burjuvazisi için “24 Ocak Kararları” sınırlıydı ve buhranın yükünün bir bölümünü kendilerine yıkıyordu. Tekelci-burjuvazinin “24 Ocak Kararları” üzerine “eleştiri ve şikayetleri” çözüm yolu konusundaki tercihini de değiştirecek boyuttaydı.

Tekelci burjuvazi dışında, bir kısım orta-burjuva da, Demirel'in başını çektiği çözüme, gerçekleştirilen siyasal ittifaklar nedeniyle karşı çıkıyordu. MC'li ya da MHP ve MSP'nin dış desteğinde bir AP azınlık hükümetiyle yürütülecek ekonomik istikrar tedbirleri ve kitle pasifikasyonunun getireceği yeni tavizler nedeniyle, tekelci sanayi burjuvazisi, **AP-CHP koalisyonunu** gündeme getirdi. Bu yolla oligarşi dışına çıkartılmış sömürücü sınıfların “disipline edilmesinin” mümkün olabileceği hesaplanıyordu. Özellikle CHP'nin **tarım programı** bu konuda özel bir yere sahipti ve bu program ülke solumdan destek alabilirdi. Bu durumda oligarşi, Ecevit'ten parti içindeki “aşırı uçların” temizlenmesini ve CHP'nin taşra teşkilatının devrimci çevrelerle olan ilişkilerinin kesilmesini istedi. Bu isteklerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla da “askeri cunta” tehdidini kullanmaktan da geri kalmadılar.

1980 ortalarına gelindiğinde Ecevit, bir AP-CHP koalisyonuna hazır olduğunu ilan ettiğinde, bu, Demirel tarafından kabul edilmedi. Çünkü tekelci sanayi burjuvazisinin bu koalisyonla neyi amaçladığı diğer kesimlerce biliniyordu. Özellikle tekelleşmemiş sanayi burjuvazisi böyle bir koalisyonu kabul edemezdi. Aksi halde MHP ve MSP'ye dağılmış gücü iyice etkisizleştirecek ve pazarlık gücünü (ya da “direnme” gücünü) yitirecekti. Bu durum, Demirel'in CHP ile koalisyon kurulmasına sonuna kadar karşı duruşunun nedeniydi. Böylece bu çözüm yolu da uygulanamaz hale gelmişti.

Geriyeye yönetimin askerileştirilmesi formülünden başka bir

yol kalmıyordu. Bu da, kaçınılmaz olarak, tüm politikacıların devre dışı bırakılarak, gerekli koşulların gizlice ve içte yürütülmesini gerektiriyordu. Yani egemen sınıfların **asgari müşterekleri** (consensus), doğrudan bu sınıf üyeleri tarafından (araçsız olarak) sağlanacaktı. Böylece TÜSİAD ortalıkta boy göstermeye –ama kamuoyundan gizli– başladı.

Tekelci burjuvazinin en önemli kuruluşu olarak TÜSİAD, sınıf üyelerinin doğrudan ve yüz yüze oldukları bir oluşumdur. TÜSİAD, çözüm ya da çıkış yolu için, öncelikle kendi bünyesinde ortak bir program hazırlamaya yöneldi. Bu hazırlık, tam anlamıyla tekelci burjuvazi içindeki çelişkilerin, bir süre için çatışmadan uzak tutulmasını sağlayacak bir **protokol** oluşturmaya yönelikti. Bu protokol, karşılıklı olarak tekelci burjuvaların birbirlerinin “nüfuz alanlarına saygı” temelinde, kendi dışlarındaki sınıf ve tabakalara karşı bir ekonomik, toplumsal ve siyasal plana dayalı olacaktı. Bu planın temel hedefi, **hükümet değişiklikleriyle değişmeyecek** tek bir politikanın devlete egemen kılınmasıydı. Bu öz olarak, oligarşinin tekelci burjuvazi tarafından oluşturulması ve tüm devlet aygıtına oligarşinin mutlak biçimde egemen olması demektir. Böylece I. Erim Hükümeti ile 1971’de yapılmak istenen, ama THKP-C’nin silahlı eylemleri sonucu başarısız olan amaçlar yeniden gündeme getiriliyordu. (12 Mart’ta başlayan sürecin 12 Eylül ile birlikte tamamlanması esprisi.)

İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin oligarşiyi tek başına oluşturacağı bir süreçte uygulanacak “tek politika”, herşeyden önce halkın devrimci mücadelesine karşı bir politika olacaktı. **Bu genel ve sürekli bir pasifikasyon ve depolitizasyon politikasının “devlet politikası” haline getirilmesi demektir.** Şüphesiz egemen sınıfların baskı aygıtı olarak devlet, her zaman ve her yerde, devrimci mücadeleyi engellemeye ve yok etmeye yarayan bir araçtır. Ancak buradaki genel amaç, 1980 Türkiye’inde, hükümet değişiklikleriyle değişen uygulama farklılıklarının ortadan kaldırılmasıdır. Küçük-burjuvazinin ülke tarihinden gelen etkinliği, ordu içinde 12 Mart’ta kırılmış olmasına karşın, aynı şey **bürokrasi** içinde söz konusu olamamıştı. Bu da oligarşinin devlete mutlak biçimde egemen olmasını engelliyordu ve 1971’de bozulmuş olan “nispi denge”nin son kalıntıları da temizlenmeliydi. Böylece, temel politika, “geleneksel” bürokrasinin tasfiyesi ve “teknokratlar” yönetiminin kurulması olarak tamam-

lanıyordu. İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin “tek politika”sının üçüncü düzeyi ise, sanayiye, yani kendilerini temel alan bir ekonomi-politikanın “devlet politikası” haline getirilmesine ilişkindi.

İşte bu şekilde tek bir politikayı kendi içinde belirleyen işbirlikçi-tekelci burjuvazi, kendi planı doğrultusunda diğer sömürücü sınıfları (**fraksiyonlar düzeyinde** ve kimi zaman birey olarak) toplamak amacıyla harekete geçti. Ve ilk yaptığı iş, “24 Ocak Kararları” temelinde geniş ve ayrıntılı bir ekonomi-politikayı oluşturmak oldu. “*THKP-C/ HDÖ ve 15 Yıl*” adlı yazımızda ayrıntılı olarak ele aldığımız bu plan, 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte uygulamaya sokuldu. İlk anda AP-CHP koalisyonu fikrine yakın bir hükümet formülü gündeme geldiye de, sonunda Ulusu başkanlığında bir hükümet oluşturulması kaçınılmaz oldu. Bu hükümet, oluşturulan sömürücü sınıflar birliğine uygun bir oluşum içindeydi. Kastelli olayına dek, önemli bir sorun olmadan işler yürütüldü. Haziran 1982’de Banker Kastelli’nin yurt dışına kaçışıyla ortaya çıkan iflaslar, tekelci-burjuvazinin planının gerçek amacını ortaya koydu ve bu da tekelci-burjuvazi etrafında oluşturulmuş olan birliğin sonu oldu.

Yeni anayasa hazırlıklarının yoğunlaştığı bir sırada böyle bir ayışmanın olması, Danışma Meclisi içinde hızla gruplaşmalara yol açarak, kendi siyasal ifadesini bulurken, oligarşi dışındaki kesimler, sayısal güçlerine dayanarak karşı harekete geçtiler. Bu karşı hareketin ilk sonucu, ekonomiden sorumlu Başbakan Yardımcısı Turgut Özal ile Maliye Bakanı Kaya Erdem’in hükümetten uzaklaştırılması oldu. Yeni Maliye Bakanı Adnan Başer Kafaoglu, oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların temsilcisiydi ve hedef tekelleşememiş sanayi burjuvazisi ile ticaret burjuvazisinin kaybettikleri mevzileri geri almaktı. Ama çoktan oyun yitirilmişti ve ileri hamleleri, son bir çırpınıştan öteye geçmeyecekti.

Egemen sınıflar arasındaki çelişkilerin yeniden ağır basması (“uyum-çatışma” ilişkisinde çatışmanın öne geçmesi), değişik düzeylerde yeni girişimlere neden oldu. Bunlar içinde en önemlisi, Danışma Meclisi’nde ağırdan alınan anayasa hazırlığının hızlandırılması oldu. Bu aynı zamanda anayasanın içeriğinde değişiklikler yapılmasına yol açtı. Oligarşi dışındaki sömürücü sınıflar, **sayısal güçlerine** dayanarak varlıklarını koruyabileceklerini hesapladıklarından, genel seçimlerin bir an önce yapılması yönünde tüm olanaklarını seferber ediyorlardı. Böylece anayasa, baştan öngörülen kap-

sam dışına çıkararak hızla hazırlandı ve referanduma geçildi. Sonuçta çıkan anayasa, 1980 yazında Demirel yönetimindeki AP'nin hazırladığı taslağa büyük ölçüde uygundu.

Her yönde gelişen egemen sınıfların iç çelişkileri, anayasanın “onaylanmasından” sonra, siyasal parti kurma hazırlıkları düzeyinde olanca şiddetiyle sürmeye başladı. Bu faaliyetler bir dizi koalisyonların oluşmasına yol açtı. Ama en önemli girişim, Ulusu başkanlığında kurulacak bir parti temelinde geniş bir koalisyon kurmaya yönelikti. Kurulmak istenen bu koalisyon, temel olarak oligarşi dışındaki tüm sömürücü sınıfların bir ittifakı olacaktı. Oluşması herşeyden önce bu sınıfların değişik fraksiyonları arasında bir anlaşmaya bağlıydı. 1971 sonlarında ortaya çıkan ve MC döneminde devlet desteğinde palazlanan ve giderek güçlenen tekelleşmemiş sanayi ve ticaret burjuvazisi, bu ittifakın yönetici gücü olacaktı. Özellikle “12 Mart holdingleri” olarak bilinen, gerçekte I. Erim hükümetinin başarısızlığa uğraması üzerine işbirlikçi teknelci burjuvazinin verdiği tavizlerle güçlenip oligarşi içine girmiş bazı sanayici ve ticaret sermayesi sahipleri, 1982 bankerlik olayı ile büyük ölçüde güç yitirmiş ve oligarşi dışına çıkarılmıştı. Bu kesim, 12 Mart' ta ordu üst düzey subaylarıyla kurdukları yakın ilişkilerden yararlanarak, MGK üzerinde etkili oluyordu. Adnan B. Kafaoglu' nun Maliye Bakanı olmasında ve Demirel'e siyaset yasağı konulmasında önemli rol oynamışlardı. Okumuş Holding, Has Holding, Transtürk Holding vb. kuruluşlarla ifadesini bulan bu sanayi sermayesi ile Anadolu'daki küçük sanayi sermayesi ve tüccar sermayesi arasındaki ittifak kurulamadan bozulmuş durumdaydı. Feodal ilişkilerin egemenleri ise, bu ittifakta zaten etkin bir güç olmak durumunda değildi ve pazarlıktaki yeri önemsizdi. Böylece Ulusu'nun parti kurma girişimi sonuçsuz kaldı.

Gelinen noktada oligarşi dışındaki gruplar daha değişik ilişkilerle yeni yollar aramaya koyuldular. Bunun ilk görünümü T. Sunalp başkanlığında MDP'nin kurulması oldu. “12 Mart holdingleri”nin partisi olarak MDP, 12 Mart döneminin bir generali ile kurulması hiç de rastlantı değildi. Bu noktada öylesine bir uyum oluşmuştur ki, 1973 Cumhurbaşkanlığı seçiminde F. Gürler'in seçilmesi için Demirel'i “zorlayan” asker grubunun başında T. Sunalp bulunuyordu ve bilindiği gibi Demirel bunu kabul etmemişti. (Şüphesiz Demirel'in böyle bir uzlaşmaz tavır içine girmesinin ne-

deni, ardında tekelci-burjuvazinin bulunmasıydı.)

Oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların oluşturduğu diğer bir koalisyon ise BTP olarak ortaya çıktı. AP'nin devamı olarak kurulan BTP, AP'nin eski sınıfsal temelinden oldukça uzaktı. Büyük ölçüde Anadolu sanayi ve ticaret burjuvazisine dayanıyordu. Ama elindeki siyasal kadrolar aracılığıyla önemli bir oy potansiyeline sahipti. Bu durum MDP' nin yok olması demek olduğu kadar, tekelci burjuvazi için de yeni tavizler demektir. Sonuçta BTP kapatıldı.

Sömürücü sınıflar içindeki bu oluşumlar yanında, kamuoyuna yansımayan bir başka oluşum bulunuyordu. T. Özal'ın başını çektiği belli bir "teknokratlar" grubu parti kurma hazırlığı yapıyordu. Bu girişim, oligarşinin tam desteğinde yürütülüyordu. Öyle ki 1980 yılında olduğu gibi TÜSİAD devreye girmiş ve doğrudan görüşmelerle yeni bir sömürücü sınıflar birliği oluşturmaya yönelmişti. Tekelci-burjuvazinin bu yeni girişimi, temel olarak, kendi dışındaki sömürücü sınıflar **fraksiyonlar ve bireyler düzeyinde** birleştirmeye dayanıyordu. Daha ucuza mal olacak bir taviz politikası uygulanarak, karşı gücü bölmek en önemli hedefti. Son tahlilde tekelci burjuvazinin kendi ekonomik gücünü kullanarak ("rüşvet" yoluyla, daha tam deyişle **adam satın alarak**) bazı fraksiyonları ya da bireyleri kendi etrafında toplama demektir. Tarihsel olarak, burjuvazinin aristokrasiye karşı uyguladığı bir politika olarak İngiltere'de oldukça başarılı olmuştu. Olası bir başarının olanaklarından yararlandırma (**devlet kredileri, teşvikler, ihaleler vb.** olanaklar) ile tekelci-burjuvazinin **sahip olduğu bankalardan kredi sağlama önceliği ve şirketlerin ihalelerinin verilmesi** olarak sunulan bu **rüşvet** oldukça etkili oldu. Artan enflasyon ve yüksek kredi faizleriyle iflas eşiğine gelmiş sanayi ve ticaret burjuvazisininin büyük bir kısmı, bu yolla T. Özal'a bağlandı. Ve yine ihracat teşvikleri ve devlet ihalelerinden yararlanma **önceliği** vaadiyle büyük toprak sahipleri, büyük sürü sahipleri ve Anadolu tüccarları ittifaka sokuldu. (Zaten BTP'nin kapatılmasıyla bu kesimler politik planda etkili olamayacaklarını görmüşlerdi.) Geriye kalan küçük sanayiciler ve büyük esnaf çevreleri, büyük ölçüde tekelci-burjuvaziye bağlı olduklarından, yeni iş olanakları vaadiyle kazanıldı.

Böylece MDP ve BTP (sonra DYP) yönünde gücünü kullanan bazı gruplar dışındaki tüm sömürücü sınıflar ve politik olarak etkin kesimler ANAP etrafında birleştirildiler. Bu birlik, 1965 yılındaki

AP'yi oluşturan egemen sınıfların ittifakından pek farklı değildi, ama 1969'da dağılan bu ittifaktan daha fazla üstünlüğe sahipti. Bu da tekelci burjuvazinin **ekonomik gücünün olağanüstü artmış olmasıydı**. (Ama gene de sömürücü sınıfların **politik koalisyonu** dolduğu unutulmamalıdır.) T. Özal'ın “dört eğilimi birleştirdik” sözleri, işte bu ittifakı ifade eder.

Bu ittifak, temelde, **tekelci-burjuvazinin ekonomik rüşvetlerine**, “**adam satın almasına**” dayandığı için, geçmiş dönemin tavizlere dayalı olarak kurulmuş ittifaklarından çok daha kalıcı niteliktedir. Ama ülkedeki sürekli ekonomik bunalım, tekelci-burjuvazinin rüşvetlerinin sürekliliğini engelleyeceği için (ve de engellediği oranda), her an eski taviz politikasına dönülmesi mümkündür. Bu dönüş bir süre daha ittifakı ayakta tutsa da, kalıcılığını sağlayamayacaktır. (Bugün ANAP Hükümetinin oluşturduğu fonlar ve devlet kredilerinin dağılımı, rüşvet politikasının giderek etkisizleştiğini göstermektedir. Öyle ki, bu politika **seçimlerde**, halk kitlelerine dağıtılan “yiyecek paketleri”, Fak-Fuk-Fon'un paraları olarak “tabana” yönelmiştir. Bu da iç ittifakın bozulmaya yöneldiğini göstermektedir.)

Oligarşinin ANAP dışındaki bir diğer girişimi de HP'nin kurulması yönünde olmuştur. Bu girişim, ülkedeki devrimci potansiyelin sosyal-demokrat bir partiye kanalize edilmesi ya da böyle bir partinin oligarşinin kesin denetimine alınması girişimi **değildi**. Erdal İnönü tarafından oluşturulmaya başlanan sosyal-demokrat parti kurma girişimi (SODEP) tekelci burjuvazi için yeni bir sorun yaratıyordu. Şüphesiz, oligarşinin, ezilmiş halk kitlelerine belli bir konuşma olanağı sağlanmasına ve buna uygun “ılımlı” bir parti (sosyal-demokrat) kurulmasına karşı çıkma aptallığı göstermesi beklenebilir. Ama SODEP'in, sol seçmeni değil, toplumdaki tüm gayri-memnunların (BTP'de toplanmış kesimler de dahil) birleşeceği bir mekan olma **olasılığı** vardı. Ve böyle bir durumun seçim sonucunda yaratacağı risklere oligarşinin katlanmaya niyeti yoktu. Doğrudan SODEP'in **kurulmasının** engellenmesi, seçimlerin kitleler gözünde anlamını yitireceği de açıktı. Bu durumda SODEP'in kurulmasını engelleme yerine, HP'nin kurulmasını teşvik ederek kitlelerde belirsizlik ve bölünme yaratmak daha akılcı görülüyordu. Böylece “vetolar” yolu ile SODEP seçimlere sokulmazken, HP oluşturulmuş oldu. Bu bir bakıma bazı sosyal-demokrat politikacılara verilmiş

rüşvettir de.

6 Kasım 1983’de yapılan genel seçim sonuçları, pek çok çevreler için büyük bir “sürpriz” oldu. Böyle bir durumun tek bir nedeni vardı. O da, tekelci-burjuvazinin kendi planlarını **doğrudan (aracısız)** yürütmesi idi. Bu döneme kadar, tekelci-burjuvazi, siyasal temsilcileri ya da ideologları **aracılığıyla**, diğer sömürücü sınıflarla ilişkilerini sürdürürken, artık bu işi aracısız yapıyordu. Bu da bir çeşit gizlilik oluşturuyordu. Politik sonuçlar veren ilişkileri kamuoyuna yansıtan basın kuruluşları, bu yeni durumu sosyete sütunlarında vermekten öteye geçememişti. (Burada S. Sabancı, bu işi öylesine kamufle edebildi ki, çoğu zaman “popülizm” bağlamında yurt gezileri olarak kamuoyuna sunuldu.)

Özetlersek, ülkemizde 12 Eylül sonrasında ortaya çıkan en önemli gelişmelerin başında, **tekelci burjuvazinin aracısız olarak faaliyet göstermesi** gelmektedir.

İkinci olarak, **tekelci burjuvazinin ekonomik gücünün, her alanda “adam satın almaya”, yani rüşvete dayalı bir politika için kullanılmasıdır**. Bu, özellikle ekonomik ve siyasal düzeyde, tekelci burjuvazi için engel oluşturan güçlerin ya da fraksiyonların sözcüsü ya da yetkili kişilerininin parayla satın alınması ve böylece bu güçlerin dağıtılması demektir. (Bir çeşit “böl ve yönet” politikası.)

Üçüncü gelişme, **tekelci sanayi ve ticaret burjuvazisinin oligarşi içinde önemli bir tasfiye hareketinin tamamlanması ve bütün olarak devlet üzerinde –militarizm ve bürokrasi– mutlak bir egemenlik kurmasıdır**.

Dördüncü gelişme ise, **emperyalistler arası entegrasyonun (bütünleşme) işbirlikçi-tekelci burjuvaziye yansımalarıdır**. Bu da ABD emperyalizminin ülke üstündeki hegemonyasını tartışılmaz hale getirmiştir. Emperyalistler arası çelişkinin 80’lerdeki bu durumu ve entegrasyonun yeni kombinezonları, işbirlikçi-tekelci burjuvazi içinde görülen **yalın** karşıtlıkları (örneğin Koç-Sabancı çelişkisi ile ABD-AET çelişkisi arasında kurulan kaba benzetmede olduğu gibi) ortadan kaldırmıştır.

12 Eylül sonrasında meydana gelen egemen sınıflar arasındaki ilişkilerdeki değişim, oligarşik yönetimdeki bazı değişikliklerle birleşmiştir. Daha önce sözünü ettiğimiz **teknokratlara** dayalı devlet görevlileri sistemi (uzmanlaşma) büyük ölçüde yerleştirilmiştir.

Bu, küçük-burjuvazinin bürokrasi içindeki etkinliğinin sonu demektir. Her düzeyde profesyonel görevlilerin işbaşına getirildiği ve devlet işlerinin bunlarca yönetildiği (müsteşarlıklar, danışmanlıklar) bir sistem uygulanmaktadır. Ama asıl önemli gelişme, oligarşik devlet aygıtının **ıç savaş koşullarına göre** biçimlendirilmeye çalışılmasıdır. 12 Mart döneminde ordu içinde devrimci-milliyetçilerin tasfiyesi ile yapılan düzenlemeler, 12 Eylül sonrasında diğer devlet kurumlarında da gerçekleştirilmiştir. “Güvenlik soruşturması” bu düzenlemenin (ve de tasfiyenin) aracı olarak kullanılmıştır. Bu alandaki düzenlemenin en önemlisi, polis ve jandarma örgütlenmesine ilişkin olanıdır. Bu düzenlemenin en önemli yanı, özellikle kırsal alanlarda faaliyet gösterecek, **yüksek atış gücüyle donatılmış hareketli birliklerin** oluşturulmasıdır. Bu güçlerin oluşturulmasının temel felsefesi, silahlı devrimci hareketi **oluşum halindeyken bulup yok etmektir**. Kendi değişleriyle, temel ilke, *“anarşistlerin teşkilat ve yönetici kadrosunu bulup bertaraf etmek ya da tesirsiz hale getirmek”* ve *“vurucu tedhiş unsurlarının yok edilmesi”*dir. Sözcüğün tam anlamıyla, bu birliklerin amacı, kadro pasifikasyonudur. Ancak bu pasifikasyon, kesin biçimde imha hareketi olarak düşünülmektedir. Yine de bu güçlerin başka amaçla kullanılması söz konusu değildir. En yaygın deyişle “kontra-gerilla” güçleri olarak, “karşı-ayaklanma taktikleri”ni yürüten bir güç oluşturulmaktadır. Bu güç gerektiğinde, CIA’nın “ayaklanma”yı bastırma yöntemlerine uygun olarak halk kitlelerine karşı da kullanılacaktır. Böylece 80 öncesindeki **faşist milis örgütlenmenin yerine**, doğrudan polis teşkilatı bünyesinde oluşturulmuş bu **özel müfrezeler** kullanılacaktır. Bu müfreze üyeleri “en acımasız” yöntemleri kullanabilecek, “gözünü kırpmadan” insan öldürebilecek **profesyonel katiller** olarak yetiştirilmektedir. Bu müfreze üyelerinin MHP’li faşist milislerle olan benzerlikleri açıkça görülebilir, ama onlardan farkları profesyonelleştirilmiş katiller olmaları ve “resmi devlet gücü” olarak biçimlendirilmeleridir. Bunlar gerçek birer faşisttirler, ama “başbuğ”ları değişmiştir; artık söz konusu olan Türkes değil, doğrudan işbirlikçi-tekelci burjuvazi ve ABD emperyalizmidir.

II. HALK KİTLELERİNİN DURUMU, SOL HAREKET VE DEVRİMCİ GÖREVLER

12 Eylül gerçek anlamda ülke solunda tüm romantik devrim düşlerinin sona erdiği bir ortam oluşturmuştur. Düş kırıklığı, sol unsurları bir yeis içine itmştir. Halk kitleleri ise, 1977-80 yılları arasında sürdürdükleri mücadeleden yorgun düşmüşler ve sol oluşumların dağıtılmasıyla tam bir hareketsizlik içine girmişlerdir. 80 sonrasında bu hareketsizliği, kitlelerin yeniden günlük maişet (geçim) derdine düşmelerine yol açarak, apolitik bir görüntü oluşturmuştur. Depolitizasyonun “etkisi” olarak değerlendirilen bu görüntü, en açık biçimiyle öğrenci çevrelerinde ortaya çıktı. Öğrenci kitesinin “apolitik”liği üzerine yazılan sayfalar dolusu tahliller hep bu görüntüden yola çıkıyordu. Gerçekte ise, ne halk kitleleri apolitikleşmişti, ne de öğrenciler. Söz konusu olan, genel olarak söylersek, eskiden **tepkilerini** şu ya da bu biçimde devrimci çevrelerde ortaya koyan halk kitlelerinin bu tepkileri, 12 Eylül sonrasında yeni biçimlerle pasifize edilmiş olmasıdır. 80 öncesinde devrimciler kitleleri politize ederken, 80 sonrasında oligarşi onları depolitize etmektedir.

12 Eylül öncesinde, değişik düzeylerde sayısız legal ya da yarı-legal örgütlenmelere sahip olan kitleler, 83 seçimlerine kadar “geçicilik” beklentisiyle, bu tür örgütlerin faaliyetsizliğini ya da olmayışını doğal karşıyorlardı. Kendi deneyimleriyle açık faşizmin sürekli olamayacağını öğrenmiş olan halk kitleleri, seçim sonrasında devam eden “sol”daki panik, çöküntü ve kararsızlık karşısında hareketsizliklerini sürdürme eğilimi içine girdiler. Yasal kitle örgütlerinin kapatılması ya da kapatılanlar yerine yenilerinin kurulması evresinde uygulanan baskıları halk kitleleri **ilk kez** yaşamıyorlardı ve bu örgütleri yeniden kurmak için gerekli deneyime de sahiptiler. Ama soldaki yılgınlık ve pasifizm kitlelerin azmini ve inisiyatifi kısıyor ve onları geri itiyordu.

Sözcüğün tam anlamıyla kitleler, kendilerinin “öncüsü” olarak kabul ettikleri unsurların (ki revizyonistler ve oportünistlerin

denetiminde bulunuyorlardı) pasifizmiyle hareketsizliklerini bugün de sürdürüyorlar. Bu durum kitlelerde yeni bir beklenti ortaya çıkarmaktan da geri kalmadı: Politik-askeri devrimci bir öncünün varlığı. Bir başka deyişle, oligarşinin açıkça ilan ettiği “psikolojik savaş” yitirilmiştir. Bu nedenle kitlelerin **özgüveni sarsılmış** ve devrimci unsurlar da büyük bir **güven bunalımına** düşmüşlerdir.

Halk kitlelerinin bu genel durumunu, sınıfsal düzeyde değerlendirildiğimizde “yenilgi”nin getirdiği özel sorunların olduğunu görüyoruz.

Proletaryanın “kendisi için sınıf” durumuna henüz gelemediği ülkemizde, DİSK’in faaliyetlerinin durdurulması ve sendikalar yasalarında yapılan yeni düzenlemeler, ekonomik mücadelede önemli sorunlar yarattı. Türk-İş, niteliği gereği, proletarya için hiçbir zaman ekonomik mücadele örgütü olmadığını, sorun sınıf sendikacılığına dayalı bir örgütlenmenin oluşturulması olarak gündeme gelmektedir. Son tahlilde DİSK tipi bir konfederasyon çatısı altında toplanacak olan işkolu sendikalarının kurulması, bugün proletaryanın ileri unsurlarının temel sorunu haline gelmiştir. Ama legal düzeyde örgütlenme ve faaliyet gösterme olanağına sahip revizyonizm ve oportünizm, yeniden kitlelerin önüne çıkmışlar ve sorunu kendi bildikleri biçimde geçiştirmeye çalışmaktadırlar. Bir taraftan DİSK’in “yeniden açılacağı” umutları yaratılarak ya da diri tutularak pratik faaliyet engellenirken, diğer taraftan Türk-İş bünyesinde (ya da Hak-İş) “toplanmak” gerektiği ileri sürülerek bağımsız örgütlenmeler engellenmektedir.

Proletarya açısından temel sorun, “kendisi için sınıf” olmaktır. Yani işçi sınıfının sosyalist siyasal bilince ulaştırılması devrimci öncünün ilk ve temel görevidir. Bu görev, hiçbir zaman, ekonomik mücadelenin düzeyine ya da sendikal örgütlenmenin gücüne bağlı değildir ve asıl olarak bu mücadelenin dışındadır. İşçi sınıfına sosyalist siyasal bilinç, ekonomik mücadelenin içinden değil, dışından iletilmelidir. Öte yandan işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin yürütülmesinde, devrimci öncünün yapması gereken, bu mücadelenin somut durumdaki yöntemlerini ve biçimlerini saptamaktır. Ancak unutulmaması gereken, bu mücadelenin kendiliğinden-gelme niteliğidir. Bu nedenle ekonomik mücadeleye ilişkin sorunlar, bizzat bu alanın **içinde** çözülür. Bu çerçeveyi, siyasal ya da örgütsel beklentilerle yahut kaygılarla sınırlamak (ya da

genişletmek) mümkün değildir. Bu mücadelenin sınırları, siyasal mücadelenin gelişimine bağlıdır ve önemi de ona göre değişir.

Şehir küçük-burjuvazisi ve şehirli yarı-proleter unsurlar, 12 Eylül sonrasında oligarşinin özel ilgi alanını oluşturmuştur. İthalatın serbest bırakılmasıyla birlikte **tüketim** ekonomisi yeni bir görünüm kazanmıştır. 1950'lerde yeni-sömürgecilik yöntemlerinin uygulanması sonucu ortaya çıkan durum, bu kez kitlelerin alım gücünü artırarak (nispi refah) değil, tüketim alışkanlığını değiştirerek yaratılmak istenmiştir. Bu da yeni tüketim nesnelерinin iç pazara sürülmesiyle, en çok şehir küçük-burjuvazisini hedeflemektedir. Genellikle, az da olsa belli bir eğitim görmüş unsurlardan oluşan şehir küçük-burjuvazisinin ithal mallarına olan eğilimini değerlendiren oligarşi, nispi refahı **zihinsel olarak** yaratmaya yöneldi. 1970-80 arasında anti-faşist mücadelenin, anti-emperyalist mücadeleyi aştığı ve geriletğini gören oligarşi, gizli işgal esprisinin ürünlerini almak durumundaydı. Böylece anti-emperyalist tepkilere yol açmayacağı görülür görülmez ithal serbestliği uygulamaya sokuldu. (Bu "liberal ekonominin" oligarşi açısından tam bir değerlendirilmesi "*THKP-C/HDÖ ve 15 Yıl*" adlı yazımızda bulunabilir.) 1977-80 yılları arasında kitle mücadelesinin yükselmesi ve faşist millis saldırılar nedeniyle, bastırılmış ya da ertelenmiş **tüketim eğilimi** (talep), 12 Eylül sonrasında, özellikle 83 seçimlerinden sonra önemli bir pazar yaratmıştır. Renkli televizyonla başlayan, video ve müzik setleriyle süren ve sonuçta her çeşit tüketim malını kapsayan bu tüketim, şehir küçük-burjuvazisi içinde tam bir bireysel rekabet ortamı yarattı. Yıllar boyu "Batı"nın tüketim ekonomisine büyük bir hayranlık besleyen ve çoğu zaman da ülkenin geri-bıraktırılmışlığına bu düzeyde tepki duyan şehir küçük-burjuvazisi (ve özellikle aydınlar) böylece hem pasifize edilmiş, hem de kendi içinde bölünmüş oluyordu.

Şüphesiz şehir küçük-burjuvazisiyle bağlantılı olarak ele alınabilecek öğrenci kitlelerinin durumu bazı özgünlükler taşımaktadır. Tüketim ekonomisinin bu yeni boyutunu en kolay benimseyen, bundan en çok etkilenen ve giderek bunun ideolojik yanlısamasına düşen kesim öğrenci kitlesi olmuştur. Çoğunlukla şehir küçük-burjuva ailelerinden gelme üniversite öğrencileri, geçmişten farklı olarak, büyük oranda **şehir içinde ve kendi aileleri yanında** bulunmaktadırlar. 80 öncesinde aktif öğrenci kitlesi içinde olduğu

kadar, genel öğrenci nüfusu içinde de küçük bir azınlık oluşturan bu unsurların, bugünkü ağırlığı yeni durumlar yaratmaktadır. Üniversitelerin yoğunlaştığı beş büyük kentin (Ankara, İstanbul, İzmir, Erzurum ve Trabzon) nüfusunun genel nüfus içindeki oranı 1970 yılında%22,97 iken, bu oran 1985’de %28,42’ye çıkmıştır. Bu kentlerdeki okuma yazma oranı genel toplam içinde %40 civarında bir yer tutmaktadır. Ve gene bilindiği gibi, bu kentlerdeki orta-öğrenim düzeyinin yükseldiği, üniversitelere girişte bu kentlerde oturanların ağırlıklı hale gelmesine yol açmıştır.

80 öncesinin “**çağdaş olanaklara ulaşma**” mücadelesinin izleyicisi ve talep edicisi olan öğrenci kesimi, bu talepleriyle mevcut toplumsal yapıya muhalefet durumundayken, bugün **bu özelliğini** önemli ölçüde yitirmiştir. Mevcut durumda “çağdaş olanaklar”dan **daha fazla yararlanma** sorunu gündeme getirilmiş ve bu da rekabet sorunu oluşturarak, öğrenci kitlesinin hareketini –özellikle eğitimi aksatıcı nitelikte olan hareketleri– frenlemektedir. Ancak “çağdaş olanaklar”dan daha fazla yararlanma yönündeki eğilim, üniversitelerde oluşturulmuş olan“düzen”le (YÖK) çelişkiye düşmektedir. Genel olarak “kışla disiplini” olarak tanımlanan YÖK düzeninin yarattığı çelişki, **YÖK’e karşı** bir hareketin gelişmesine zemin teşkil ettiği gibi, kendiliğinden gelişim seyri içinde toplumsal ve siyasal eleştiriye (doğal olarak da bir harekete) yönelme potansiyelindedir. Ama gene de bu potansiyelin gevşek zeminde hareketi, kendi içinde başka alanlara kanalize edilebileceği unutulmamalıdır. Bu nedenlerle, öğrenci kitlesini **ağırlıklı olarak YÖK’e karşı birleştirmek** uzun dönemde –ki öğrenci aktivitesi düşünülürse birkaç sömestr olabilir– hareketsizliğe yol açabilir.

Öğrenci kitlesinin bugün YÖK’e karşı (“askeri disiplin”) tutumu ve tepkisi oligarşinin açık siyasal zoru ile birlikte ele alınmak zorundadır. 12 Eylül döneminde açık siyasal zor uygulaması koşullarında üniversitelere girmiş öğrenci kitlesi, bu zorun dolaysız sonuçlarını yaşamışlardır. Bu da **dernek faaliyetlerinden uzak durmak** şeklinde kendini dışı vurmaktadır. Ama bu tutum, **kesinlikle** öğrenci kitlesinin **apolitikleştiği** demek değildir. Bu tutum, öğrenci kitlesinin geçmişin başarısız deneyimini (dernekçilik) yeneden yaşamak istemediği ve oligarşinin siyasal zorunun doğrudan nesnesi olmaya yanaşmadıkları demektir. Oligarşinin **kuşatma durumunu** sürdürmesi, yani dernek faaliyetleri başta olmak üzere

polis baskısının sürdürülmesi, öğrencileri derneklerden uzak tutma sonucu veriyorsa da, diğer yandan da **“yeni” bir biçim altında örgütlenme** talebini öne çıkarmaktadır. Bu da yasal derneklerden uzak, eylem anında bir araya gelmeyi sağlayan bir biçim oluşturmaktadır. 12 Mart sonrasında ortaya çıkan bu biçim, öğrenci hareketinin genel nitelikleriyle de çakışmaktadır. Öğrenci kitlesinin hızla politize olması olgusunun kendiliğinden bir dışa vurumu olan bu biçim, son tahlilde öğrenci kitlesi ile **dolaysız (araçsız)** ilişki içinde bulunan devrimci unsurlara dayanır. Ve bunlar tarafından örgütlenir. Ancak burada “korsan koymak” şeklinde sıradanlaştırılmış ve gerekli ön koşulları hesaba katmayan (80 öncesinde “örgütlü” yapılarca gerçekleştirilen) çoklukla grupçu amaçlarla yürütülen çocuksu biçimlerle karıştırılmamalıdır. Diyebiliriz ki, mevcut durumda öğrenci kitlesinin örgütlenmesi ve eyleme sokulmasında, yasal mekanlarda (dernekler) belli bir toplanmanın beklenmesi kitleyi pasifize edecektir. **Onların örgütlenme mekanı doğrudan üniversite yaşam alanları olmalıdır.** Bu yasal derneklerin hiçbir önemi ve işlevi olmayacaktır demek değildir. Bu tür kuruluşlar, her şeyden önce öğrenci kesimindeki **ileri unsurların** toplanma mekanı olarak bir işleve sahiptirler. Ama **kitlesel** toplanma ile karıştırılmaz. Ayrıca dernekler, mevcut somut hedefler yönünden bazı yasal araçlara ulaşma ve yararlanma olanağı da sağlar. Gene de **öğrenci hareketi, her zaman, bu tür yasal mekanlara ve yasal sözcülere bağlı olmaksızın gelişir.** Öğrenci hareketi yasal sınırları kolayca aşar, dolayısıyla yarı-yasal oluşumlar ve eylemler yaratır. (Öğrenci hareketi açısından silahlı devrimci mücadelenin varlığı önemli bir etmendir. Silahlı devrimci öncünün faaliyeti, üniversitelerdeki kuşatma durumunu büyük ölçüde kaldıracığı gibi, ayrıca kitlenin politize olması yönünde etkide bulunarak hareketi geliştirir.)

Şehir düzeyinde ele alınabilececek diğer bir kesim ise yarı-proleter unsurlardır. Genellikle kırsal alanlardan yeni gelmiş ya da ekonomik buhran nedeniyle işsiz durumunda bulunan bu unsurlar geçici her işte çalışırlar. Sürekli bir fabrika yaşamının içinde olmadıkları için de kolay kolay küçük-burjuva dünya görüşünü bırakamazlar. Çokluk inşaat sektöründe taşeronlarla ilişki içinde olduklarından “işveren”in durumuna göre biçimlendirilmektedirler. İnşaat sektöründe yoğun olarak “İslam ülkeleri” sermayesinin (doğrudan ya da dolaylı) yatırımları yaptığı günümüzde, yarı-proleter ke-

simlerde “islamcı” akımların faaliyetleri yoğunlaşmış durumdadır. Ülkemizdeki dini akımların tabanını oluşturan yarı-proleterler, 80 öncesinde aynı ilişkiler nedeniyle (taşeronlar aracılığıyla) faşist milislerin kaynağıydılar. Kırsal alandaki mevsimlik işçilerden farklı olarak, bu şehir yarı-proleterleri çalışma zamanının dışında tümüyle **gecekondu semtlerinde** bulunurlar. Bunların örgütlenmesi ya da en azından tarafsızlaştırılması, ancak gecekondu mahallelerindeki proleter unsurlara dayanarak yapılacak mahalle örgütlenmesiyle mümkündür. Gecekondu bölgelerinde kurulacak dernekler ve **tüketim kooperatifleri**, bireyciliğin tüm kavrayışına sahip bu unsurlar için ilk örgütlenme ve kolektif mücadele alanları oluşturur. Ancak oligarşinin mevcut **kuşatma durumu** ve geçmişte yaşanmış olaylar, kitlelerin bu örgütlenmelerden uzak durmasına yol açtığı da bir gerçektir. Bu tür örgüt biçimlerinin yaşama geçirilebilmesinin yolu, geneldeki depolitizasyonun etkisizleştirilmesiyle mümkündür. Öte yandan, oligarşinin “rüşvet politikası”nın bir yansıması olan ANAP etiketli **eşya ve para dağıtma** faaliyetlerinin, özellikle bu mahallelere ve yarı-proleter unsurlara yönelik olduğu unutulmamalıdır. Yine de, bugünden buralarda kurulacak ilişkiler ve az da olsa örgütlenmeler (ekonomik-demokratik), gelecekteki politik gelişmeler karşısında hazırlıksız yakalanmanın önüne geçecektir.

Kırsal alandaki kitlelerin durumuna bakacak olursak, köylülüğün, yüzyılların getirdiği rijit kalıplar içinde “böyle gelmiş, böyle gider” anlayışıyla, her zamanki hareketsizliğini koruduğunu görürüz. Ancak yerleştirilen ekonomi politikanın sonuçlarının da köylüler tarafından görülmediği söylenemez. Özellikle çay ve tütünde devlet tekelinin kaldırılması, düşük taban fiyatları, köylü kitleleri için belli bir hareketlilik alanı oluşturmaktadır. Bugüne dek yasal ve yarı-yasal mücadeleler konusunda, hemen hemen hiç deneyimi olmayan köylüler tam bir çaresizlik içinde bulunmaktadır. Bu da, “taşra politikacılarına” olan bağımlılıklarını artırmaktadır. (DYP’nin yükselişinin temelinde bu yatmaktadır.) Köylülüğün ekonomik mücadelesinin doğrudan devletle olan yanı (taban fiyatlarının belirlenmesi, sübvansiyonlar, Ziraat Bankası kredileri vb. yoluyla) ve oligarşi ile olan ilişkisi (sanayi ürünleri, toprak kiralama vb.) geleneksel köy dernekleri ve kooperatifler (üretim ya da tüketim kooperatifleri) biçiminde örgütlenmeyi engellemektedir. Çokluk devlet güçleriyle **açık çatışma** durumuna girmeden taleplerini yükselt-

mesi ve bu amaçla mücadele etmesi olanaksız olan bu örgütlenmelerin, politik örgütlenme dışında geliştirilmesi (işçi sendikaları gibi) oldukça zordur. (Bu aynı zamanda modern revizyonizmin köylü kitleleri arasında taban bulamamasının nedenidir.) Köylü kitleleri, doğrudan toprak devrimine bağlı olarak ve politikleşmiş askeri savaş temelinde örgütlenmesi kaçınılmaz olarak ilk halka durumundadır. (Ama Öncü Savaşının niteliğine uygun olarak.)

İşte halk kitlelerinin mevcut durumu ve ekonomik-demokratik mücadelesinin konumu özetle budur. Buna bağlı olarak 12 Eylül sonrasında ülkemiz solunda meydana gelen gelişmeleri şöyle özetleyebiliriz:

12 Eylül sonrasında, legal olanaklardan yararlandırılan **anti-leninist** bir çevre ortaya çıkması şaşırtıcı olmamıştır. Aybar'ından "sivil toplumcular"a ve troçkistlere kadar uzanan bu anti-leninist çevrenin homojen bir tavır gösterdikleri ve bir blok oluşturdukları söylenemez. 80 öncesinde çeşitli revizyonist ve oportünist gruplar içinde yer almış bazı unsurların katılımıyla gelişim gösteren anti-leninistler, bu unsurların geçmişlerine bağlı olarak farklı tavırlar sergiledikleri söylenebilir. Sözcüğün tam anlamıyla çürümüş değerlerin savunucusu olan bu çevre, 12 Eylül sonrasındaki "güven bunalımını" her düzeyde (politik, ideolojik, kültürel, örgütsel, toplumsal ve bireysel) yaşayan bireylerin toplandığı ve toplanacağı mekanlar yaratmaya özel çaba sarf etmektedirler. "Birleşik Sosyalist Parti" hikayesi de bu mekanı yaratmanın temel taşı olarak öne çıkarılmıştır. Bu çevreye, "Mao Zedung düşüncesi"nin uluslararası planda çökmesiyle birlikte eski sosyal-emperyalizm teorisi savunucularının da katılmış olması çok doğaldır. Örneğin bunlar içinde Perinçek'in PDA'sı, gerçek anlamda hiçbir değere sahip olmamış ve "ilkeler" adına her türlü ilkesizliği meşru kılmış bir oluşum olarak yıllardır çürümüş değerlerin savunucusu olduğunu herkes bilmektedir.

Bu anti-leninist çevrelerin etkilerinin belli bir çürümüşlükle sınırlı olmasına karşın, Leninizme yönelttikleri saldırılarla, mevcut güvensizlik ortamında belli bir etki yaratacağı da açıktır. Gerek bu nedenle, gerekse kadroların siyasi eğitimi için Marksizm-Leninizmin **yaygınlaştırılması** zorunludur. Bu, Marksist-Leninist klâsiklerin geniş bir dağıtımı olarak legal planda olacağı gibi, bu klâsiklerin okunması ve okutulması yönünde illegal planda da olabilir.

12 Eylül sonrasında revizyonist kesimde ortaya çıkan bir gelişme de, T“K”P’nin Genel Sekreterliği’nin doğal bir ölümle değişmiş olmasıdır. Ayrıca ülke içindeki legal revizyonistlerin yurtdışına kaçmalarıyla birlikte bu kesimde yeni bir blok oluşmuştur. TİP, TSİP, T“K”P’ nin organik birliğine doğru giden bu gelişme, her an yeni gelişmelere gebe dir. Bugün için izledikleri genel politika, “demokrasinin sınırlarının genişletilmesi” temelinde “burjuva muhalefetiyle” birlikte geniş bir cephe kurmaya yöneliktir. Hemen hemen tüm legal oluşumlara katılarak kendilerine bir zemin bulmaya çabalamaktadırlar. Geçmiş dönemlerde olduğu gibi, ilk yaptıkları iş, öğrenci hareketini denetime almak amacıyla dernek kurma olmuştur. Ama öğrencilerin bu kuruluşlardan uzak durmalarını, kitlelerin “apolitik” olduğu şeklinde değerlendirerek, kağıt üzerinde öğrenci derneği yönetimini elinde tutan konumdan öteye geçememişlerdir. Gerçekte ise, öğrenci kitlesinin bu revizyonistlerin pasifist çalışma tarzına karşı kendiliğinden bir tepkisi gündemdedir. “Hümanizm, barış ve nükleer savaş tehlikesi” temelinde çalışmaya yöneltilen revizyonist taraftarların etkili olması zaten beklenemezdi. Onların yaptığı “insan hakları savunuculuğu” ise, arabesk şarkı sözlerini anımsatan (“insanız biz-bizim de canımız var” vs.) bir nitelik taşıması ise, gerçek bir talihsizliktir. Revizyonistlerin ülke gerçeklerinden ne denli kopuk olduklarını, kitlelerin –özellikle öğrencilerin– bir Nikaragua Devrimi’ne gösterdikleri yoğun ilgi açıkça gösteriyor. (Bu ilginin somut görünümü ise, piyasada satılan kitaplara olan taleplerdir. “Sandino’nun Kızları”, “Sandinist Komutanlar Konuşuyor” ya da Deniz Gezmiş’i anlatan “Gülün Solduğu Akşam” gibi kitaplara olan talep ortadadır.)

Revizyonistlerin bugün en önemli sorunu (ve amacı) 12 Eylül “yenilgisinin” sorumluluğunu silahlı devrimci mücadeleye ve onun örgütlerine mal edebilmektir. Bunu hiçbir ayırım yapmaksızın genel bir THKP-C “eleştirisi” ile çözümlenmeye çalışmaktadırlar. Ayrıca SBKP’ nin Stalin konusundaki politikasına (unutturma) angaje oldukları için de “Stalinizm” adı altında yürütülen anti-leninist saldırın ve tahrifatlara karşı suskun kalmaktadırlar. Böylece anti-leninistlerin yedek gücü durumuna gelmişlerdir. Bugün sosyal-demokratların ya da “burjuva demokrat”(!) Demirel’in olası bir koalisyon hükümeti ile legalize olacakları günü beklemektedirler. Legal yollar yoluyla da, SBKP’nin dış politikasının sözcülüğünü yaparak, ül-

kedeki gerçeklere sırt çevirmektedirler.

Ülkemiz solundaki diğer bir gelişme de, (lafta da olsa silahlı mücadeleyi savunanlar da dahil) “silahlı” oluşumlara ilişkindir. Genel olarak “THKP-C kökenliler” diye tanımlanan bu kesim, ülkedeki en geniş, ama aynı oranda heterojen kesimdir. 1972 Kızıldere’de önder ve yönetici kadrolarının yok edilmesiyle merkezi yapısını ve işleyişini yitiren THKP-C’nin devrim stratejisinin (Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi) farklı yorumlanması ya da tümünden inkar edilmesiyle değişik gruplar oluşmuştur. Bu grupların tek tek kendilerine özgü bir Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi anlayışına ve THKP-C değerlendirmesine sahip oluşları, zaman içinde birbirinden bağımsız bir dizi oluşum ve örgüt yaratmıştı. Bu durum, düzen basınının katkısıyla ve oportünist tahrifatlarla karmakarışık görünüm almıştır. THKP-C’nin ideolojik-politik çizgisini ve bu çizginin 1971-72 pratiğini **tümünden** reddedenler (Militan Gençlik ya da Halkın Yolu ve KSD) bir yana bırakılacak olursa, 80 öncesinde iki farklı anlayış mevcuttu. Bunlardan ilki, Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin doğruluğu temelinde, Öncü Savaşının sürdürülmesinin gerekliliğini kabul eden ve bu amaçla faaliyet gösteren örgütlenmelerce temsil edilmekteydi. İstanbul’da MLSPB, Ege’de EB ve “Kasabalılar” (ve bazı küçük oluşumlar) THKP-C/HDÖ dışında, bu anlayışı savunan gruplardı. Bu grup ve örgütler arasında **ortak bir anlayışın** olduğu söylenebilir. (Ve bu nedenle THKP-C içinde homojenleşmeye en yakın olanlar bunlardır.) Bu ortak anlayışın (Politikleşmiş Askeri Savaş Stratejisi’nin ele alınışından gelen temelleri yanında) pratik ifadesi, bu grup ve örgütlerin birbirlerinin çalışma alanlarına girmemeleri ve zorunlu karşılaşmalarda da çatışmaya, rekabete düşmemeleridir. Yine de THKP-C/HDÖ dışındakilerin teorik düzeyde yüzeysel değerlendirmelerle yetinmeleri bir farklılık oluşturuyordu. Ve yine bu gruplar, genellikle **tek bir kente bağlı** ve o kentle **sınırlı** bir şehir gerillası yürütmeleri, onları THKP-C/HDÖ’den ayıran diğer bir yandı.

İkinci anlayış ise, THKP-C’nin ideolojik-politik çizgisinin “yetersiz” olduğunu ve Öncü Savaşının ele alınışında “sol” hatalar yapıldığını ileri sürer. Bu anlayış sahipleri, Öncü Savaşı için asgari bir örgütlenmenin (hazırlık aşaması) gerekliliğini teoride kabul eder görünürken, pratikte ekonomik-demokratik mücadelenin örgütlenmesini (özellikle öğrenci hareketinin) tüm faaliyetlerin odak nok-

tası olarak ele alıyorlardı. Bunlara göre, politik bir örgütlenme (parti), sınıfın en ileri unsurlarının örgütlenmesiyle oluşturulamazdı. “Partileşme”, ekonomik-demokratik mücadele sürecinde ve bu süreçte öne çıkan unsurların örgütlenmesi ve bu mücadeleler içinde denenmesi ile gerçekleşecekti! Görünüşte 71’in silahlı mücadelesinin yarattığı sempatinin getirdiği unsurlara karşı bir olumsuzlama ya da güvensizlik ifadesi olan bu “yol”, özde politik mücadele ile ekonomik-demokratik mücadeleyi kaşıtıran ve ikinciyi birincinin yerine geçiren yalın bir **ekonomizm** sapmasından başka birşey değildi. Bu anlayışın en belirgin özelliği, teori ile pratiğin, öz ile biçimin ve “söz ile işin” tam bir karşıtlık içinde tutularak, birbirlerini yalın biçimde dışlamasıdır. Bu da, bu anlayış savunucularının oportünizminin **dışa vurumudur**. Ve amaç, ne olursa olsun THKP-C’nin 71’deki mücadelesinin yarattığı sempatiyi ve prestiji kullanmaktır. (Kariyerizm) İşte DY oportünizmi bu anlayışla nitelenir. Ancak yine de bu anlayışa sahip olan salt onlar değildir. 78 yılında DY’den kopan ve birkaç kentle sınırlı yoğunlaşmış faaliyette bulunan DS de aynı anlayışın temsilcisidir. Ancak DS, DY oportünizminden farklı olarak, “aktif” bir tutum içine girmiş ve böylece garip bir “şehir gerillası” (!) yürütmeye yönelmiştir. DS’nin Öncü Savaşı anlayışındaki **yanlışlıkları** ve var oluşunu sağlayan, yeni katılımları gerçekleştiren ekonomik-demokratik mücadeleye **bağımlılıkları**, onları tam bir çıkmaza itmiştir.

Yukarda sözünü ettiğimiz gruplar ve örgütlenmelerden başka “THKP-C’li” olduklarını söyleyen bazı küçük grupçuklar da bulunmaktadır. (“Savaşçılar”, “Sempatizanlar”, “Devrimci (!) Savaş” gibi.) Bunlar, iki anlayışla olan uzaklık ve yakınlıklarına göre değişen niteliklere sahiptirler. Ve yine 12 Eylül sonrasında DY saflarında ortaya çıkan “sivil toplumcular”dan da söz etmek mümkündür. Ancak bunlar anti-leninist zemine sahip oldukları için **THKP-C genel başlığı altında ele almamızlar**. (Aynı zamanda THKP-C/HDÖ saflarında ortaya çıkmış II. sağ sapmanın oluşturduğu oluşum da bu niteliktedir. Ama onlar, modern revizyonizm bölümünde yer almaktadırlar. Tıpkı KSD gibi.)

Bugün ülkemiz solunda, aşağı yukarı geçmiştekine benzer bir tablo mevcuttur. “Legalizm” ve “tasfiyecilik” ağır basan bir çizgi olarak revizyonist ve oportünist çevrelerde egemen durumdadır. Legal parti arayışları kimi zaman açık tasfiyecilik nitelikte sürdürülür-

ken (Aybar-Perinçek kariyeristleri), kimi zaman silahlı devrimci mücadelenin tasfiyesine yönelik olarak sürdürülmektedir. (Y. Küçük'ün ortaya attığı “tez” esas olarak buna yöneliktir.) Mevcut durumda, az da olsa ciddiye alınabilecek bir yaklaşım da, genel olarak solu, özel olarak da belli bir siyasal çizgiyi birleştirme olarak ortaya çıkmaktadır. Bu genellikle THKP-C ile bağlantılı olarak gelişmektedir. 1978-79 yıllarında bazı eski THKP-C'lilerin ortaya attığı anlayışın basit bir kopyası olan bu anlayış, THKP-C'nin 1972'den sonraki durumunun ve gelişmelerin, salt bir “kariyerizm” ya da “küçük-burjuva sekerizmi”nin ürünü olduğuna dayanmaktadır. Bunlara göre, ortada “önemli” bir ideolojik ve stratejik farklılık yoktur! Oysa 72'den bu yana gelişen olaylar doğru biçimde tahlil edildiğinde, sorunun böylesine sıradan ve basit olmadığı hemen görülür. THKP-C'yi “ihya cemiyeti” gibi hareket etme eğilimindeki bu anlayış sahiplerinin girişimlerini fazlaca önemsemek de olanaksızdır.

Yine THKP-C “kökenli” bir başka hatalı anlayış da, mevcut durumda siyasal örgütlenmenin “eksikliklerini” tamamlaması ve silahlı mücadeleye “başlaması” konusunda ortaya çıkmıştır. Büyük ölçüde DS'lilere ait olan bu anlayışa göre, bugünkü temel görev, öğrenci çevrelerinde etkin olmak ve “yeni” (yani 3.) bir “Dev-Genç” oluşturarak bir güç haline gelmektir. Bu anlayış, 1974 sonrasında KSD ve DY'nin ortaya attığı tezlerden pek farklı değildir. DS'liler bu anlayışı yürütmek için, herşeyden önce KSD ve DY'nin başarılı olduklarını kabul etmek zorundadırlar. Yani DY ve KSD öğrenci hareketini denetime alarak önemli bir güç olmuşlardır, ama silahlı mücadeleden yan çizen “pasifist” yöneticiler yüzünden bu güç harcanmıştır, biçiminde bir değerlendirmenin kabul edilmesi gerekir. (DS'nin DY'den ayrıldığı günlerde ortaya attığı savlar da bundan farklı değildir.) Evet, görünüşte mantıklı olan bu ifadeler, son tahlilde ekonomik-demokratik mücadeleye dayanarak –barışçıl yöntemler– oluşturulacak bir hareketin asla silahlı mücadele aşamasına geçemeyeceğini görmezlikten gelir. Yaşanmış olayların, bir kısmını öne çıkararak düz bir mantıkla oluşturulan bu anlayış, 3. “Dev-Genç”i (!) kursa bile, ikinci DY olmaktan öteye geçemeyecektir.

12 Eylül sonrasında, özellikle 1984 sonrasında ortaya çıkan diğer önemli bir olgu da “**açık sınır savaşı**” olarak ifade edilebilecek PKK'nin silahlı eylemleridir. Kürt ulusunun kendi kaderini tayin

hakkı bağlamında Misak-ı Milli sınırları dışında ele alınabilececek genel sorundan öte bir olgu olan “açık sınır savaşı” ve PKK’nin eylemleri, silahlı mücadele açısından özel olarak değerlendirilmelidir. Emperyalizmin III. bunalım döneminin ilişki ve çelişkilerinin eksik bir tahlilinin bir ürünü olarak ortaya çıkan hatalı Öncü Savaşı anlayışını bu olaylarda görmek mümkündür. Son tahlilde Öncü Savaşı ile Halk Savaşı arasındaki özel farklılığın yadsınmasına dayanan ve bu nedenle de Öncü Savaşını Halk Savaşının “taktik bir evresi” olarak değerlendiren bir çizginin pratiğidir.

Halk kitlelerinin ve solun mevcut durumu karşısında temel mücadele biçimi (silahlı propaganda) açısından yapılması gerekenleri, yani devrimci taktiğimizi şöyle ifade edebiliriz:

Suni dengenin 12 Eylül sonrasında yeniden düzenlenmesi, 1980 yılına kadar silahlı devrimci mücadelenin başardığı görevleri yeniden gündeme getirmektedir. Bu nedenle devrimci öncü, her şeyden önce, silahlı propaganda temelinde, **halk kitlelerinin dik-katini devrimci silahlı mücadeleye çekmek** zorundadır ve 80 öncüsünün sol militan unsurları açısından “güven bunalımı” aşılmalıdır. Ancak bu iki görevin birlikte yerine getirilmesinde **stratejik mücadelenin**, 12 Eylül ile birlikte geriletildiği hesaba katılmak zorundadır. Bu ise, üst düzey silahlı eylemlerle –bir bakıma açık savaşa ilişkin eylemler– işe başlanılmaması demektir. Bugünkü temel görevlerin başında, belirtilen amaçlarla, kitlelerin **daha sert ve üst düzeyde silahlı eylemleri yadırgamayacağı uygun bir ortam yaratılması gelir**. Böylece **askeri tırmanma politikası, genel rotamızın ilk evresinden başlayarak gerilla savaşını geliştirmek şeklinde olacaktır**. Mevcut durumda gerilla eylemleri ülke çapında **taciz ve tahrip** biçimlerinde sürdürülecektir.

Bu saptamamızın doğruluğunu PKK’nin sürdürdüğü “açık sınır” anlayışına dayalı silahlı eylemleri gün be gün göstermektedir. Bilindiği gibi onların silahlı eylemleri **açık savaş** eylemleridir. Bir Vietnam Devriminin yanlış yorumlanmasının ürünü olarak ortaya çıkan bu savaş, somut tarihsel ve güncel koşulları hesaplamaksızın, Orta-Doğu’daki mevcut güçler dengesine dayanarak doğrudan bir “halk savaşı” başlatılmasının ifadesidir. Böyle bir savaş, Giap’ında belirttiği gibi “mutlak siyasi üstünlüğün sağlandığı” koşullarda verilebilir. Şüphesiz bu koşullara bağlı olarak başlatılan bir Halk Savaşı, üst düzeydeki silahlı eylemlerin yadırganmayacağı

bir ortam oluşturur. Çünkü böyle bir evrede, sınıf güçleri ya da devrim ile karşı-devrim güçleri **tam olarak** ayırmıştır ve sınıf bireylerinin kesin tercihlerini yaptıkları bir ortam vardır. Bu durumda iki silahlı gücün açık savaşı gündemdedir ve askeri savaşın zaferi esastır. Bugün böyle bir ortamda ve evrede bulunduğunu hiç kimse iddia edemez. Ancak bugün görülen bir olgu da, hangi amaçla yürütülürse yürütülsün, açık savaş koşullarına özgü bir gerilla eylemlerinin halk kitlelerince “yadırgandığı”, bir tepki aldığıdır.*

Genel olarak söylersek, bugün şehir gerilla savaşı taktikleriyle **ülke çapında** eylemler gerçekleştirilmelidir. Öncü Savaşının günümüzde bu sürdürülüşü, bir yandan devrimci öncünün bir bütün olarak hareket halinde olduğunu halk kitlelerine gösterirken, diğer yandan oligarşinin 12 Eylül sonrasında ülke çapında gerçekleştirdiği **psikolojik üstünlüğünü** sarsacaktır.

Mevcut durumda, silahlı eylemlerin üzerine oturtulmuş propaganda, temel olarak **emperyalist işgal ve sömürü ile oligarşinin niteliğini** açıklamaya yönelik olacaktır. Bir başka deyişle, genel olarak devrimin **neden** gerekli ve kaçınılmaz olduğu kitlelere anlatılmalıdır. Bu aynı zamanda anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrimin kitlelere neler kazandıracığının sergilenmesi demektir. (Devrimin programının anlatılması.) Devrimci öncünün **her zaman ve her yerde** temel görevi olan bu siyasi gerçeklerin açıklanmasında mevcut durumun öne çıkardığı şu iki taktik hedefleri belirler. (Bilindiği gibi, bir yandan emperyalizm ve oligarşinin genel olarak teşhirine ve devrim programının açıklanmasına yönelinirken, öte yandan somut siyasal gerçekler de teşhir edilir ve genel ile birleştirilir. Düzenin hemen hergün, her saat ürettiği siyasal olayların teşhiri esastır –kitlelerin somuttan soyuta doğru gidilerek bilinçlendirilmesi esprisi–.)

Mevcut durumun öne çıkardığı birinci yön, 12 Eylül’le birlikte oligarşinin devlet aygıtında yaptığı düzenlemelere paralel olarak **her düzeyde** uyguladığı açık rüşvet politikasının teşhididir. “Para ile adam satın alma” ve bu yolla her türlü muhalefet hareketini **bölmenin**, oligarşinin temel politikası olduğu, ANAP’ın varoluşunun bizzatıhi buna dayandığı ve Özal hükümetinin bu politikayı devlet

* PKK’nin açık sınırın avantajlarıyla sürdürdüğü silahlı mücadelenin doğru ve gerçek bir kir gerilla savaşı olduğunu söylemek de zordur.

kaynaklarını kullanarak (**fonlar** yoluyla) yürüttüğü kitlelere anlatılmalıdır. Ancak burada dikkat edilecek husus, mevcut basın ve yayın organlarının ortaya koyduğu ve böylece kamuoyunun gündemine soktuğu siyasal gerçeklere **bağlı kalınmaması** gerektiğidir. Hazır kamuoyunun dikkatini çekmiş olan bir konu varken, buna ilişkin gerilla eylemlerinin gerçekleştirilmesi, güç ve zaman tasarrufu sağladığı bir gerçektir. Ama bu tutum, bir süre sonra **düzen içi muhalefetin** artçısı olmaktan öteye geçmeyecektir. Devrimci öncü, ele alacağı ve gerilla eylemlerini yönelteceği **somut** siyasal gerçekleri **kendisi** bulmak ve işlemek zorundadır. Bu şüphesiz, ilk dönemde doğrudan örgütsel bilgi toplamaya bağlı olarak **kadrosal** bir faaliyet şeklinde olacaktır. Ancak kitleler arasında siyasal gerçekleri teşhir tutkusu yaratıldığında, görülecektir ki, bu alandaki gerekli bilgiler kitlelerce bize iletilecektir. Bu, ancak biz bu teşhir tutkusunu yarattığımız zaman ve kitleler bizi siyasal (ve askeri) bir güç olarak gördükleri zaman mümkün olacaktır. Bugün yukarıda belirttiğimiz siyasal gerçeğin (rüşvet politikası) teşhirinde gerekli somut bilgileri örgütsel faaliyetle sağlayacağız. Bunları günlük hayatın her alanında bulmak mümkündür. Resmi gazetelerde, siyasal transferlerde, parlamento tutanaklarında, ticari ve icra daivalarında, lojman tahsislerinde, özel ve devlet bankalarının kredilerinde, kurulmuş fonların kullanımında, diplomaside vb. ilişkilerinde bunları bulabiliriz ve bulmalıyız.

Ancak tüm bunlar, düzen içi muhalefetin ortaya koyduğu ve kamuoyuna **mal olmuş** siyasal gerçeklere karşı kayıtsız kalınacaktır demek değildir. Silahlı eylemler gerçekleştirilirken bu gerçeklerin öne çıkardığı hedeflere de yönelinecektir. Ama asıl olan devrimci öncünün kendisinin ele alıp işlediği gerçeklerin ortaya koyduğu hedeflerdir. Şehir gerilla taktikleriyle ülke çapında gerçekleştirilecek eylemler, **bir harekât olarak** (ya da bazı sol gezelerinin çok sevdiği sözcükle “kampanya”), aynı anda birden çok siyasal gerçeğin teşhirine olanak verecek niteliktedir.

Mevcut durumda öne çıkan ikinci yön, 12 Eylül’le birlikte bir çizgi haline gelmiş olan **devlet terörünün teşhiri**dir. Bu amaç, ne yasal temelde “geçmişin hesabı sorulmalıdır” türünden bir amaçtır, ne de 12 Eylül 1980 sonrasındaki –ve günümüzdeki– devrimcilere ve halka karşı yapılmış işkence ve ölüm olaylarının teşhiri. Devrimci öncünün devlet terörüne karşı tavrı, “**fillin**” teşhiri değil

(işkence vb.), **failin teşhirine** (iškenceci, katil vb.) yöneliktir. Ülkemizde istisnasız herkes, karakollardaki iškenceleri ve olayları yeterince bilmektedirler. Jandarma zulmünün ne olduğunu her köylü kendi öz yaşam deneyimi ile öğrenmiştir. Bunlar artık kanıksanmış gerçeklerdir. Halk kitleleri, bu tür bildikleri şeyleri yineleyen solcu laflardan bıkmışlardır. “İşkence edebiyatı” diyerek sol çevrelerde bile anlamını yitirmiş bu tutumlar bizleri, bir adım öteye götürmeyecektir. Evet, halk kitleleri “zam, zulüm” edebiyatından bıkmıştır. Bizim görevimiz iškence olaylarını değil, **işkencecileri**; öldürülen devrimcileri değil, onları öldürenleri, **katilleri** teşhir etmektir. Her zaman yerel düzeyde gerçekleşen iškence ve cinayetlerin (ki siyasal cinayettir bunlar) sorumlularının yerel düzeyde bile çok az bilinir olduğu unutulmamalıdır. Biz, ülkenin her yerinde gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilecek devlet terörünün **uygulayıcılarını ve yönetenlerini** bulup, **ülke çapında** teşhir etmek zorundayız. Bu yapıldığı oranda görülecektir ki, bu iškenceciler ve katiller, nereye giderlerse gitsinler, halk tarafından bilinecektir ve halk onlara gereken tavrı gösterecektir.

Bugünkü aşamada, bu iškenceciler ve katillere karşı, suçun bedelini ödetmek amacıyla imha eylemlerinde bulunmak, doğrudan şehir gerilla taktikleriyle ülke çapında eylem yapmanın sınırları içinde ele alınır. Bunlara karşı bir harekâtın ya da harekâtların ne zaman **ağır basacağı**, doğrudan stratejik rotaya bağlıdır ve onun gelişiminin yavaş ya da hızlı olmasıyla belirlenir.

Temel mücadele biçimi temelinde ele aldığımız bu devrimci görevlerin yanında, tali mücadele biçimlerinin yürütülmesi görevi de vardır. Bu mücadele biçimlerinin, özellikle ekonomik-demokratik mücadelenin mevcut durumdaki hedeflerini daha önce belirttiğimiz biçimde ele almalıyız. Ancak ekonomik-demokratik mücadelede görevlendirilmiş ve mevzilendirilmiş kadrolar ile doğrudan politik amaçlarla (temel ya da tali mücadele biçimi açısından) görev yapan kadrolar arasındaki ilişkide özen gösterilmesi zorunludur. (İlk durumdaki kadroların illegal yapı ile bağlarının nasıl biçimleneceğinin pratik ve örgütsel bir sorun olduğu unutulmamalıdır.)

İşte mevcut durumda devrimci taktiğimiz öz olarak budur. Ancak bunlar THKP-C/HDÖ'nün yerine getirmesi gereken görevlerin tümü değildir. Özellikle 12 Eylül sonrasında solda ortaya çıkan yozlaşma, yılgınlık ve değer bozulması olguları mevcuttur. Bunlar,

revizyonizmin ve oportünizmin gelişmesine maddi temel oluşturmaktadır. Yazımızın başında da belirttiğimiz nedenlerle, **ideolojik düzeyde**, genel olarak, Marksizm-Leninizm'in temellerinin sergilenmesi ve şiddete dayanan bir devrimin neden gerekli olduğu; özel olarak da devrimin yolu olarak da Öncü ve Halk Savaşının neden tek doğru çizgi olduğunun ortaya konulması zorunlu bir görevdir. Bu görev, son tahlilde, kadroların siyasi eğitimi olarak da ifade edilebilir. Bu dönemde yeni kadroların siyasi eğitimi özellikle bu konuların üstünde yükseltilmelidir. Bu temel faaliyetlerimize ilişkin genel ilkelerimizi ve politikleşmiş askeri savaşımızın genel kurallarını tüm sol unsurlara iletmek görevimizdir. THKP-C/HDÖ bildiri ve bültenleriyle gerçekleştirilecek bu bilgilendirme, legalizmin ve legal dergiciliğin alabildiğine yaygınlaştığı ve illegal örgütlenmelere bu dergilerde açık saldırıların yapıldığı bir ortamda görece yoğun olacağı açıktır.

**YAŞASIN ÖNCÜ SAVAŞI
YAŞASIN HALK SAVAŞI
KURTULUŞA KADAR SAVAŞ**

**TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ
HALKIN DEVRİMCİ ÖNCÜLERİ**

1987